

Willebroeck aan 't front

**wille-
broekse
kro-
nieken**

1986 - 1

INLEIDING

TOT

"WILLEBROECK AAN 'T FRONT"

70 jaar geleden, in de herfst van 1916, werd aan het IJzerfront, waar de Eerste Wereldoorlog werd uitgevochten, "Willebroeck aan 't Front" geschreven en ook verspreid.

Het telde telkens 4 gedrukte bladzijden. Het werd samengesteld door hoofdredakteur Emiel Van den Plas, door Jan en Louis Haems, Robert Peeters, Severin Gultens, Lodewijk Smits, Ernest Eraerts "...en andere onbekend gebleven filosofen", zoals in de brochure te lezen staat, die naar aanleiding van 40 jaar N.S.B. te Willebroek werd uitgegeven.

De oplage van het eerste nummer bedroeg 250 exemplaren, wat onvoldoende was, daar de vraag het aanbod overtrof. Door de vele aanvragen om het blaadje te bekomen, was men verplicht geweest de oplage van het tweede nummer tot 500 op te voeren. Waarna het crescendo ging. Tot nummer 5, dat met een panoramische kijk op Willebroek werd opgeluisterd. De tekening ervan was van de hand van Jozef Switsers. Ze werd in Parijs op cliché gebracht.

Het drukken van "Willebroeck aan 't Front" gebeurde te Stavele, door Alexis De Carne, die daar de enige drukkerij in onbezet België beheerde. Het geld dat nodig was, werd bijeengebracht door de Willebroekse Vriendenkring en door soldaten die in de achter de frontlijn gelegen diensten werkzaam waren.

De rubriek "Nieuws uit Willebroeck", waarvan de gegevens door Robert Peeters werden verstrekt, nadat deze ze van z'n hoofdkerk Jan Lamberts, via Nederland had ontvangen, hielden de Willebroekse jongens veel langer dan de andere artikels in de ban.

De redaktie van "Willebroeck aan 't Front" verhuisde telkens op de rug van bestuurder Frans Amelinckx, die men meermaals de ransel heeft doen ledigen, op zoek naar Vlaams-extremistische geschriften.

Toen op 14 oktober 1918 het even voordien ingezette offensief herbegon, werd de bestuurder van "Willebroeck aan 't Front" zwaar gekwetst, al werd de redaktie van het blad, die in z'n ransel stak, mede met hem naar Rouan (Frankrijk) geëvacueerd.

Nr 10 was het laatste blaadje dat van aan het front de wereld werd ingezonden. Nr 12 verscheen veel jaren later, tijdens de mobilisatie die de Tweede Wereldoorlog voorafging.

Dat wij de lezer(es) de 16 verschenen nummers van "Willebroeck aan 't Front" in facsimile kunnen aanbieden, danken wij de heer G. Van den Bossche uit Mechelen, die ze van z'n vader frontsoldaat Jules Van den Bossche ontving.

Vooraf de eerste nummers waren beschadigd, daar ze jarenlang in de ransel van zelfde Jules Van den Bossche opgevouwen hadden gezeten en zodoende een aardig stukje frontleven hadden meegemaakt. Komt daarbij dat sommige blaadjes zo ongelukkig bij mekaar waren geplakt, dat het lezen ervan (na reproductie) onmogelijk zou zijn geweest.

De onleesbare gedeelten werden om die reden, in het bij de blaadjes meest passende lettertype herzet, met als resultaat een weer leesbaar geheel.

Hopelijk vindt de doorsnee Willebroeck, net zoals de andere lezer, dank zij de heer G. Van den Bossche - die z'n uniek bezit operbaar liet maken... - in deze frontblaadjes-vol-heimwee, z'n Willebroeck van veel jaren geleden terug, als een stukje puzzel, waarmede de geschiedenis van Willebroeck een beetje vollediger wordt...

De Redaktieraad

Willebroeck aan 't front

— Voor alle inlichtingen wende men zich tot het bestuur ; —
 Frans Amelinckx, E. 218, 1ste Cie

NIEUWJAAR!

« Gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar ! » zoo klinkt het ten alle kanten en wij, bij het uitgeven van ons eerste bladje, houden wij er aan dien wensch aan al onze vrienden en strijdmakkers toe te sturen. Voor de derde maal reeds beginnen wij een nieuwjaar verre van ons dierbaar geboortedorp, in de hoop dat wij volgende jaar ons vereenigd en gelukkig in vrede te huis moge vinden. Tweemaal werd die hoop teleurgesteld en heden...?

Wie ontsluit ons de toekomst en durft verzekering voor hoop in onze harten storten! Sommige voortekens wegen in de balans der zekerheid en doen de schaal der vrede dalen ....!

Hoe zoet, hoe aangenaam zal het wezen, hoe gelukkig zullen wij zijn, wanneer wij in ons dierbaar Willebroeck komen zullen en fier onze ouders, broeders en zusters, vrouwen en kinders, familieleden en vrienden, zullen kunnen toeroepen: « Wij hebben uwe slaven-
 « boeien gebroken, het duitsche juk van u
 « afgeschud; Wij hebben gestreden en gele-
 « den voor uwe vrijheid; opent uwe armen;
 « geeft ons den weerkomst zoen; uwe jon-
 « gens, uwe mannen, uwe vrienden zijn hier
 « terug, terug om nimmer van u te schei-
 « den, maar een nieuw leven te beginnen,
 « een leven van blijvende vredezonne en ge-
 « noegten! Eenmaal toch moet die dag kom-
 « men en in afwachting van dien welhaast gewen-
 « schten feestdag roepen wij u toe: « Vrienden,
 « Makers, veel geluk in uwe ondernemin-
 « gen; vast betrouwen en leeuwenmoed in
 « uwe harten en een spoedig weerzien in
 « ons geliefd Willebroeck!»

N. B. — Wij hadden gedacht ditmaal reeds een verslag van onzen Heer Burgemeester, over den toestand in ons dorp te hebben kunnen laten verschijnen, doch, daar onvoorziende voorvallen ons verplicht hebben de uitgave van ons eerste bladje te doen verhaasten, voor alleer ons dit verslag is toegekomen zoo hopen wij U dit de volgende maal te schenken, alsook de adressen der Willebroeckenaars onder de wapens. Insgelijks doen wij eenen oproep tot de Vrienden om ons te helpen dit bladje zoo belangrijk en aangenaam mogelijk te maken door hunne welwillende medewerking.

HET BESTUUR.

VERSLAG

der vergadering gehouden

op datum 17 December 1916

Mistig weer, maar gulle zonne in de harten der Willebroeckenaars daar er een lang verwachte feestdag aangebroken was. Reeds lang was er spraak eene grootsche vergadering te houden van het Willebroecksche Bladje van « bachten den Yzer » en eindelijk greep het plaats. De werking kwam voort uit het linie waar ons dorp zoo talrijk is vertegenwoordigd en zulke befaamdheid heeft verworven. Een patroeltje was er uitgestuurd, zamengesteld uit de « fijnste speurhonden » om plaats voor de vergadering te vinden. Wie aan het hoofd van dit patroeltje stond, weet ik niet, doch wat ik heb gezien is: dat ze zekers goed figuur hebben gemaakt bij de lazinne om zulk een welgeschikte plaats te hebben veroverd. Zoohaast de mannen met het goede nieuws der vondst te huis kwamen:

werd aanstonds het personeel der instalatie weg gezonden met: bezems schrobbers, opneemvodden en eene gansche batterie: potten, pannen, gamellen, drinkpotjes en... plata-doozen. Er werd gegoten met volle emmers, geschrobt dat het zweet de mannen onder den neus afdruipte, getimmerd... want «Jean van den broere», was er niet om ruiten in de vensterramen te zetten die, goedschiks, kwaadschiks vervangen werden door plankjes van conserve-kisten. De lange tafels bij gebrek aan tafellakens, werden gedekt met prachtige dekens van het S. M., waarop twee pinké bloempotjes (plata-doozen met zilver chocolade papier rond) preikten. De kunstige samenstelling der met sneeuwbevlokte tuiltjes verrieden aanstonds den fijnen smaak van onzen bekenden Willebroeckschen hovenier. Veel, zou er nog moeten verteld worden over de versieringen en teekeningen die aan de wanden prijken, als het verwelkom-schrijft: «Willebroeck boven, Welkom!» maar het uur is daar dat de genoodigden gaan aansnellen.

— Rond 11 uren stonden twee flinke mannen in feesthabijt «kostuum kaki» op de plaats de invités af te wachten. Nen auto van het roode kruis hield stil en onze twee flinke ziekendiensters stapten af, verwelkomd door de twee délégués. 't Feest beloofde want zulke aanwezigen, in zulke tijden en op zulke plaats zijn al zoo zeldzaam als duit-sche krijgsgevangenen zonder ijzeren kruis. Stillekens aan kwamen de anderen toe, zoodat de groep reeds een 40 tal mannen telde. Maar, wie kan zich een Willebroecksche vergadering voorstellen zonder diner of souper! Ze hadden er voor gezorgd want, Willebroecksche gewoonten zijn ingeworteld en overal mede gedragen. Een fijn dinêke: «beefsteak à l'anglaise, aardappelen à l'ordinaire, met siebi sauce» waren door den dienstdoenden kôk bereid. Het moest lekker wezen want de duim en vingers werden afgelikt. Wat gepraat en elkaars gezondheid en wedervaren verteld en ... daar de zonne ook eens door de mistige wolken piepen kwam, werd er besloten eenige photo's te nemen: algemeene groep, Van Peenings-
kring, gymnase.

Nog verschillende makkers uit de verschillende legerafdeelingen waren intusschen aangekomen en er werd besloten de vergade-

dering te openen. De gansche groep, onder het verbaasde oog der toeschouwers, defileerde terug naar het lokaal. Maar .... «hongerige magen hebben geene ooren!» riep men ons toe, en eerst moesten wij nog eene fijne tas chocolade met jofferskoeken gebruiken. Moesten de koks in het wafelkraam van Arjaan staan, de barak ware te klein om al de Willebroecksche lekkerbekken te plaatsen. Na dat de appetijt der mannen van het «leeuwenkot» wat gestild was, werd de zitting geopend door eene aanspraak van Frans Amelincks die, na eenen groet aan den Heer Burgemeester en alle Willebroecksche vrienden en kennissen gebracht te hebben in flinke overtuigende woorden de volgende punten ontwikkelde, die de grondvesten van den kleinen bond moesten worden:

— «Tusschen de strijders van den Yzer moet er een innig verband bestaan om elkaar te ondersteunen en op te beuren in deze oorlogstijden».

— «Indien eene onzer het ongeluk overkwame te sneuvelen, als blijk onzer erken-tenis en achting, zijn graf te versieren.

— «Later wanneer de vrede ons weer gelukkig te huis zal vereenigen, hulp te verschaffen aan hen die door den oorlog onbekwaam zijn zouden te arbeiden».

Een voorloopig bestuur werd voorgesteld en aangenomen, bestuur dat wanneer later alle leden samen zijn zullen moeten gekozen worden door stemming.

Voorzitter: Van den Plas, Emile.

Onder-voorzitter: Van den Bossche, Jules.

Bestuurder: Gultens Severin.

Schrijver: Haems Jan.

Schatbewaarder: Schaerlacken Louis.

Boetmeester: Maes Victor.

Buiten-wippers: De Wachter Arthur; Smits Guillaume; Saerens Leopold.

Bijgevoegd bestuurder: Amelincks Frans.

Onze spreker werd bijzonder toegejuigd omdat hij de zaak zoo wel en klaar uiteen gedaan had.

Van den Plas, Emile, legde het vorstel bloot een vlugschrift uit te geven, bevattende het nieuws uit het dorp en van de makkers in 't leger verspreid om door dit middel de betrekkingen tusschen de verspreide vrienden nauwer te strengelen. Dit vorstel werd aangenomen.

Een verheugd hart past een lied. De

deuntjes weerklonken: oprechte Willebroecksche revue-liedjes en romancen van «Milviool» als: «van Fieke kassei ....., Catto de Broebbel..., de trottoirs in de nieuwe road..., de Floor van Willebroeck.... enz.... enz.... of er gelachen werd! Doch ongelukkiglijk er komt een uur van scheiden. Rond 6 uren kwam men de juffers ziekendienststers halen die met zooveel genoeg het feest hadden opgeluisterd en de vrienden der andere legerafdeelingen moesten naar hunne legerplaats terug, het harte verheugd zulke gezellige uurtjes in een oprecht Willebroecks midden gesleten te hebben; doch de makers van het feesten voort, want het is immers Willebroecksche gewoonten elke kermis met het staartje te trekken!

Hebt moed! 't gaat goed, want Willebroeck leeft en bloeit nog immer, zelfs in 't bachtenland!

E. V. D. P.

«'t Steertje van de Kermis»

Den Breys was komme zegge as dat den otomobiël da was. Jeanneke en Wiske en de mannen van d'andre diviezes moesten 't afstappen. 't Was een sport eer al die afschiedsgroeten gewisseld waren, ieder wilde 'n hand geven aan d' infirmierkes, die nie genoeg élen dank kosten uitdrukken van de gelukkige ierkes die ze deergebracht hadden tusschen de Willebroecksche kerels. Onze aangename bezoeksters waren in den otomobiël gestept en al de mannen stonden er rond; den arrewar en 't gewiel verhoogde namate 't vertrek naderde; 't ging er om wie hen de leste hand zâ geven, terwijl d'achtersten helen kontent stelden met te roepen: «Wiske, Janneke, wanneer komde nog es? goë reis en wel 't huis»! Eindelijk was er den Bachus ingelukt de baan vrij te krijgen en weg waren ze. Nog eenige makers namen afscheid mee spijt nie langer te kunnen blijven, maar mee 't vast besluit naâ de volgende vergadering weer te kommen en in de goe afwachting d' eerstvolgende dagen ons front bladje te meugen krijgen.

Opeens werd er geroepen. «Alle man die kan blijven trug na zijn zelfde plets!» want er was nog wat te vertellen!»

Warreke hâ 't gegroeit, want hij sloeg zijn toengske zoo begeerlijk over zijne lippekes dat er ziine oogskes van pinkten. Hij was rap op zijnen stoel gekropen om aan te kondingen «dat er nog ééne geklateerd was». Onder 't gejuich van al de mannen werd dien van «'t glasken bier» er doorgeaald; allen galmdet uit volle borsten mee. Den «Bakker» met zijne «leeuwen» brulde dat de deuren en vensters rammelden. In tusschen tijd was men met eemers bier binnen gekomen: dezen keer moest 't chocolat servies het bier servies vervangen. Al de pottekes wieren gewild en herwild en den eenen heldronk volgdert op den anderen, afgewisseld deur de bollige stooten van den «Bakker», die in zijn schik scheen te zijn, omdat hij zijnen kozijn had trug gevonden, hetwelk er hem veel over de schouers deed wippen. 't Moraal was uitstekend. De «Pin» maakte niet minder figuur onder 't lostrekken van de schoonste airkes, waarin hij z'allemaal meeslepte, tot het ineens een algemeenen gezang werd.

«Warke» in zijn repertorium voerde de popories uit, bestaande uit 20 stukken van de blâ boekskes, terwijl «Muske» en den «Elie» jongleerden met ballekes. De «Pin» erviel in zijn klichtigen hutsepot, waarin den «beerendans» niet vergeten werd. 't Ging er echt op zijn Willebroecks toe, geen liek werd er gezongen of 't bracht zijne herinnering uit Willebroecks mée. 't Feest had zijn toppunt bereikt: de sansasie dramas kwamen op 't tapijt, zooas:

«'t Serpent van den Yzer» . . . . . een drama in open veld 't geheim van den bilt of twee jaren later», tot slot, de werkzaamheden van Meneer Ams met de gewichten van 110.

Alzoo eindigde dezen aangenamen en belangrijken dag. De klairon had reeds lang den aftocht geblazen, veur dat de beste de zaal verlieten; erm en erm en blij gezind volgden ieder de richting van zijn cantonnement.

GAMBAR.

NIEUWS

Uit Willebroeck

Ieder weet reeds dat de Duitschers de in het bezette land gebleven jongelingen, geboren in de jaren 1885 tot 1899 ontvoerd.

Ook in Willebroeck is men niet gespaard gebleven, want den 10 November 1916 zijn er 100 en den 29 November 150 jongelingen weggevoerd. Wij vernemen nu dat degene die den 10 November weggevoerd zijn in Soltau verblijven. Zij verkiezen nog liever honger en gebrek te lijden in het kamp, dan voor den Duitsch te werken. In afwachting van den officieelen lijst kunnen we reeds melden als weggevoerd: Antoine en George Reyntjes; Henri Seghers; Louis Bogaerts; Cornelis Huyghers; Joseph Lambrechts; Joseph Slocker; Jan Van Breedam; Alphons Van Eetvelt; Frans Stevens; Louis, Henri en Alphons Adriaenssens; Robert De Vos; Jan Laureys; Joseph Eraerts; Frans Roelants; Frans Eraerts; Elemus De Boeck; Leopold Mattheys; George Struif; Joseph De Boeck en Louis Ost.

HUWELIJKEN

Jean Steenackers met Louiske Van de Vliet (Fikker). — Joseph Lauwers met Maria Gauvaerts. — Jean De Parmentier met Louise Arnelinckx. — Henri Janssens met eene juffer van Bouchout. — Alphons Verbruggen met juffrouw Coenen. — Eugène De Gang met juffrouw Doms (Salle de Paris). — Den helper van Dorjen (coiffeur) met Louise Hofman. — Isedoor De Moor met Honarine Vertongen. — Jean Verbruggen met Bertha Scheurweghen. — Frans Verscheuren met eene juffer van Temsche. — Bayens (Witte van Kappekens) met Virgenie De Mayer. — Saerens van Kl. W. met Delphine Brems van Ruysbroeck. — Van Lergherghe met eene Française.

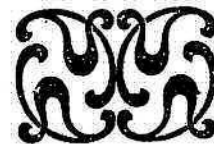
STERFGEVALLEN

M. M. Joseph Amelinckx (Strop). — Joseph Bayens (Schipperbuis). — Wauters, gewezen statieoverste. — Den Heer Drijvers en den Heer Pastoor — Willem Willems en zijne vrouw Leonie. — Louis De Kunst. — Emiel De Boeck (zoon van Karel). — Louis en Louise Roelants. — Zijne dochter Van den Boyaert (brouwer). — Mane Saerens. — Smet Joseph. — Louis Van den Bossche. — Louiske Somers. — Irma De Laet. — Mevrouw Vaem. — Paulientje Van Hoeimissen. — Elice Vermeiren. — Irma Van Op den Bosch. — Constance Van Belle.

N. B. — Wij rekenen bijzonder op de ondersteuning der uitgeweken Willebroeckenaars om ons toe te laten ons maandbladje te kunnen uitdeelen.

Indien er soms vrienden zijn die ons bladje niet ontvingen, verzoeken we ze zeer vriendelijk hun adres naar het bestuur te zenden.

DRUKKERIJ ALEXIS DE CARNE, STAVELE.

Willebroeck aan 't front

Voor alle inlichtingen wende zich tot het bestuur:
  FRANS AMELINCKX, C. 218, 1ste Compie

TWEEDE •
• NUMMER

Wij zetten de makers aan ons bladje niet naar ons dorp te sturen, om daar alle moeilijkheden   te voorkomen

ONZE BOND NA DEN OORLOG

Ons eerste nummer bevatte in korte woorden het doel van ons blad; heden stel ik mij voor dit doel verder uit te breiden en ter overweging aan onze lezers te geven.

« Wat zouden wij door ons samenwerken kunnen verwezenlijken? en tot hoèverre kan zich heden onze werking uitstrekken? »

Ons eerste punt zegt: — « Tusschen de strijders van den Yzer moet er een innig verband bestaan, om elkaar te ondersteunen en op te beuren in deze oorlogstijden. » Dit verwezenlijken wij door het uitgeven van ons bladje: « *Willebroeck aan 't front* ».

Ieder dorpsgenoot ontvangt het, of indien dit nog niet is zal het weldra geschieden, zoohaast al de adressen ons zijn toegekomen. Ieder wordt ingelicht over het lot der makers in het leger.

Ons tweede punt: — « Indien een onzer het ongeluk overkwame te sneuvelen, als blijk onzer erkenning en achting, zijn graf te versieren » — is niet moeilijk uit te voeren. Zoohaast zulk een droevig voorval zoude plaatsgrijpen, zou het bestuur er, aanstonds van verwittigd worden; de droeve mare zou aan ieder bekend gemaakt worden en door toedoen van hare vertegenwoordigers in elke legerafdeeling, een omhaling zou gedaan worden en de noodige aankopen ter versiering.

Maar Willebroeck is in het algemeen goed « geblindeerd » en dus zal het niet noodig wezen dit punt verder te bespreken.

Hadden wij maar enkel deze twee bovenvermelde punten voor doel, reeds zou het bestaan van ons orgaan gewettigd zijn, maar ons voornaamste en bijzonderste doel rust op het derde punt: — « Later wanneer de vrede ons weer gelukkig te huis zal vereenigen, hulp te verschaffen aan hen die door

den oorlog onbekwaam zouden zijn te arbeiden. » Heden hebben wij reeds makers wien dit noodlot is overgekomen; laat ons hopen dat dit getal niet vermeerderen zal. Welk zal het lot zijn der jongens na den oorlog??!! Ziedaar een hoogst belangrijke vraag! Zal het staatsbestuur hun een pensioentje schenken, dat hun toelaten zal in hunne dagelijksche behoeften te voorzien? Het ware te wenschen; doch ons gouvernement is heden zoo arm en het getal der verminkten zoo groot!

In geval dat hun pensioentje niet toerijkend wezen zou, wat zouden wij dan door onzen toekomstigen bond kunnen verwezenlijken?

De « Bond » zou het noodige doen om hun de ééne of andere plaats, volgens hunne bekwaamheid, te bezorgen. Vertooningen en feesten zouden er gegeven worden om hun ter hulp te komen. Indien een hunner bijvoorbeeld, een herberg openen moest, daar ons pintje gaan nemen en alzo medewerken tot het welgelukken zijner onderneming. Door verscheidene andere middelen nog, zou de bond hulp kunnen bieden; middelen die wij bijzonder later zullen moeten bestudeeren, omdat wij heden nog, geen vast gedacht hebben kunnen van het leven en instellingen na den oorlog.

Maar niet enkel verminkten moeten wij hulp schenken, maar ook al degenen die door dezen langen werkloozen tijd verre ten achter slaan in hun vroeger ambt en wiens plaats zal ingenomen zijn door jonger elementen of.... mannen die hunne vaderlandse plicht niet hebben vervuld. Makers, ziet u den strijd die na den oorlog door onzen bond zal moeten geleverd worden? Wij hebben geleden en gestreden voor ons land, voor onze toekomst, en nooit mogen wij dulden dat andere, onwaardige, van de kastjes genieten die wij met levensgevaar uit het vuur hebben gehaald. Is er iemand

die later de eerste en beste plaatsen in de nijverheid bekleeden moet, dan is het wel wij, die er ons door eenen hardnekkigen en pijnlijken strijd verdienstig hebben aan gemaakt. Welk is uw gedacht?

Veel nog valt er te bespreken en op te klaren, te beslissen en tot stand te brengen, later wanneer wij in ons geliefd dorpje zullen vereenigd ~~wezen~~. Ik denk niet dat het noodig weze te zeggen dat onzen toekomenden bond « *hoogst onpartijdig* » wezen zal, vermits dit de grondsteen is waarop de « innige vriendschap » onder de makkers rusten moet. « Eendracht maakt macht! »

Ziedaar dus eenige beschouwingen over het doel van onzen toekomenden bond, den bond der « *Oude Willebroecksche Yserhelden.* »

F. A.

Den 29 November laatst te WILLEBROECK.

Nauwelijks booren de eerste nog onzichtbare stralen door het grijze nevelfloers of de gansche bevolking was reeds te been en in de straten. Het was een algemene verzamel-dag voor de burgerwacht, de gereformeerde soldaten en voor de overige mannelijke personen geboren in 1885 tot 1895. Met pak en zak, bestaande uit een tweede costume en één deken; alles stevig ingeriemd en gesloten, kwamen de gedagvaardigden van voor 6 h. 30 uit hunne huizen, verzamelden zich alhier, aldaar, in groep en slenterden, vergezeld van bloedverwanten en vrienden, naar de jongens gemeenteschool.

De Duitschers zullen « uit medelijden » al de jongens die niet kunnen bewijzen dat zij sinds 15de October standvastig arbeiden en nog minstens voor één jaar werk hebben, of die naar hun denken te weinig verdienen, een reisje naar Duitschland laten ondernemen voor, God weet! hoe lang. Vooral, lepel en vork niet vergeten, zegt het plakkaat, want ieder zal papen patatten krijgen eer hij ginder is; en gratis nog al, alles voor niet.

Men kan zich buiten het loopgraven leven moeilijk en treuriger schouwspel inbeelden. Het was of een nieuwe oorlog daar weer, en dit maal veel pijnlijker begon. Het waren weer de wreedste afscheidingen. Mannen die hunne ouders, vrouwen, kinderen en bloed-

verwanten moesten verlaten; hun arm huisje, hun dierbaar tuintje, hun akkertje waar ze gisteren nog de aarde omwoelden, hunne dierbre streek met de groene Schelde- en Rupelboorden in de verte, waarvoor nu een mistgordijn hing, zoo ondoordringbaar als de toekomst voor de bannelingen. Onvergetelijk is de aanblik van die honderdemannen en jongelingen geladen als muilezels, bij groepen te zien drommen naar éénzelfde punt: niet met gebogen hoofd en knikkende leden of betraand wezen, maar fier, den kop omhoog en zingende dat het klettert: « Wij steeken den Keizer op onze baïonnet.....! » als mede de vaderlandsche liederen en zangen der Verbondenen. Het dreunde alom, stout en uitdagend, vrank en hel. Geen pruis die kikte of mikte!

De poort der koer wordt geopend, en langzaam, zwiijgend nu stroomen de jongens binnen. Elk weet zijne plaats, zijn nummer; maar vooraleer zich in rijen te scharen wordt er nog een tijdje onderling gepraat, gespot, gegiegeld en gerookt tot « Pol champetter » een tiental keren geroepen had: « Toe jongens, in rij! Alleman in rij! » en ze schaarden zich in rij de mannen, morgen met tegenzin. Op vroegere vergaderingen voor contrôle moest alles volgens het Duitsch militarisme geschieden: niet spreken, niet rooken, handen uit den zak, niet lachen, regenschermen toe. Nu geeft daarop niemand aandacht en ieder draait en doet zooals het hem bevalt. Fluks gaat er een aan fluiten, eerst stillekes, dan luider; een tweede volgt zijn voorbeeld, een derde... tot uit den mond dier martelaren een medeslepend, roerend, aangrijpend hymne rolt... « La Marseillaise. » Sprakeloos, verbleekend aanhooren de Deutsche wachten den manhaftigen zang van het Fransche strijdlied. Zouden zij zelf ontroerd zijn of kokende van woede? Niemand weet het....; maar melodieuze en standvastig wordt « La Marseillaise » voortgezet en geëindigd.

Dan is het de heurt van « De Brabançonne » en vervolgens van « De Vlaamsche Leeuw. » en dit alles wordt geduld!... Hoe het mogelijk is, begrijpt niemand, maar wat zeker is, is dat indien de Duitschers op brutale wijze de fluiters hadden willen beteugelen, allen aan het muiten hadden gegaan en er bloed hadde gevloeid. Door de ongewoone inschikkelijkheid der moffen is het geluk-

kig zoover niet gekomen. Eindelijk gingen men tot de keuring over....

De aangewezenen mannen werden op rij gezet om dien zelfden dag nog te vertrekken. In stoet werden ze naar de statie gebracht. Elkeen weende waar ze voorbij gingen. Het volk mocht hen volgen tot aan « Heintje De Bondt » en tot aan den « Tunnel der Yzerenwegstraat. » De statie was met soldaten afgezet. Niemand mocht of kon er bij. Twee soldaten te paard reden van voor aan den stoet en twee achteraan, terwijl van weerszijden eene rij soldaten opmarcheerde. Alzoo werden de slaven voortgedreven naar het land van ellende en verdriet. Het gemeentebestuur van Willebroeck weigerde den lijst der werklozen af te leveren. De weerwraak liet zich niet lang wachten. Een algemeene aanzegging tot vertrek kwam: allen moesten opgaan: jongens van welstellende burgers zoowel als werklieden. Nieuwe ontvoeringen staan nog te wachten, doch wanneer eene trein vertrekt is het een geweldig geroep uit honderden borsten, een hartkreet van martelaren: « Wij teekenen niet... » « Leve België !... » « Leve de Koning !... »

Klanken uit onzen duurbaren «Hoek»

WEGGEVOERDE INWONERS.

Wanneer men het getal, in ons eerste nummer opgegeven, met hondertd vermeerderd dan zal men nagenoeg het juist cijfer bekomen onzer dorpgenooten die in Duitschland verblijven. Enkelen werden in hunne haardstee, wegens ziekte of liever wegens hongersnood, teruggezonden, want men kan ginder, in het land der kultuur, nergens «Charel Van Hoeck» noch «Bertje van 't Vergif» aantreffen.

TOESTAND.

Ofschoon het moraal onzer bevolking on-aangeraakt blijft is alle maatschappelijk leven dood. Josse Clijmans moet voorzeker op zijn «renten» leven; want de flinke cavalier van de vroolijke bals bij «Susse» zijn op den Yzer. Verre in 't verschiet, zie ik reeds aangekondigd: «Lancier voor de mannen van den Yzer, en 't zal kermis zijn zulle !...»

De werkhuizen D. N. bezigen nog steeds hun volledig personeel en in 't Yzerfabriek is er eenige bedrijvigheid. De coke-ovens liggen stil, alles werd er weggenomen. Zoo 't schijnt, werkt men voorts aan het voleindigen van 't zeekanaal, in den doortocht der gemeente.

Onze zoo welgekende brouwerijen hebben weinig of geene grondstoffen om het zoete nat te vervaardigen. Lekker lambik en «dobbele» van de «kiet» hooren het verleden toe.

LIEFDADIGHEID.

Dank zij de welwillende elementen, in iedere groepeerings, wordt de zoo noodzakelijk liefdadigheidsdienst buitengewoon goed uitgebaat. Twee duizend vijf honderd liters soep worden dagelijks aan de behoeftigen uitgedeeld en periodiek hebben er op openbare fondsen, uitdeelingen plaats van eetwaren en brandstoffen. Een derde onzer bevolking leeft op de publieke liefdadigheid.

VOEDING.

De gemeentewinkel, verkoopt alle voedsel door het Amerikaansch komiteit aangebracht. De marktprijzen zijn onbetaalbaar en meer dan gewoonlijk moet men den buik inriemen bij gebrek aan eten. Ja zelfs wanneer er iets te verkrijgen is, moeten alle listen gebruikt worden buiten weets van den gulzigen vijand om de smokkeling te vergemakkelijken. Er ontbreekt diens aangaande wel is waar, geen vernuft bij onze huishoudsters, die, zoo zeggen de kwaaatongen, hun toilet samenstellen met opvulsel van margarine langs boven, en zakjes «kartoffels» op iedere zij.

KLEEDING.

De kleeding is voorzeker geen gemakkelijker vraagstuk. De samenwerking van al onze naaisters, kleermakers, onder de leiding van eenige wakkere vrienden, tracht daaraan te verhelpen, en heeft de onverwachtste uitslagen opgeleverd.

SCHOOLSOEP.

2.400 kinderen, tot al de scholen behoorende, genieten dagelijks eenen kosteloozen bol soep; met eene snede brood.

RAADPLEGING VOOR ZUIGELINGEN.

Om de sterfte te keer te gaan der prille jeugd, bestaat het hierboven aangeduide werk, onder toezicht onzer geneesheren der

gemeente. Het beoogt, vooral, het bezorgen van goede melk, en het kundig verplegen van alle kinderziekten.

OORLOGSWEEZEN.

Als vertakking van het nationaal werk voor de oorlogsweezen, werd er onlangs eene afdeling gesticht in onze gemeente om ter hulp te komen aan die beklagenswaardige slachtoffers, tijdens en na den ooflog.

Willebroeck blijft nooit ten achter wanneer het geldt de ellende te verzachten. B.

Sterfgevallen.

IN NOVEMBER 1916.

† Cloots Albert. — Braek Maria, vrouw van Somers Petrus. — Van Campenhout Catharina, (Trieneke Teck.)

IN DECEMBER 1916.

Carremans Maria-Elisabeth, echtgenoot van Verlinden Karel. — Croes Maria-Aloysia, weduwe van Eetvelt Frans. — Clijmans Jan, zoon van « Bère van Jan Patat. » — Nys Maria-Catharina, vrouw Genijn Joseph. — Blyweert Petrus. — Vinck Frans. — Bosschaert Ancon (Lamberke.) — De Mol

Carolina.

GESNEUVELDEN.

† VAN RECK, FRANS; gehuwd met Rottiers Mar. (zoon Gerarke) Oostdijck 3 te Lier rond September 14 (kinderloos). † VERBRUGGERS, GERARD; (z. Spil) ongehuwd, L. De Nayer plaats, 5, te Meyem den 9-10-14. † SARENS, PETRUS; (z. Frans; (z. Bats) ongehuwd Appeldonckstraat, 33, te Edelaere, den 4-10-14. † SWIRENS, LOUIS; (z. Cambrinus), ongh., L. De Nayer plaats, 6, te Steenstraete, den 20-6-15, begraven te Hoogstaede. † BAGHYS, HENRI, EM. (z. Louis), ongh., Mechelsche steenweg, te Werchter (Wackerzeel) tusschen 10-11 September 1914. † DE DECKER, ISIDOR; (z. Joos De Decker), ongh. Statie straat, 42, te Stubbekenskerke, begraven te Adinkerke den 29-11-15. † DE MAEYER, JEAN BAPT.; (z. Jore) ongh., Oude Steenweg, 5, (kl. Will.), te Pilselaer, den 12-9-14. † STEENACKERS, JAN; (z. Frans Huysmans), ongh. Nieuwstraat, 23, te Duffel, 2-10-14. † VERMEIR, SATURN, ALBERT; (stiefz. Ferd. Reyntiens) ongh. Appeldonckstraat, 162, te Aerschot, den 14-11-14. † GOOSSENS, JOSEPH, EM.; (z. Jef van de La), ongh. Oostdyck, 63, te Werchter, den 8-11-14.

Onze vriend Joseph Somers, thans in Rusland, stuurde ter gelegenheid van Nieuwjaar aan de makkers van zijne Compagnie som van 50 fr. om eens puik te feesten. — Op algemeene goedkeuring der deelhebbers werd dit geld gestort tot ondersteuning van ons bladje. Onzen besten dank aan onzen vriend Joseph en aan hen die dit besluit namen.

Wij ontvingen nog als ondersteuning van ons bladje:

MM. Robert Peeters 100 fr. — Frans De Boeck, 5 fr. — Ernest Eeraerts, 5 fr. — Eugène Janssens, 5 fr. — Emile Weymiens, 5 fr. — Emmanuël Verscharen, 5 fr. — Gerard Thomas, 3 schellingen. — Jean Dupré, 2 fr. — Jeanne Van den Bossche, 2,50 fr.

Wij sturen aan de milddadige gevers onzen oprechten dank. HET BESTUUR.

Verscheidene gazetten zijn ons weergekeerd waarvan het adres onjuist was, daarom verzoeken wij de makkers die geen gazetje zouden ontvangen hebben ons het aanstonds te laten weten en hun juist adres te geven.

BERICHT. — Om de taak van het bestuur te vergemakkelijken zouden wij voor iedere legerafdeling één makker moeten hebben die zich zou gelasten al het nieuws zijner Willebroeckse makkers te verzamelen en ons te zenden. Allô, waar zijn de mannen van goeden wil ??

ONBESTELDE BRIEVEN:

Men kan bij het bestuur een brief bekomen, verstuurd door Philomena, wiens man «Frats» voor den oorlog bij «Pelle van de Smet» gewerkt heeft.

Een andere brief geschreven aan «Richard» waarin gesproken wordt over «Pol Kat» en Mr Cornelissen. De schoobroeder van Richard «Adolf» heeft «het toezicht over de schepen.» Den brief is geschreven door de vrouw van Richard.

M. VRAAGT INLICHTINGEN OVER:

Constant Eeraerts waarschijnlijk gereformeerd, alsook Clément Strauwen. — Schrijven aan M. Robert Peeters, 30, Wilton Crescent, Imbledon, (Engeland.)

De Makkerij ALEXIS DE CARNE, Stavele

Willebroeck aan 't front

Voor alle inlichtingen wende men zich tot het bestuur: Frans Amelinckx, C. 218, 1ste Cl^e

AAN ONZE WILLEBROECKSCHE JONGENS DIE VIELEN VOOR 'T VADERLAND

Nu dat de grondvesting van onzen Willebroeckschen Soldatenbond stevig is neergelegd, welt er, in ons aller gemoed, een spotaan gevoelen, een plicht van diepe erkentelijkheid op, tegenover onze ongelukkige broeders van den Vaartkant, die trotsch het hoofd wisten te bieden aan 't verdelgend vuur van den vijand en als fiere Belgen sneuvelden, d'eenen op het slagveld zelf, d'anderen als een rechtstreeksch gevolg van den harden strijd dien ons arm België doorworstelt, voor de edelste zaak, ooit in de geschiedenis opgerezen, der verdediging van Recht en Eerlijkheid.

Wie herinnert zich dén 1ste Oogst 1914 te Willebroeck niet? 't Was juist vóór kermis, alles was gereed voor den dans en 't vermaak, de nu zoo betekenisvolle driekleur moest aan den vlagstok opgehaald worden, men «probeerde» in 't dorp de monsterachtige orgels die de koppeltjes 's Zondags moesten laten zwieren, de toilet en modemakers leverden hunne fijne afgewerkte meesterstukken aan hunne ongeduldige klanten af, en over gansch ons levendig dorp hing een wolk van uitspanning en lust. Ja, 't was kermis!

Welke akelige tegenstelling, opeens klept de noodklok, ieder blijft verstomd, de muzikanten zwijgen, een rukwind legt alle feestvoorbereidsels van kant,.... wat gebeurt er zoo plotselings? De mobilisatie van 't leger wordt uitgeroepen. De eerste witte broeken verschijnen en langsheen den statieweg zien we onze Willebroecksche ploffen, diepzinnig, brengen, om den dépot te verwoegen. Wat wreede afscheidstooneeltjes! Ja 't is oorlog!

Sinds dien tijd, wat verschrikkelijke gebeurtenissen, wat angstige maanden, wat onherstelbare dramas! Velen onzer moedige en frische zonen, het hart vol fierheid en plichtbesef vertrokken, komen niet meer weer aan den waterkant. Zij offerden hun bloed voor ons roemrijk Vaderland. Buigen wij, voor hen, neer tot op den grond. Zij hooren de historie toe van den Wereldstrijd die het beschaafde mensdom weldra moet verlossen van de barbaarsche kultur en de Duitsche oppermacht.

Wat zegde ik daar zoo even?... «onze gevallene jongens komen niet meer weer...» ja wei, eens de storm voorbij op den aardbol gaan wij — erkentelijke Willebroeckenaars — onze helden opzoeken 't allen kant, in elk hoekje van 't vrijgevochten België waar zij de dood vonden voor den aftocht, op de oevers van den onvergetelijken Yzer, in den gastvrijen grond der verbondene landen en met den plicht die hen toekomt, brengen we ze weer naar hun geboortedorp, dicht bij allen die hen liefhebben en bewonderen. Wij leggen ze te ruste in den moedergrond.... ginder, ge weet wel, makkers, pas over de Boschbeek.... op den «Brand» in onzen voorheen zoo heerlijken tuin, dien de laffaards ook vernielden, maar dien wij snel zullen opschikken, ter eere zelf van hen, die er de schoonste en voornaamste plaats moeten innemen onder eenen onvergaanbaren grafzerk: «*Het dankbaar Willebroeck vergeet nooit zijne heldhaftige kinderen!*»

R. P.

UIT ONS DORP

Ons dorp gelijk al de anderen van ons verdrukt bezet vaderland, werd onlangs diep getroffen bij de wegdrijving zijner kloek.

ste werkrachten naar Duitschland. Zij die steeds geweigerd hadden voor den vijand te werken, wierden nu uit den familiekring gerukt en zijn als echte slaven verplicht in s' vijands werkhuizen te arbeiden; misschien wel om krijgsgetuig te maken, voor ons, hunne broeders, te helpen slachten. Volgens 't schrijven van twee mijner familieleden die onlangs uit Willebroeck gevlucht zijn, waren er jonge mannen die zeer ziek naar huis teruggezonden geweest zijn, door slechte behandeling en onvoldoend voedsel. Zijn die moffen dan zinnens ons ras uit te roeien?

Nu nog, hélaas! moeten de daargeblevene inwoners gevoelen met welke vastberadene wreedheid de dwingeland ons volk tracht te temmen en te vernietigen. Velen der onzen, bij 't vertrek der jongens gedreven als kudde schapen, weenden bij 't zien van dit treurig schouwspel, 't waren tranen van bittere en bekropte woede en met de vuist moesten ook d'ouders hunne tranen van 't aangezicht wegvoeren — zóó bruischte hun d'onmacht in 't harte! Zeg, mannen van den IJzer, wie zou er niet de parelen van ingehoudene woede over zijne wangen laten glibben, als men uw broeders of andere familieleden met hun hoogst noodige boeltje op den rug daar tusschen eene rij plompe pinhelmen zaagt voortstuwen? Hoe moeten onze geliefde wezens ginds naar de zoolang verwachte verlossing trachten? — O, duit-scher! o, vervloekte mof! deinst ge dan nog niet achteruit bij 't aanbrengen zulker smaad aan 't fiere Belgische volk? Smaad, die later als een brandmerk in ieders hart gegrifd zal blijven; weet ge dan niet dat ge nooit meer op onzen bodem zult te voorschijn komen, of dat ge immer het bloedig merk zult in d'oogen lezen als eene weerspiegeling uit herte van elken Belg?

En jammer genoeg is het, tot heden te bestatigen in ons lieve Willebroeck, dat er nog verscheidene welgekende mannen en vrouwen zich ophouden met onzen vijand... om hun behagelijk te zijn!!! Terwijl nog rouw en droefheid heerschen en menig Belgisch zoon zijn bloed geeft voor 't Vaderland; terwijl de zuchten der weggedreven dorpbroeders tot ons toekomen, zijn er vrouwen ginds die zich lichtzinnig vermaken met hen, die eens onze steden en dorpen verwoesten!

Met hen, die vrouwen, kinderen en grijsaards martelden en mishandelden; met ruwe soldaten die weergalooze vrouwen zelfs kinderen verkrachten om ze daarna af te maken! Met zulke onmenschen zijn er Willebroecknaren die het met hun ééns zijn! Wie zegt er mij dat die afgevallene dorpers, vóór den krijg geene spioenen waren?

Schande over hun allen die ooit een duit-scher hand geraakt hebben. Nooit meer zal de mijne die bevelde hand nog drukken..... weze het dan ook van vroegere beste vrienden! En gij allen die deze regelen lezen zult, gij zult ook als één man dien haat verklaren aan hen die bij des vijands bezetting, lafhartig en hoogdravend waren, door duit-schers macht en vriendschap te zoeken?

Welnu, wij soldaten van Koning Albrecht, wij verdedigers van Recht, Eer en Vaderland, die allen onze edele plicht met moed vervulden als ware Belgische telgen; wij echte Willebroecknaren van herte en bloed, wij merken u, aanhangers van 't moffengebied, met eene blijvende schande, wij noemen u in 't vervolg: **lafaards!** Het is met eene waling dat wij den lijst uwer namen nog vasthouden kunnen, op u spuwen zouden wij willen, doch, dat zijt ge zelf niet waard! Maar wees zeker, o landverraders, als eenmaal de nakende « Vredezon » op ons lieve dorp zal schijnen en ééns die vriendschaar der mannen van den IJzer zullen ten krijgsraad zitten, dan zal men weten te frachten dat immer uwe namen met slijk besmord blijven. Willebroeck zal en moet gezuiverd worden van zulk ongedierte, dat niet meer waard is den naam van Willebroeckenaar te dragen.

Na den huidigen kamp zullen wij dus nog een andere te voeren hebben; onze gemeente schoon te houden van Duitschlandsbespieders. Ziedaar, hoe ik het nog met die personen versta! En van over den IJzer, roepen wij uit volle borsten u toe, wijl onze vuisten tot u zich drijgend ballen: « Wacht laffe kruipers, weldra komt den dag dat we met de bezems zullen komen!!

In de toekomst mag er geen enkele vlek nog schijnen, op 't fiere Willebroecksche blaoen!

* * *

Willebroeck aan 't front

Voor alle inlichtingen wende men zich tot het bestuur: Frans Amelinckx, C. 218, 1ste Cl^e

VASTE NIEUWSJES UIT ONZE GEMEENTE

Van af 1 Januari 1917, trekken de ouders (vader of moeder) en de gehuwde vrouwen van soldaten 1,25 frank per dag, in plaats van de vroegere 50 centiemmen voor de eerstgenoemden en de 75 centiemmen voor de laatstgenoemden. Bovendien trekken de gehuwde vrouwen nog 50 centiemmen per dag voor ieder kind onder de 16 jaar; vroeger bedroeg zulks slechts 25 centiemmen. De kinderen boven de 16 jaar, die werkloos zijn, genieten wekelijks 3 frank, als bijzondere ondersteuning.

De volgende personen onzer gemeente werden in erbarmelijken toestand uit Duitsland wedergestuurd: zoon van wijlen Van den Heuvel, kerkstraat; zoon van Felix De Smet, peperstraat; zoon Kobe Eeraerts, appeldonckstraat; Celest Schelkens, zoon Jan Knoop en de zoon Adriaensens, appeldonckstraat.

In 't begin van 't jaar werden verscheidene gekende personen uit ons dorp, door de militaire overheid aangehouden, onder andere: de baas en de bazin van het hotel aan de stalle, een danszaalhouder en groentenverkooper op de markt en nog anderen. Men kent de reden niet. Duitse mysterie!

De Heer politiecommissaris heeft een paar dagen in 't gewaag moeten doorbrengen, omdat men wapens in de gemeente ontdekt had. Bij zijne loslating werd hij verwelkomd.

Onze scholen werden door de Duitse overheid gesloten om de kolen te kunnen besparen. Zulks is minstens de « verklaarde » reden, maar kan men ooit de verduikte plannen kennen van die schurken?

De fabriek «De Nayer», en de «Ateliers de construction», zijn steeds in werking gebleven met enkele tusschenpozen van ver-slapping in de voortbrenging.

Schier alle maanden worden er aan de behoeftige bevolking aanzienlijke uitdeelingen gedaan van voedstoffen en eetvoorraad, op de hulp gelden, mildadig geschonken door Madame De Nayer.

Tijdens den guren winter, hebben de werkhuizen De Nayer brandstoffen kosteloos afgeleverd aan de werkelozen.

Ziehier eenige marktprijzen tijdens de laatste wintermaanden: melk van 0,36 tot 0,50 fr.; aardappelen, op voet van eer kilo per hoofd en per week aan 0,15 fr. de kilo, mits zooveel bevrozen wortelen of raapkoolen te nemen; de groensels buiten prijs; vleesch 6 fr. de kilo. — Voor een paar schoenen betaalt men tot 50 frank; ook draagt eenieder blokken, die van 2 tot 5 fr. gelden. De kleeders zijn niet meer om krijgen.

Sterfgevallen

IN JANUARI 1917. — *Flies Josephina*, 18 jaar, Molenstraat.

Schaerlaeken Corneel Frans, 67 jaar, daglooner, weduenaar van Daclmans Francisca, Vorscheipoel.

Dierickx Joanna, 77 jaar, echtgenoot van Bal Theodore, Kl. B.

Smets Edward, landbouwer, 41 jaar, echtg. van Tierens Philomena, Oost-dijk.

Triest Louis, 78 jaar, echtg. van Aerts Amelia, dorp 93.

De Coninck Benedikt, lijnlooper, 84 jaar, echtg. van De Coninck Francisca, Kl. W.

De Borger Raymond, metser, 67 jaar, echtg. van Peeters Joanna, vroeger palingstr.

De Coninck Henrica (Retteke van Wannes van J. De Moor) ongehuwd, 78 jaar, gasthuis.

IN FEBRUARI 1917. — *Hendriks Joanna*, 10 jaar, Dorpstraat, 111.

Trock Maria, 15 jaar, Blaesvelt.

Husdens Melanie, 52 jaar (zinneloozen-gesticht).

Thys Alida, 67 jaar, echtg. Mertens Felix.

De Vos Anna, 76 jaar, weduwe Pelegrin Henri (gasthuis).

Vloeberghs Joanna, 76 jaar, Dorp 111, weduwe Hendriks Jan.

Goethuis Louisa, 83 jaar, Vooruitgangstr., 61, weduwe van Van Neck Jan-Frans, van Verdicht Petrus-Jan en van Caluwé Egied.

Stalpaert Henri (Bernardje), 48 jaar, dorp 5, echtgenoot van De Maeyer Louise.

Gillis Joanna, 78 jaar, dorp 198, weduwe Van Malder August.

Van de Ven Joseph (Jef van de Kaberdoes), 86 jaar, Boomsche steenweg, 55, weduw. van Meeus Joanna.

Maes Edmond, maalter, in April.

Van Beneden Jos. (de Ves), in Engeland.

B.

Villa «ANGELUS»

Omringd van witte duinen, de blauwe zee in 't verschiet, prijkt de villa «Angelus» in een klein badstadje van ons vrij geblevene land. Zoo eenvoudig als haren Vlaamschen bouwtrant, zoo aantrekkelijk als hare ligging, zijn de bewoners, die eenieder, bekend of onbekend, die zich Willebroeckenaar noemt, met het grootste genoegen verwelkomen. 't Is daar, dat zoo menig onzer snakken gaat om eenige vertroosting voor een heimwée hart en gerustelling over het lot zijner makkers. Ik herrinner het mij nog zoo goed, de dagen dat wij in De Panne lagen en de Villa «Angelus» onze vergaderplaats was: Wij herleeften, want een stukje van ons dierbaar dorp was daar. Geen vreemde spraak, maar eigene tongval, geene oorlogsherrinneringen, maar zoete hartstreelende dorpvoorvallen die, de glimlach van een oude welvaart en onbekommerd leven, op ieder wezen ontplooiën deden. 't Was daar dat we samen plannen bespraken voor het tegenwoordige en toekomstige, en rede-

kavelden juist alsof de vredeestijd was weer-gekeerd.

Hoe zou het anders kunnen, vermits Madame Forbiseur en hare dochter, zóó die tengere snaar van ons hart wisten te raken dat enkel hare trilling aléén, ons hart bezielde, bemeesterde en dwong te leven en te voelen daar waar eens onze wiege stond. Neen, de vijand bemeestert ons Willebroeck niet, want het «Willebroecksche leven» hebben wij medege dragen met ons, achter onze schansen, waar het groeit en bloeit tot den dag, den lang gewenschten dag, dat wij het met meer luister en roem weerschrenken zullen aan het dorp dat vroeger 't onze was.

F. A.

Brief

van eenen Willebroeckschen « ANCIEN »
aan eenen Willebroeckschen « BLEU » !

Beste Sus !

Ik neem de pen in de hand om u te laten weten den staat mijner gezondheid en te antwoorden op uw briefje, waarin gij mij vertelde ook soldaat te zijn, in het instructiekamp van Auvours». Het doet mij plezier te vernemen dat we welhaast renfort van u zullen krijgen, want we beginnen al kaman-kelachtig te worden met ons gerumathiseerde beenen, en onze «karkas» die zekers geen vijf centen meer waard is, bij den vodenmarchand. Gij, gij zijt nen struischen en zonder kiekenvleesch !! ik weet dat gij nooit beeft dan van koude en recht op uw doel afgaat, uitgenomen, wanneer gij des zondaags van bij den «Wagenmaker» of «'t spieken» komt; enfin de mannen zegden hier allen wanneer ik hun het nieuws uwer spoedige, verschijning op het oorlogstheater aankondigde: «Susse, is de man! die zal onze eer bij den bidon wel hoog ophouden!»

Gij vraagt mij, hoe het hier zóóal gaat? Dat zal ik u ne keer op nen perlatlik uitlegen, luister:

Wanneer dat we naar de tranchées moeten, wordt geheel ons boeltje bijeengeschard en in onze kleerkas ofte hâvre-sac gestoken en trekken ons groot tenue aan, 't is te zeggen: we kleeden ons als ridders in den ouden tijd met stalen helmen van zoowat nen kilo,

juist nen hoed als onze pompiers (die zoo goed blusschen konden, wanneer ze teerden); gij riemt u in als den ezelzaller van Jô-van Blaesvelt, gij steekt uwe cartoucheere vol cigarettens, gij hangt uw klein schuppeke (dat is 't bijzonderste, zulle) onder « Rosalie » aan uwen ceinturon, uw « blaaspijp ofte mitrailleurblaaspijp » aan uwe schouder, uw kleerkas op den rug en gij zijt vaardig om 't Vaderland terug in te pakken. Tegen den donkere stapt gij het af. In den goeden tijd, als we nog voor den « truit » oorlog voerden, dan trokken wij met eene harmonika naar de tranchées al zingend de schoonste oorlogs-airkes, veel schooner dan die, welke « mil-viool » op de markt verkocht, maar nu dat we « beroepsvechters » geworden zijn nu gaan we heel ernstig er naar toe, overwegend de groote eer die we genieten ons Vaderland te mogen dienen en op de « pinhelmen » te mogen troeven !

Van onderweg reeds ziet ge het vuurwerk ! allô, gij zoudt denken in den hof van Madame De Nayer te zijn den dag dat de Chineezen daar geweest hebben. ge weet dat toch nog wel, zekers ? 't is den dag dat ik met mijne meulekes aan den overzet in 't water ben gevallen en Jef, in ruzie is gekomen met Mieke, omdat hij op Louiske had gepinkt !

Ik zal maar zwijgen over die oneindig lange boyaux waarin gij verdoolt als in den doolhof met Willebroeck kermis, met dat verschil dat gij in plaats van tegen malsche kussens te loopen menigmaal met uwen « gevel » in de aarde zit en tuimelingen maakt die den « doodensprong » nabij komen. Zwak moet ge zijn, archi-zwak om op uwe stekken te blijven en kat-oogen waren u hoogst dienstig.

Een zucht van genoegen gaat op wanneer men eindelijk in den tranchée uitkomt waar de makkers u met ongeduld staan af te wachten. Ieder installeert zich zoo goed hij kan in de abris « spring binnen » ; « de trekwinden » ; « bain-douche » enz, lost zijne wacht af, wisselt nog eenige woorden met de afgeloste makkers en ..... men is gereed den dans te leeren aan de pinhelmen van daar rechtover, zoohaast ze hun roeren. Was men « Jas » in 't kantonement, hier is men nen « Poila », 't is te zeggen: nen kerel met haar op zijne tanden !; men is als

geheel veranderd. Ieder loert door zijn kikkag, gereed om op het eerste alarm den strijd te beginnen. Van tijd tot tijd worden eenige fusées geworpen om het terrein beter te onderzoeken, eenige ballen geschoten, of speelt men aria met de mitrailleurse ..... Dat is de kalme nacht waarvan de communiqué zegt: « Nuit calme sur tout le front ! — Algemeene gerustheid op het front ! .... » Maar soms begint het te spoken, en kanonnen, mitrailleurzen, geweer-mitrailleurzen, geweren, donderen, bulderen dat de ooren er van tuiten. Gij wordt geschokt, gewiegd in de loopgrachten alsof en eene aardbeving was ontstaan; de 7, 7 (pet-pet); 10,5 komen aangefloten, spetteren, suizen, doen de grond omhoog spuiten, beslijken u zoodanig dat, indien ge geene goede « chic » tusschen uwe tanden had ge van uwen Sus zoudt draaien .....; dat noemt men in den communiqué: « activité d'artillerie » ..... « bedrijvigheid der artillerie ».

Maar dat is nog niet alles hoor, ge hebt hier nog het spel van het « poppenkraam »

— Vijf ballen voor vijf cents !..... en « Vogelpik »..... één blommeke voor ieder roos ! Gij gaat zeggen: « Maar, dat is eene ware kermis daar ! » — Ja, Susse, zooals ze bij ons zeggen: alle dagen zondag en kermis in de week. Maar ik zal u dat sport ne keer uitleggen !

Hebt ge van uw leven al grenaten gezien ? en bommen ? hewel ik zal dat u ne keer expliqueeren ! Grenaten dat zijn juist als « tikkeneirekes » wat grooter en wat harder, daar smijt ge mée in den duitsch zijne loopgraven juist als met de kermis in het poppenkraam naar: de doodkist die, als het raak is, openspringt en Pietje-pek laat uitkomen. Voor ieder grenaat dat de pinhelmen ons smijten krijgen ze er nen geheelen hoop weer en 't moet wezen dat ze daar ongewenschte gasten zijn want ze houden aanstonds hunnen bek, ... of als ze het niet doen, dan . . . . . pink ! pink ! de duiven worden gelost en boenk ! kratch ! pataat ! onze bommen doen hunne loopgraven de lucht invliegen dat het een plezier is om zien, zelfs, ziet ge soms een been, arm of lijf dat mede omhoog gaat en dan . . . . . is het « roos » ! Algemeen gelach en goedkeuring der « poilus » .... en met nen: nog eene die naar de vaatjes is, lossen ze nog

zulk eene spóse pranillen voor hier recht-over, zoo lang tot dat ze roepen «kameraad» ..... dat zeggen ze wel niet met den mond maar ze maken ons dat wijs met niet meer te antwoorden op ons schieten. Ik heb met dat gedoentje reeds veel gelachen, maar dat vertel ik u eene volgende maal, bijzonder de historie van eene bom die juist in een W. C. ofte n° 100 was terechtgekomen en ons allen eene bespuiting van «eau de Cologne» gaf.

Wel, Susse, dat zijn zoo in korte trekken al de bijzonderste dagelijksche voorvallen van ons leventje hier: natuurlijk laat ik van kant al de heldendaden die wij verrichten en de vermoeienissen en miseries die wij uit te staan hebben bijzonder met de ratten en muizen. Maar dat brengt dan ook weer zijn plezier mede. Ik zal u later daarover wel nen heelen boek historekes vertellen.

Hola! Susse, ik moet uitscheiden want den eersten «piet» komt mij roepen om patatten te jassen. Ik zal dus maar eindigen, want ik hoor hem ongeduldig staan roepen aan 't beereke van de schelft; straks heb ik nog 8 dagen pot en dat kost hier, hoor!

Dus, Susse, nen warmen poot en tot weerhaast hè!

Uwen toegenegen vriend,
PEER.

Een Willebroeck huwelijk op het front

Woensdag 23 Mei had te Ghyverinchove het huwelijk plaats van Joseph Maes, wachtmeester (kloosterstraat W.) met Juivr. Alice Goderis, woonachtige te Ghyverinchove. Aan het jonge paar onze hartelijkste gelukwensen voor de toekomst.

Werd ons nog gemeld als gehuwd zijnde in Engeland: Maria Strauwen (W) met Bobie Pinckston (Engelschman).

Ontvangen voor ons blad

M ^r August Balemans	5 shill.
M ^r Jules Borgheys	5 fr.
M ^r Joseph Buts	5 shill.
M ^r Van den Berghe Jean-Baptiste	2.50 fr.
M ^{lle} Ivonne Forbiscur	5 fr.
M ^{lle} Jeanne De Laet en Louise Teck	5 fr.
M ^r Arthur Van de Wauwere	10 fr.
Vereenigde vrienden uit Le Hayre en omstreken	50 fr.
M ^r Theodoor De Boeck	5 fr.
M ^r Emile Wymiens	5 fr.
M ^{me} Pierre De Bruyn	5 fr.
Onbekend	5 fr.
M ^r Achille Roothaer	5 fr.
M ^r Hector Dubois	5 fr.
M ^r Maurice Fourvel	20 fr.
Gebroeders De Jonghe	20 fr.
M ^r Louis Smits	5 fr.
M ^r Van Ingelghem L.	5 shill.
Van de makkers van Burtley	65 fr.
M ^r Weyts Désire	5 fr.
M ^r Steenackers Fr.	10 fr.
M ^r Jean Bonghys	5 shill.
M ^r Jaak Moerenhout	5 fr.
M ^r Frans Croes	2.20 fr.
M ^r Cesar De Moor	6.75 fr.
M ^r Isedore Haesaerts	6.75 fr.
M ^r Jan Potums	1.00 fr.
M ^r Constant Van den Bossche	5.00 fr.
M ^r Louis Maurice	5.00 fr.
M ^{adme} Rosalie Lauwers	3.00 fr.

Onzen oprechten dank aan de milddadige gevers.

HET BESTUUR.

N. B. — De militaire overheid belet ons een adressenlijst uit te geven. Bij het bestuur kan men echter alle inlichtingen verkrijgen nopens familieleden of vrienden.

HET BESTUUR.

Drukkerij ALEXIS DE CARNE, Stavele.

De Vaderlandsche Vlag van nu en voorheen.

In de jaren van vrede en geluk was onze Nationale driekleur meestal het kenteeken van vermaak en feestviering. Willebroeck spande de kroon, want ik vind geen plaats in België, waar de vlaggen zoo gemakkelijk en zoo vroolijk aan de huizen wapperden.

Op eenen eenvoudigen zaterdag, wanneer men op « Ons Stadhuis » de jonge echtparen aan elkander koppelde, hoefde men enkel eens te piepen in de Dorp-sstraat of men zag de voorgevel, bewimpeld van « Wantje, » « In 't Spieken » of bij « De Kes ». Men wist wat die uitnodiging inhield.

Kon men in de buitenwijken, een gouden jubelpaar ontdekken, dat vijftig onafgebroken jaren geluk had genoten, onmiddellijk kwam de inrichtingscommissie tot stand en 't eerste punt aan de dagorde was 't versieren en 't bevlagen der buurt.

Ik zal u niet spreken over de vliegkampen op Creil of Arras wanneer « onzen blauwen » of de « witzwing » prijs haalden, noch over onze vermaarde schietingen op den doel of zelfs niet over de « Teerfeesten » die in 't najaar op elkander volgden zoo dik als de kasseistenen op straat, immer vond men de Belgische kleuren aan de respectieve lokalen, om uit te wijzen dat de Willebroeckenaars de droefgeestigheid zeker niet ingeboren hebben.

Jammer dat ons fier vaderlandsch vaandel niet meer vereerd en gehuldigd werd in openbare plechtigheden of volksvergaderingen.

Door den overlast van bloei en welvaart

vergat men al te graag wat het onze voorouders gekost had om 't zwart met geel en rood aaneen te drieren. Het was zoolang geleden en velen, helaas, kwamen zelfs met de schoone vaderlandsliefde aan 't schertsen. Weten wij nu wat het is? Voelde men dan toch niet hoe koortsachtig ons klein maar rijk landje door den machtigen vijand benijd werd?

Over een vijftiental jaren werd er in ons dorp ook een Belgische standaard, door onzen voormaligen Vorst, geschonken aan de oud-soldaten. Een hogere officier, door Leopold II afgevaardigd, zat de plechtigheid voor en 't was een heerlijk feest waarvan het relaas in de gemeente archieven berust. Zelden of nooit zag men dien blinkenden standaard weder in 't publiek. Waarom? Was men bang dat hij met te veel vaderlandszucht besmet was?

Men zal zich herinneren dat, in den loop van den zomer 1910, een onzer ingezetenen, die het volks onderwijs behartigt, het gedacht had verwezenlijkt elkeen onzer gemeentescholen met een vaderlandsch vaandeltje te begiftigen, om onze kleinen den eerbied en de liefde van het geboorteland in te prenten. Eene heldere Junizon begunstigde de plechtige overhandiging, die zich op de Louis De Naeyerplaats ontvouwde en waarvan de luister en het grootsch karakter het gemeenzaam werk waren van de net uitgedoste schoolkinderen en van onze bijzonderste plaatselijke maatschappijen, met de Willebroecksche Turnvereniging aan 't hoofd, die den ordedienst waarnam.

Wie voorzag op dit oogenblik den latten aanval van 1914? De les is hard geweest voor

ons uitgeplunderd België. Nu verschijnt de Nationale driekleur in nieuwen glans, in nieuwe glorie. 't Is zij die onze jonge helden heeft angeprikkeld in de onvergetelijke verdediging van Luik, te Haelen, onder de muren van Antwerpen en op den thans vastgeklauwen Yser. Laat ze ons eerbiedigen uit al onze krachten, laat ze ons lief hebben en aanzien als eene der heiligste relikwieën van een vrij en ongetemd volk.

Willebroecksche bewakers van ons kostbaar hoekje grond in Vlaanderen: Al de wimpels waarover hiervoren spraak, liggen thans met zorg verborgten, engelachtig bewaard door ouders en vrienden die op uwe terugkomst wachten. Weldra breekt de dag aan, waarop, u de belooning zal geschonken worden van zooveel moed, zooveel hardnekkigheid en zooveel zelfopoffering en dan.... ter uwe eere, ontwaakt ons dorp, onder eene veredelde en glans-rijkere driekleur, en dan..... om uw terugkeer te vieren steken wij de vlaggen, hoog in den hemel, zoo hoog mogelijk, op onzen ouden Kerktoeren, op den gekenden Kalkberg, op den «Tobbe» der fabriek en zelfs, aan den mast van de splinternieuwe «Mops». Willebroeck zal ook zijn deel nemen aan de verlossing van ons gemarteld België.

*Een Vaderlander
van vóór den oorlog.*

NIEUWS UIT ONS DORP.

Wij komen heden een brief te ontvangen van een persoon die, in Maart laatst, ons dorp verlaten heeft, en zoo goed is ons eenige zekere inlichtingen te geven over het leven in onze dierbare gemeente.

Onze bevolking, niettegenstaande al hun lijden, ontberingen en kwellingen van den dwingel, blijft de vaste hoop koesteren in den zegenpraal onzer wapenen, behoudt eene spottende kalmte tegenover de oplopende gruwelheid der «pinhelmen», maar kan moeilijk op hun wezen detrekken eener angstige hoop op verlossing verbergen, iedere maal dat de bronze stemmen onzer kanonnen van den ijzer, en elders, tot hun doordringen zij snakken naar het einde hunner ellende, doch een einde dat hun van wraaktrillend hart voldoening schenken kan..... de verdelging van dit vervloekte ras dat hun reeds drie jaren kwelt, uitgeput en laffe zweepslagen toebrengt.

Voor hun staat het vast: in een «duitsch bloedbad alléén» kan eene zuivere en duren-de vrede zich ontkiemen, grooien, oprijzen, blooien en voortbrengen de vruchten van een welstand als voorheen. Dit is het algemeen moraal der bevolking. De uitzonderingen zijn zeldzaam.

Om U een staaltje te geven hoe verre de strengheid der «moffen» gaat, laten wij onze mededeeler zelf aan het woord.

X....., bakker in de peperstraat ging dagelijks op zoek om rogge en meel te koopen, terwijl zijn zoon en twee gasten baktten om onderduimsch de bevolking brood te verschaffen. Maar op een onverwachten dag kwamen de Duitschers alles aanslaan: 15 zakken graan van 115 tot 120 fr. Twee dagen nadien moesten de waren naar een naamloos komiteit te Antwerpen gezonden worden. Een morgend vroeg, klopten de Duitschers bij hun aan. Twee gingen binnen, terwijl anderen aan de deur de wacht hielden. Zij vroegen naar den «baas» en, daar er hun geantwoord werd dat hij nog te bed lag, liepen zij naar boven, roepende: dat hij, om zonder toelating te hebben gebakken, drie maanden bak of 1000 mark boet had. Zij onderzochten alles, maakten zich meester van 1000 mark en gingen weg.

Eenige weken nadien kwam hij met 5 zakken patatten naar huis. Aan het fort gekomen moest hij ze op de Duitse wacht neerleggen, en kreeg nog 50 mark boet toe. Zijn zoon werd naar Duitschland gevoerd, doch is teruggestuurd. Heden zit X....., voor 7 weken in het gevang te Antwerpen. De reden is mij onbekend.....»

Wat de voorgaande persoon is overkomen, is reeds aan vele personen overvallen. Boet op boet, zelfs voor de minste kleinigheid en gevang naar beliefte, zelfs voor een van die «schurken» wat te stuur in de oogen te kijken.

Eenige prijzen der waren: de aardappelen 65 tot 70 fr. de zak, een pekelharing 0,80 f. het garen 0,70 fr. vroeger 0,06 fr; het kleer-goed dat vroeger 4 fr koste nu 12 fr. Het flanel-goed vroeger 3 ellen voor 1 fr. nu 2,50 fr. de el. Kousenbanden dragen de menschen niet meer, want die kosten nu 3 fr. de el.

De vrouwen der soldaten krijgen elken dag en per hoofd, een halve liter soep, en maandelijks gedurende het winterseizoen 1 zak kolen. De arme menschen krijgen maande-

lijks 200 grammen spek en 200 grammen vet per hoofd. Het is dan niet te verwonderen dat met al de ontberingen die het volk te doorstaan heeft, er zooveel zwakke menschen gevonden worden. Rond de 150 teringlijders worden er in ons dorp geteld.

In het geheel zijn er 230 mannen ontvoerd geweest waarvan er 29 zijn weergekeerd in erbarmelijken toestand.

Laat ons hopen dat het uur der verlossing voor ons arm volk welhaast slaan zal, en voor ons het uur der wraak. Wij, mannen, wanneer het oogenblik daar wezen zal den stormloop te beginnen, herdenken wij dan al de gruwelen die ons volk te verduren heeft gehad, en het pijnlijk leven dat wij sinds drie jaar hebben doorstaan. Dat de dorst naar wraak alléén onze borsten wellen, en, dat we alles trotseeren om in het bloed der « moffen » het verledene te vergelden en eene hoopvolle toekomst te doen ontspruiten.

Tijpen van bij ons Petriske

Kent gij hem niet? 't Is maar een klein ventje; hij knikt gedurig « neen » maar is niet minder gediensig daarvoor. Hij moet door de Duitschers niet gaan « doppen » want wapens draagt hij niet, hij draagt niet dan pakjes. Zijn oorlogsveld is aan de statie te Willebroeck, waar hij de treinen afwacht, doch soms mist hij de reizigers, zoodanig heeft hij den neus hemelwaarts gericht om te zien of zijnen duiver niet binnenkomt. Jongens, wanneer gij triomfantelijk in de gemeente zult wederkeeren, — let er wel op — vol haast zal hij uwe ransels op zijn karretje laden en zulks gratis voor niets, ... misschien voor een kapperke bij den Brijs of 'nen dikkop bij Adeleke. In de laatste tijden was hij als opvolger opgetreden van Fie Verhoeven en belde langs onze straten uit, wanneer er schoone en versche mosselen te verkrijgen waren, beneden 't sas. Kent gij hem nu? 't is Petruske, neen Petriske op zijn plat Willebroecksch!

Stanne

of de lustige broeder uit de Nieuwstraat.

De beste en de vrolijkste onzer parochianen. Een edel hart en een glimlachend gelaat. Van

wien is Stanne de vriend niet? Zoo men de schriftuur gelooft wordt elke willebroeckenaar geboren om in eenen Carnavalstoet te figureeren. Is zulks waarheid, Constant? De oorlog kwam uwe schoone plannen dwarsboomen, maar wees gerust, de ontworpen praaltrein, die onze inrichtingsfaam moet bevestigen, vertoont zich later in de straten en de « Danseuse » behaalt, zooals voorheen, den prijs van 't koddigste nummer. Benevens zijnen uitvindingsgeest om zijne medeburgers de joligheid in te boezemen, is de baas uit « De Vreugdegalm » een voortreffelijke patriot. In 't eerste van den strijd dien we beleven, vertelde men zelfs, over de grens, dat de ongewenschte vijand het op Stanne gemikt had. Ik geloof het goed, want de kuiper bemint zijn dorp en zijn vaderland. Om zulks te bewijzen heeft hij op 't Belgisch front eenen nakomeling die meer dan een gewoon strijder is, eenen zoon die de galons verworven heeft en over wien wij allen fier zijn.

De Sluis.

Als hij jong was noemde men hem « Nardje van den Sassenier » en inderdaad hij behoort eene familie die over de sluisen der Brusselsche vaart regeert. Geboren tusschen twee sasdeuren en opgegroeid met 't verlaat op te winnen, hoe zou hij geen vakman en geen waakzaam waterfunctionaris zijn? Wanneer men 't oud sas afbrak, had Nardje verdriet, want hij moest hooger op gaan dienst nemen en de vrienden uit de buurt verlaten. Den « Toecher », « Sidde van den Helm » en « Waar Vleesch » weenden ook. Nu is hij — wel is waar — sluisbaas op ons groot Zeekanaal en bewoont, zoo 't schijnt, eene villa op den Thisseltschen steenweg. Ik wensch dat de maatschappij der vaart, die hare agenten zoo mild beloont, aan onzen goeden vriend ook een gevuld renteboekje heeft gegeven Allons « Sluis » pardon Baron Leonard, tot eenspoedig en lustig wederzien!

Pol Champijter

Herkomstig van Puers of uit Klein Brabant en daarom zeggen de kwátongen dat hij dezelfde uitspraak niet heeft als wij. 't Is mogelijk. Men zegt ook dat onze veldwachter nooit in 't veld komt, om den oogst en de rapen van de boeren te bewaken. Doch Pol is

philosoof en past het spreekwoord toe : « Doe wel en zie niet om ! » Hij weet immers dat in elke Belgische gemeente, die zich eerbiedigt, het bestuur met den burgemeester aan 't hoofd de politie en de garde-civiek, — als er eene is — ferm afgetakeld worden. Zelfs in vredes-tijd draagt elkeen op aarde zijn oorlogskruis is 't zoo niet? Pol is er niet minder vlijtig voor, want 's woensdags op onze wekelijksche markt is hij op post, rein, net afgeborsteld en met blinkende knoppen als een Belgische soldaat in verlof en dan nijpt hij dikwijls d' oogen toe, zooals het een verduilige politiemans behoort. Zagen wij Pol maar terug, niet waar makkers, en hoorden wij hem maar luidkeels schreeuwen op den Militieraad te Mechelen « Willebroeck komt vooruit, klakken af, wel letten op den naam en present roepen ! »

Jefke de Waal.

Vlug van stap, oppassend aan 't werk en vriendelijk in zijnen omgang. Jefke is inderdaad een Waal, doch leidt er niet uit of dat hij geen vlaamsch kent; integendeel hij is een sprekend bewijs dat onze Waalsche broeders de moedertaal kunnen aanleeren. Koning der Harmonicaïsten; hij is de aanvoerder van die gunstig gekende volksmaatschappij, die nooit hare medewerking weigert, wanneer er een schoon doel te bereiken is en wanneer onze gemeente moet weergalmen van muziek om den vreemdeling aan te lokken. Wanneer is 't de toekomstige repetitie van de « Trekzakken? » Wie zeg het mij, want dan gaan wij samen naar Joken Trets, he? »

Mil van de Mot.

Trekt zijnen bijnaam uit het eigenaardig en belommerd hoekje van ons Oud-Willebroeck waar hij 't daglicht zag en waar vroeger onze groote liefhebbers zich oefenden op de bollebaan tot laat in den nacht..... Malen en komen tot in den pit! — Niemand kent Mil dan onder dien naam maar ik noem hem de Kilometerreter, want die gast heeft zulke lange beenen dat hij in 'nen enkelen voetstap van aan de Vier Armen tot in den Soepketel springt. Oordeelt dan wat weg hij aflegt! Mil is een fijne liefhebber van boomgewasch en bloemen waarmee zijne hovingen versierd zijn. Hij bewaakt ze met zorg en 't is raak wanneer de schoolbengels wagen dezelfden af te trekken of te vernielen. Hij is overigens niet gierig op zijne welriekende rozen maar gij moet in zijne gratie vallen om den gewenschten ruiker te bekomen. — Gewezen en welgekende lokaalhouder der Wipschutters; weet zelf behendig den boog te trekken en hoe fier is hij niet over onzen ijzeren wip, bovendien eene der uitverkorene plaatsjes om niet gestoord te worden. Wanneer de Sint Niklaasgilde, in 't eerste van het seizoen, haren Koningsvogel schiet, dan is Mil zenuwachtig. Lukt het hem de schoone panache neer te vellen, dan barst zijn hart in mildheid los en trakteert hij de vrienden. Zoo iets vergeeft men niet! — Van over ettelijke jaren, behartigt hij de gemeentebelangen en gebeurt het dat men hem deswegens aanvalle dan critikeert hij nog tienmaal heviger; zoo is iedereen seffens 't akkoord. Menigmaal kwam de galm uit het verdrukt land dat Mil met andere verdienstelijke burgers, uit alle standen en alle gezindheden niet heeft opgehouden onze ongelukkige bevolking, in deze gruwelijke tijden, bij te staan en te ondersteunen, iets waarvoor wij hem en zijne medewerkers, van in onze loopgrachten onze hartelijke gelukwenschen toesturen.

KODAK.

Huwelijken

Isidoor De Jonghe met Laurence Hendrickx. — De Mol Karel met Regina De Boeck. — Albert Huyghens met Gabrielle Lauchiré (Paris).

Sterfgevallen

Edmond De Weerd (Nopper) — Mevrouw Philomon Hellemans, overleden te Londen — Jules Franssens, echtgenoot van Maria Raes — Emile Mainil, Veert — Arthur Mertens, dorpstraat — Louis Van Eeckhout (Kiet) en zijne vrouw Philomena — Louiza Moens, echtgenoot van De Wachter Petrus (Peer Mettekes) — De Blozer Jozef, Statiestraat. — Frans Lievens, Dorpsstraat, is in Duitschland overleden waar hij ontvoerd was.

R. I. P.

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

ONZEN DANK

Wij rekenen het als eene plicht onzen oprechten dank toe te sturen aan alle vrienden en kennissen die zoo gulhartig hunne medewerking schenken aan het ondersteunen van ons nederig bladje, dat wij niettegenstaande de groote moeielijkheden die wij dikwijls te bekampen hebben, toch in het leven houden. Het is een waar genoegen voor ons allen, strijders, op het front, te zien met welken ijver de vrienden van uit Frankrijk en Engeland bezielde zijn tot het opbeuren en ondersteunen van hen die hier op het front zonder hulp van huis leven; zoo bijvoorbeeld zijn er vrienden die samen ons maandelijks 25 fr sturen voor onzen toekomstenden bond en 25 fr. voor de meest in nood zijnde soldaten; als sommige families, waarvan er zijn die reeds meer dan 35 soldaten bij hun in verlot hebben gehad en de mannen zulke gelukkige dagen hebben geschonken. Ieder, in één woord, brengt het zijne bij om, onze jongens van hier op te beuren en te ondersteunen. Welken prachtige geest van broederlijkheid! Wierd er vroeger in vreedstijd in ons dorp nog al wat gekrakeeld en gemanifesteerd (dit bewijst ten onzen voordeele: het streven naar) ideaal nu heeft elkeen die kleine ik-zuchtige dingen van kant gelaten om maar één doel te hebben: te helpen tot onze verlossing. Nogmaals dank aan allen die eenigzinds hebben medegeholpen en medewerken tot het opbeuren onzer soldaten.

Wel, makkers, wat zegt u van den « cliché » die zoo prachtig prijkt als opschrift van ons

bladje. Puik he! Maar hoe kan het anders 't is immers Willebroecksch werk van gedachte en uitvoering. 't Gedacht speelde reeds lang in 't hoofd van onze « Severin » die de Willebroecksche panorama aan elkeen hier wilde ten toon spreiden en zijn droom heeft zien verwezendlijkt door de kunstige pen van Jefke Switsers. Al den lof er van valt hun dus te beurt. Waarlijk wij mogen opkampen tegen het zij welk oorlogsbladje en eens te meer staat Willebroeck aan 't hoofd en verwezendlijken wij onzen ken-kreet! « Willebroeck boven! »

Opbeurende Samenkomst

ver van onzen eigen grond.

't Was in de Meimaand na den langen en treurigen winter die nummer « drij » merkt in onze balingschap, snakten wij naar de zoele lentelucht en de geest, door gedurig achterdenken ingeslapen zucht naar uitspanning en naar meer herinneringen aan ons geliefkoost dorp.

Wie kan zulks beter verschaffen dan de vrienden uit het geboortedorp? Ik had beloofd een bezoek te brengen aan enige ferme Willebroecksche « Kloppers » die ons werkblezen hoog houden in Engeland en eene belangstellende Kolonie uitmaken, in de te istricksche nabijheid van het uitgebreide Londen. Wanneer ik zeg in de buurt der wereldstad, vergist u niet over den afstand, want om de dorpsbroeders te genaken, deed ik nagenoeg eene Brussel-

sche reis of misschien nog meer, doch zulks telt hier niet, 'tis als of men zijnen pot ging pakken bij «Pè van 't Veer» of bij den «Barre» in d' Appeldonckstraat.

Gij wakkere strijders op 't front, die in verlot zijt geweest in 't land vanden «kaki», gij kent den «ondergrond», 't zijn die lichte en snelle elektriektreinen die mij spoedig ter aangeduide bestemming brachten. Kunnen wij ze vergelijken met de prehistorische vervoertuigen gebezigd op de lijn van 't zuid? De talrijke werklieden onzer gemeente die dagelijks op en neer reisden zullen die vraag best beantwoorden, doch vernederen wij ons Belgisch spoor niet, want hoe gaarne zagen wij «Madameke» of den «Koffiemolen» van Mechelen - Terneuzen niet terug!

Aan de statie vond ik, zooals overeengekomen, «Nonkel Frans», die vóór den oorlog verdere reizen allegde dan naar Engeland en de «Lodde» eener onzer sympathieke garde-civieken van voorheen die voorwaar echten vaderlandschen gloed heeft weten te vertoonen.

Ik viel daar, buiten weet, in eenen bienzwerf, een nijverheidscentrum zooals men er hier aantreft en waar nu enkel oorlogsmateriaal op intensieve schaal wordt vervaardigd. Zij wezen gerust, die schaaftelooze en hoeverdige Mofsen, men zal er wel Kip-Kap van maken.

Wij kleine Belgen, die nochtans niet vreemd opkijken, noch voor de hooge schouwen waaruit dikke wolken rook die lieve zwarte vlokjes behendig neerleggen op het uitgewasschen linnen onzer vlaamsche huishoudsters, noch voor de vuurspuwende coke en andere ovens, noch voor die uitgestrekte fabrieken die ons eng vaderland bedekken, wij kunnen ons slecht een gedacht vormen van de nijverheidsmacht onzer Engelsche verbonden.

Een gewezen Willebroecksche primus uit onze vermaarde nijverheidschool van Antwerpen, die ons op den wandeltocht vergezelde, was vol bewondering voor de technische toepassingen der Engelschen op al wat de mechaniek betreft en voor hunnen nimmer verzwakkenden geest van vooruitgang en verbetering in de veelvoudige takken der nijverheid.

Geen wonder dan ook dat degenen onzer voorbeeldige werkkrachten, de faam der

gemeente, die het besluit namen, na Antwerpen's val, over te steken naar Groot-Brittannië, hier een werkweerdig terrein hebben gevonden om hunne vakkennissen ten nutte te geven van de oorlogsproductie.

Snel hebben de uitgewekene Willebroeckenaars zich weten te vergaren, elkander te troosten en te helpen en zoo zijn er, in dit gastvrij eiland, gansche wijken uit ons dorp opgerezen tot in de verste gewesten waarvan de eigenaardige benamingen later, ik voorzég het u, zullen voorkomen in de «reus» onzer luimige gasten van den Yzer.

Noch de palen van dit ingekort verhaal, noch zelfs de omstandigheden laten mij niet toe verder uit te wijden over het onbegrijpelijk belang der burgerlijke mobilisatie, 't zij alleenlijk en met fierheid gezegd dat onze koene strijders op 't front kostbare en knappe medewerkers hebben gevonden in de munitiefabrieken, om in een gemeenzaam streven den voor eeuwig vervloekten Duitsch te verdelgen.

Onze mooie wandeling had zich voortgezetz tot ver in den nanoen en midderwijl was 't verschoftijd geworden. Zoo de Engelschen aan hunnen welgekenden thee houden, als de vrek aan zijne schatkist, dan misprijzen de Belgen toch ook het koffiepotje niet. De welriekende Java streefde zoo aangenaam mijnen neus en ik kon overigens aan de aanlokkende uitnoodiging niet weerstaan van Moeder Maritte die de familietafel voorzat, omringd van tal harer kinderen en kleinkinderen.

Ik vond de Willebroecksche huismoeder jonglijkend als voorheen, vertrouwend in de toekomst van ons land en van ons bloeiend dorp, en opgepoetst alsof zij naar «Cicilia» of naar den jaardisch der Fanfare moest gaan. De Willebroecksche «zwan» nooit hare rechten verliezende, werd er smakelijk gelachen en duchtig verteld uit ons gelukkig verleden, hetgeen mij bij den te spoedig aangebrokene afscheidsgroet deed zeggen dat wij samen, op vreemden bodem, onzen eersten Blaesve'tkermis van 't jaar hadden gevierd, zonder nochtans een gelegenheidswafeltje opgesmuld te hebben bij de «strop», zonder de traditionele afspanning bij Heintje Vertongen achter 't afgebrokene gemeentehotel, en -'t spijtigst van al voor volbloedige Willebroeckenaars- zonder eenen of meer flikkers afgelegd te hebben in wijlen een der aanspa-

leizen die ons op den steenweg te Blaesvelt vroeger toelachten, zoo dik als, thans, de Verbondene soldaten op 't Westerlijk front. Vroolijk Willebroeck herdacht.

Rust, Roest!

Menigmaal hoorde ik soldaten klagen dat zij de vakkennissen die zij voor den oorlog bezaten vergeten hadden, te meer daar die lange werkeloosheid hun alle praktijk heeft ontnomen en vreezen dat die toestand hun verplichten zal in mindere voorwaarden, na den oorlog, hun vroeger werk te hernemen en zij ondergeschikt wezen zullen aan hen die, hetzij in Holland of in de Verbondene landen hun stiel hebben voort uitgeoefend, het zij aan degenen die in het bezette land gebleven zijn en min of meer de kans hebben gehad hun op de hoogte te brengen of te houden van het vak dat zij in de nijverheid uitoefenen willen. Hunne klacht en vrees is zekers gegrond en die minderheid tegenover de anderen zal zich bijzonder doen opmerken bij hen die «per stuk» werken zullen. Was de vakkennis, bij ons, jonge mannen, voor den oorlog door de praktijk nog niet ingeworteld, toch zijn wij nog niet te oud om, zoohaast de vrede ons weer zal geschonken worden, vlug onze vroegere kennissen terug op de hoogte te stellen van ons vak en zelfs die kennissen verder uit te breiden. Dit laatste punt bijzonder verdient onze aandacht en zal moeten beoogd worden wanneer wij weerom in ons bevrijd land, in ons dierbaar dorp, wezen zullen. Vroeger, in den winter, hadden wij avondschoolen waarvan het nut onbetwistbaar is en die menige jongelingen die vroeg de school heeft moeten verlaten om voor ouders, jongere zusters en broeders te zorgen, de kans gegeven heeft zijn onvoldoend lager onderwijs voort te zetten, doch die avondschoole ontbrak aan grondvesten om rechtstreeks tot de innige kennis van een vak op te leiden. Zij die den lust tot verdere vakkennis gevoelden waren verplicht, ofwel na hun werk eene lange reis af te leggen tot Antwerpen om daar nijverheidslessen te volgen en een gedeelte van hunne nachtrust op te offeren, ofwel die lust te moeten dempen daar zij niet beschikken konden over eene bibliotheek waar zij hun de noodi-

ge boeken aanschaffen konden. Hoogst noodig zou het dus wezen dat onze zoo belangrijke gemeente eene kleine nijverheidschool bezat en eene volksbibliotheek waar ieder de noodige vakboeken of andere leerrijke en vermakelijke boeken zou kunnen aanschaffen. Dit punt verdient bijzonder in aandacht genomen te worden wanneer wij terug in ons dorp wezen zullen en voorzeker zal onze wensch gunstig ontvangen worden door al diegenen die eenigzinds gegroepen zijn om de belangen van ons jong volk te bewerken.

LOWI.

Hoe een "HAAS", soms eene "KAT", worden kan.

«Tone» en «Lamme» twee Vlaamsche Feere's uit mijne kopamie, die ik graag den lezer zou willen voorstellen om hunne eigenaardigheid, en de menigvuldige voorvallentjes die hun zijn overkomen.

«Tone», een struisch breedgeschouderde kerel, flinke kop met verwilderde stekelige haren be kroond, vurige oogen die glinsteren, draaien en nooit stille staan, altoos zoekende, alles ziende, lang gespierde armen en verwerde dikke handen die gevuist, als voorhamers dienen kunnen en elken onbezonnen die hem iets in de weg zou durven leggen tot afschrik brengt. Nochtan «Tone» is de goedheid zelve en voor een pakje tabak zou hij al doen, want zijn grootste genoegen is te pruimen. Van het opstaan tot het slapen gaan knabbelt hij met zulken smaak zijn geliefden «Bastos-tabak» dat enkel om te eten alleen hij die zoetigheid ter zijde laat, ze dan met veel voorzichtigheid en eerbied in een blikken uitgewasschen blinkdoosje legt om ze daarna weer als dessert hem te kunnen opdienen.

«Lamme», een klein teer manneke dat onder «Tone's» armen staan kan, een roid wezen, door de zonne verbruind, met kleinen zwarten knevel onder het kleine wijneusje; Vinnig ding, al zenuw wat er aan is nooit geen oogenblik stille kan staat en nooit «Tone» verlaat; want ziet men «Lamme», dan ziet men «Tonne» en het tegenovergestelde is even waar «Lamme» en «Tone» zijn beiden oprechte stroopers en het is met ware fierheid dat zij el-

keen hunne jagersslotgevallen vertellen. Zijn zij in het kantonement, nooit vind men hen achter de oefening in de barakken of schuur maar altoos in de velden op zoek naar wild en menigmaal lukt hun de vangst van haas of konijntje.

Zekeren avond kwamen zij te huis in de schuur op deschelt en al pratende vertelden zij aan de andere mannen dat zij het leger van een grooten haas hadden gevonden in een veld omringd van haag en kant, dat zij de opening hadden ontdekt langs waar hij binnenkwam en een strop hadden geplaatst, zeker zijnde den volgende morgen «langpoot» er in te vinden. Ik lag juist watschuins over het koppel en zag dat er iets omging tusschen de makkers die nevens «Tone» en «Lamme» lagen en de historie van den haas hadden gehoord, want ze lachten heimelijk al schuinloerend naar de twee jagers nevens hun.... Ik sliep in!....

Den volgenden morgen vroeg werd ik gewekt door het schatergelach der mannen rond mij. Ik vrijf mijne nog slaapvolle oogen open en bestatig dat de plaatsen van «Tone» en «Lamme» onbezet zijn. Ik hoefde niet te vragen wat er gaande was want 't «Dikske» den poetsmaker vertelde luide op dat hij de kat van den boer had gepakt en ze in «Tone's» strop had gezet en dat beiden nu weg waren om hun haas, dien zij zeker dachten te stroppen, te gaan halen. Of er gelachen werd! en met welk ongeduld men de terugkomst der twee gefopte kerels verwachtte! Eindelijk werd er gemeld dat ze daar waren. Ieder hield zich ernstig. Met benepen wezen kwamen zij den ladder opgeklimmen.

— «Wel, Tone, vroeg er één, hebt ge den haas?»

— «Laat mij gerust, schreeuwde hij,.... maar ik zal hem wel vinden!»

— «Wie, Tone, den haas?»

— «Nee, die kerel die mij zoo voor den aap heeft gehouden!» en «Tone» kroop de schelt af.

— «Ja, zei, «Lamme,» 't is schande zoo ne mensch te foppen!.... Maar ik moet toch nog lachen als ik «Tone» zoo zag loopen. Van verre zag hij iets liggen, juist aan 't gat en was zeker dat het den haas was. Ik kon hem niet volgen, zoo gaf hij katoen! Aan de haag bleef hij staan.... zag omlaag.... bekeek mij.... en voor ik gezien had wat er was zegde hij: Lamme, jonge, ze hebben verduivelt

eene kat in onze strop gelegd! zou ne mensch nu geen «maleuren» doen! en zeggen dat de haas hier geweest is want daar staan zijne pootprinten nog. Maar wacht, ik zal de schobbejak wel vinden! Na dat hij de kat uit den strop hap gehaald, stapte hij het af al sakkerend om de poets die men ons had gebakken.

Tot nu toe weet Tone nog niet wien eigenlijk de dader is want ieder heeft schrik het hem te vertellen en ducht zijne klauwen,.... en ik, die het u hier neerpen, hoop dat ge het hem nooit vertellen zult want hij ware bekwaam, om mijne onbescheidenheid mij eens eventjes de «trommelmarch van Napoleon» te leeren, en ik houd hooggenaamd niet aan blauwe plekken op mijn rug.

PEER.

Was da na né!

Onder dit opschrift gaan wij trachten in onze volgende nummers, eenige kluchtige voorvallen uit ons dorp mede te deelen, o 1 ons Willebroecksch leven van vroeger in ons op te wekken en door die eenvoudige lollige «krakelingen» ons voor enkele stonden in onze inbeelding te verplaatsen op het eene of andere hoekje der gemeente.

Wij verzoeken al de vrienden die zouden bekend zijn met kluchten van den aard, ze ons mede te deelen, opdat wij er dan de besten uit in het gazetje zouden kunnen plaatsen....! Ieder zegget voets! Majo allemaal te gelijk nie!

Nieuws uit ons dorp.

STERFGEVALLEN

De zoon van M. Emile Mertens, brouwer, nieuw straat — Lodewijk Van den Eede, echtg. Van Ingelghem Valerie 45 jaar, Palingstraat. — Celine Keckelaer (bijgenaamd Celine van Noncle) 31 jaar echtg. Pepermans Frans, Palingstraat; (deze laatste is naar Duitschland vervoerd) — De oudste zoon van Jan Cleijmans (Wannes van Jan patat) Westdijk. — De oudste zoon van Jan Van Muijlder, Oostdijk — Van Kerckhoven Jan (de man van steen.) echtg. Samers Louis, Kaasstraat. — Emile en Edmond De Boeck, zonen van Karel De Boeck — Floran van mane Kwak. —

Alexander De Jonghe, Groene Laan, is gosneuveld op het veld van eer den 12 September 1917. Eene kroon is door ons toedoen op ZIJN GRAF NEERGELEGD. Hubert Verbruggen is LICHT AAN DE HAND GEKWETST in de loopgraven.

Frans Pelegrin die verscheidene maanden in Duitschland opgehouden is geweest, is met de zwaar gewonden uitgewisseld en in Frankrijk aangekomen.

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

De Liefdadigheidsbaan

VAN ONZE

TWEE ROOD-KRUISJES

Door hare militaire ligging zelf, werd onze gemeente van den eersten dag af van den oorlog aan een hevige drukte onderworpen, en deze die er vertoefden tijdens de maanden Augusti en September van het afgrijselijk jaar 1914 waren ooggetuigen van de onberekenbare krachtinspanning, die ervan wege onze moedige bevolking, in alle richtingen, gebruikt werd om onze plaats in staat van verdediging te stellen. Bij tijd en bij stond dient er op teruggekomen en ik hoop dat men eens zal hulde brengen aan wien ze toekomt.

Op dit tijdstip ook, en dus alvorens onze Vlaamsche streek de gruwelen van de Duitsche bezetting beproefde, hadden wij in ons dorp den voorsmaak van dien barbaarschen strijd dien de machtige vijand thans nog voortvecht tegen bijna gansch het beschaafd gedeelte der wereld. Zoo zagen de Willebroeckenaars, op zijne terugreis den eersten Zeppelin die zijnen moordtocht op onze Handelsmetropool had gepleegd en waartegen onze opgehitste burgerwachten hunne ziel bijna in stukken schoten met de hoop het gevaarlijk luchtschip te doen neer komen in ons zeekanaal of op den blijk van Moens, waar in rustige vreededagen den jaarmarktballon gewoonlijk opsteeg.

Wij hadden tevens het volkomen begrip dat de wreede oorlog dicht bij onze deur woedde, telkenmale dat men ons van de Brabantsche slagvelden de ontelbare gekwetsten, lijdend en kermend, binnenbracht die

het helsch vuur van den tegenstander hadden weerstaan.

Door de legerdivisie, die van ons dorp een voornaam bewerkingscentrum had gemaakt, werd er inderdaad in het klooster eene « section d' hospitalisation » ingericht, waarvoor ledoeld gebouw en zijne fraaie inrichtingen opperbest geschikt waren. Niet alleen vonden de militaire doctors er de noodige lokalen maar 't zij mij hier veroorloofd eenen welverdienden lofzang aan te heffen ter eere van onze voorbeeldige zusterkens die de geneesheeren met zooveel toewijding, in hunne lastige taak, bijstonden.

Ook eenigen onzer burgersmeisjes, kweekelingen der toen nog jongingerichte afdeling van het Rood-Kruis te Willebroeck, namen vrijwillig dienst in het verplegingskorps van 't klooster, waar in die stille atmosfeer zooveel lijden werd tegenwerkt en verzacht.

Soms gebeurde het — hoe trouw herinner ik mij zulks — dat men in de schaduw van onze aloude « Peperbus » twee witte verschijnsels haastig zag voorbijslibberen, 't zij om tot bij hen 't huis vader en moeder eens spoedig gaan te begroeten. Nauwelijks herkende men hunne gelaatstrekken onder de blanke kleedij die ons, te dien tijde, zoo weinig eigen was en 't scheen moeilijk om beseffen dat hun Rood kruisje, zoo zedig vertoend als een uiterlijk teeken der smarten van den oorlog, die twee onzer jeugdige dorpsdochters verborgen die enkele dagen te voren zich nog konden inbeelden dat de levensbaja alleen met rozen afgebakend was.

Ondanks den eerbied die hen toekomt voor den driejarigen weg op het terrein der oor-

logsverpleging afgelegd, dat beide Rood-Kruisjes mij vergeven ze hier in ons blad nog eenvoudigweg « Jeanne van Susse De Laet » en « Wiske van den Tecker » te noemen in den treffenden familiestijl van ons zoo duurzaam geboortedorp.

Men mag zeggen dat ze de eersten op de bres hebben gestaan, want reeds op 9 Augusti 1914 vertrokken ze moedig naar 't Wallenland om hunne diensten aan te bieden, in eene vliegende ambulance, doch ontmoetereeds onze heldhaftige troepen die in aftocht waren na de schitterende verdediging van Luik. Onderweg en namenlijk te Hoegaarden verstrekten zij menige troostvolle verzorgingen aan onze afgematte strijders en keerden daarna huiswaarts terug waar zij bepaald in den militairen hospitaaldienst van ons Klooster werden ingelijfd. Degenen onzer jongens, die dit relaas zullen lezen herinneren zich ongetwijfeld dien harde tijd, in de omstreken van Antwerpen onder de wapens doorgebracht. Zij wezen ook overtuigd dat de beide dorpszusters gedurende bijna een paar maanden al de miseries te zien en te behandelen kregen, die de hedendaagsche ontmoetingen met den vijand onvermijdelijk veroorzaken. Later, wanneer de vrede aan het onplichtig België zal wedergeschonken worden en wij samen rond eenen gloeienden haard van ons dorp zullen neergezeten zijn, dan zal Jeanne of Wiske ons menig vertelsel, uit hun tijdelijk doch tragiek kloosterleven op te halen hebben. Dan zullen ze ons, in hunne gemoedelijke taal, herzeggen hoe angstig de Duitsche reserve officier van Postdam immer opkeek, die daar ook, meer dood dan levend, tusschen onze gekwetste piotten aanlandte en die op zijne inlandsche kultuur te werk gaande, zich onophoudend inbeeldde dat de menschlievendheid onzer heelmeeesters en oppasters voor eenen erg gewonden vijand zou te kort gebleven zijn. De Duitschers kenden, voorzeker, de aardrijkskunde van ons land, doch bedrogen zich ten volle in den rechtzinnigen en edelen geest van ons volk.

Intusschentijd naderden de aanvallende legers meer en meer en de toestand werd bij ons, zooals elders, onrustwekkend. Na de eerste paniek door het bombardement van 4 September veroorzaakt hetwelk, onder anderen, eenige ferme schrapnelles in den zijgevel van de Sette Wouters boorde, had

men het voorgevoel dat ergere gebeurtenissen gingen volgen en rond het einde der maand werd onze gemeente feitelijk door hare bevolking verlaten, alleen door geringe troepen en onze burgerwachten bewaakt tot dat het gevaar van Antwerpen, vol te dreigend wierd.

Deze angstige tusschentijd stelt, zonder tegenspraak, de roemrijkste bladzijde daar der geschiedenis onzer twee Rood-Kruisjes. Zelfs terwijl de gezondheidsdiensten van ons leger, in 't Klooster, elkander afwisselden vóór de eindretraite bleven zij onbeschrómd op post, en 't is dan volgens een kostbaar verslag later afgeleverd door een der militaire Doctors die met hen onder het Duitsch gebulder leefde dat, Jeanne & Louise de eigenlijke gevaren van den brancardier trotserden, met de achtergelaten gekwetsten op het rookend slagveld, in de nabijheid van ons gasthuis, gaan op te lichten en in veiligheid te brengen. In afwachting dat men hun beiden, voor dit feit alléén de verdiende belooning schenke, wordt boven aangehaald getuigschrift heilig bewaard, want het is bestemd om eens tusschen de lauwerkroonen geplaatst te worden van de Willebroecksche jeugd, die zich tijdens den monsteroorlog onderscheide.

Deze afschrikwekkende bezigheden hadden echter hunnen vastberaden wil van zelfopoffering versterkt. Zij vertrekken uit hunne geboorteplaats terzelfdertijd als de Ambulance waarvan zij de verdienstelijke medewerkers zijn geweest. Zij bereikten S' Niklaas en Oostende, waar zij gedurende verschillende dagen, in de opgekropte hospitalen, hunne zware taak hernemen. In een woord, zij volgen den ganschen aftocht van ons zoo beproefd leger, vergezellen de zieken tot op 't Fransch grondgebied en moet ik hunne eigene bekentenissen trouw weergeven, dan wierden zij, bijna buiten weet, ingescheept voor Engeland met de slachtoffers die zij als troetelkinderen wilden voortverzorgen.

De bloedige gevechten hebben aanvang op den onvergetelijken Yser. De zoo voortreffelijke Engelsche natie opent wijd hare deuren aan de verminkte Belgische soldaten die in massa overgebracht worden. In eene streek waar de ziekenverpleging tot op d' hoogte eener nationale instelling verheven wordt ontsnappen de verworven kennissen en de handigheid niet van onze twee «nursen» die

dadelijk op de hospitaalschepen ingekwartierd worden en gansch den winter onder de orders van behendige praktijkers in de heekunde dienst doen tusschen het vasteland en en de zuidkust van Groot Brittanje.

Ik laat hen liever hunne menigvuldige rezochtjes bij dag en bij nacht zelfvertellen; zij waren hoogst waarschijnlijk zoo verzettelijk niet als de vroegere bals van den «Vriendenclub» of van de «Rollers,» wanneer men, te middernacht, op den glibberigen plankvloer van den «Eldorado» of van den «Apollon» de cavalier, zelf moet engageeren voor de «polka renversee».

Eens onze Belgische martelaars overgevoerd, werd die speciale dienst opgeschorst. Onze moedige Willebroeckeneskens vertoefden daarna langen tijd in de Engelsche hospitalen, waar zij voortgingen met hunne landgenooten te verzorgen, en waar zij uitmuntende gelegenheid vonden hunne lofwaardige vakkenissen te doorgronden.

Ter uitzondering van eenigen onzer jongens die ze in een der Fransche havens toevallig hadden ontmoet, wist niemand van onze «nurskens» te spreken en ik was dan ook niet weinig verbaasd wanneer ik ze tijdens 't eerste kwartaal van 1915, in een alhier welgekende stad der Zuidkust opspoorde. Hoe verre waren zij nu van de eerste legerhospitalisatie te Willebroeck verwijderd, doch meer dan ooit blonken de kruisjes rooder en klaarder op hun nieuw uniform en 't deed me goed aan 't hart, wanneer ik de tallooze en nog lijdende verdedigers van den Yser hen met algemeenen en echten eerbied in de straten zag begroeten, als schenen zij in Jeanne en Louise twee ziekenverpleegsters «van bij ons» aan te duiden die hen vervolgens in hunne eigene talen «van in België» konden aanspreken en opbeuren. 't Was inderdaad op die plaats dat de twee beijveraarsters der menschevriendheid tijdelijk hun hoofdkwartier hadden gevestigd. Zij werden er niet alleen vereerd door Vlamingen en Walen, doch ook gevierd door de Engelsche bevolking, en een gekende dame uit den adeldom, die haar landgoed in den omtrek bezit, wierd zelfs hun Engelbewaarder; die op hunne verdere loopbaan, eenen zoo heilzamen invloed wist uit te oefenen. Ik weet dat eenige Willebroecksche verlotgangens de gunst smaakten in kennis te komen met de milddadige vrouw en met het aardsch para-

dijs dat ze bewoont, waar zooveel Belgische gekwetsten den troost en de genezing hebben gevonden. Midderwijl werd er van wege de Belgisch overheden te Londen, eene school voor ziekenverpleegsters in 't leven geroepen. Jeanne en Louise aarzelden niet de lessen gaan te volgen van de bevoegde leeraars in 't vak en bekwamen hun hernieuwd officieel diploma, na eenige maanden op de schoolbanken en in de groote operatiezalen doorgebracht te hebben.

Nu was 't tijd geworden het Belgisch front weerom te vervoegen; het grof geschut, de kanons en de gevaren begonnen hun te ontbreken en in Maart 1916 verlieten zij dit gastvrij eiland, waar zij nagenoeg het burgerschap hadden verworven.

Mijne lezers weten beter dan ik de heerlijke taak die zij sinds op ons onbevlekt hoekje vaderland hebben vervuld. Wederom hebben onze jongens ze beiden aan 't werk gezien en 't valt niet te betwijfelen dat, eens, aan de erkentelijke galmen onzer gekwetste soldaten zich de teedere stemmetjes zullen voegen van de ontferde kleinen van den Yser aan wien ze tot moeder hebben gediend in het zoo lofwaardig liefdadigheidswerk door onze edelhartige Koningin gesticht.

De oorlog is helaas niet ten einde en de zending onzer twee Rood-Kruisjes ook niet. Als trouwe nabooters van hetgeen onze gemeente veredelt beloof ik aan Jeanne De Laet en Louise Teek het tweede deel van dit verslag te vollrekken, wanneer het ons zal vergund worden het volledig relaas in het guldenboek onzer parochie neer te schrijven.

EEN DORPGENOOT.

Mijmering.

Hoep! nog één voor Contich, gauw een boterham geeten met een doosje paté, en dan, onder het deksel, «want ik ben verduiveld moe!» roept onze Sus, op handen en voeten zijne schuilplaats binnen kruipend.

Zijn ontbijt is haastig afgevoerd en zie daar onzen schildwacht, ter ruste. Terwijl hij zich onder het deken schuift, heeft er nog eene kleine woordenwisseling plaats, met zijn onafscheidbaren vriend, en dan stil, als 't geronk van een vlieger die langzaam nadert, begint hij al feller en feller te ronken, wat eene diepe rust verraadt. Zijn slaap is niet

natuurlijk, soms woelt hij, trekt zich krampachtig ineen, balt de vuisten dat zijne vingers kraken, steekt dan weer de armen uit, alsof hij iemand wilde omhelzen en een diepe lange zware zucht, ontsnapt zijne kloeke borst.

't En duurt niet lang, of hij recht zich geheel bezweet op, tast in 't duister rond en ontsteekt de soldatenlamp, 't is te zeggen eene vetkaars. Zijn hoofd in de handen geleund en na een ernstig gepijns volgen deze woorden: «Wat een droom!»

«Zoo Sus, U hebt gedroomd? en waar waart ge? in Parijs, op verlof zeker bij uwe Meter? Ha! Ha! ge hebt gij lieve droomen dikke!»

«Oh! beste, laat me met rust, 't is afgrijselijk!» — Wat is 't dan, hebt ge misschien Lucifer gezien met zijn gloeiende drietand? Als dat waar is!» — «Neen, makker, heel wat anders, 'k zag aardige dingen hoor!.... Ik droomde, dat ik 't huis ware. Het was Zondag, geheel de familie, even als mijne verloofde waren daar.»

«Dat is toch heel aangenaam geweest, ik zou ook zoo eens willen droomen!»

«Jongen! jongen! geksheer nu eens zoo niet 't is me dunkt ernstig, luister! Ik was dus te huis, ze vierden mijn naamfeest, Vader had, ter dezer gelegenheid, den innigen liefdeband der familie willen vernauwen en had mijne teergeliefde verzocht. Op 'toogenblik, dat ik door 't sleutelgat der eetplaats ging piepen, want ik dorst me niet toonen, spraken ze juist van mij, zulks verwonderde mij niet erg, want voorzeker spraken ze dikwijls van ons. Ik hoorde de zoete stem mijner zoo brave moeder, ik hoorde die zoet galmende klanken in die eigenaardige gewestspraak, wat heel mijn lichaam trillen deed, ik voelde de goedheid en moederzorg in deze taal, welke ze mij heeft aangeleerd, en in dewelke ik het eerst heb gezegd!

«Lieve moeder!»....

Die taal, waarmede ik mijne trouwe lie'de verklaarde aan deze, die moeder 't volgende antwoord gaf.» — Ja, mijn lieve Susse was een brave klepper, vóór hij vertrok, hij beminde mij zóó zeer, doch zou hij zoo nog zijn?....

Zie beste, als ik dat hoorde, barste ik in tranen los. Ja, ginder blijven ze ons getrouw, reeds meer dan drie maal drie honderd vijf en zestig maal, zingt ze 's avonds een liefdegebed, mij toegewijd! — Waar ben ik dan? doe ik ook zoo?

X Onbekend

WAS DA NA WÉ. AAN 'T SAS

In 't begin van den oorlog rond den noen, kwam Jò van Blaesvelt mè heuren ezel de Met afgereëen, langs de Niefstraat. Daar ze nog al zwaar gelò was, ten minste heur karreke, gerokte heur langooreke den brugberg maar nie oep. Zà goed te stooten, 't biesken goeien moed in te spreken, heur ezelke gerokte maar nie nà boven. Twee Duitsche schildwachten, hà dà sport eerstlachend staan afzien, mà kregen eindelijk toch kompasse mè Jò en kwamen een hanneke aansteken en zoo gerokte z' er toch oep. Jò die een beleefd mensch is, kont toch over heur hert nie krijgen, alhoewel het Moffen waren, heulen nie te bedanken, en zoo zà ze: «Dank ale wel meneeren want mè éénen ezel à ker zekers nie oep gekost»

De Moffen knikten vriendelijk tegen zekers denkende: da 's weeral één die damme deur ons goedheid verdeutst hebbe.

NIEUWS UIT ONS DORP

De werkhuizen De Naeyer liggen stil sinds 1 October. De fabriek zal echter, zooals voorheen, in hare mogelijke de bevolking helpen.

In de Atelier de Construction is nog wat bedrijvigheid. Men maakt er meestal brouwketels en bakschepen

Bij Peer Van Camp word op rolschaatsen gereden. Alle zondagen speelt er een orgel voor eene stampvolle zaal jonge snaken die hunne danslust niet meer kunnen bedwingen.

HUWELIJKEN

Jan De Blezer, Statiestraat met Virgenie Eeraerts Appeldonckstraat. — Jan Maes (zoon Jan van de Koetsier) met Maria Trock — Constant «Van de Gazet» Dendermondsche steenweg met Virgenie San, Molenstraat.

Vielen op het veld van eer

Gerard Maes, zoon van Louis, wonende in de Appeldonckstraat is gesneuveld in de loopgraven van Stuyvekenskerke en is begraven te Veurne.

Edmond De Keersmacker, Korporaal, Appeldonckstraat werd gedood in een luisterpost voor Dixmude.

André Michiels, schipper, werd gedood door eene grenaat. — Nadere inlichtingen ontbreken.

Wij vernemen uit Hildenborough, Engeland, het overlijden van Mevrouw Vertongen, vroeger wonende in de Dorpstraat.

Men vraagt inlichtingen over Constant Eeraerst, Dendermondsche steenweg.

Wij ontvingen als ondersteuning: Jules Frateur 54 fr waarvan 25 fr als ondersteuning onzer soldaten. — Maandelijksche storting van de vrienden van Le Havre 50 fr, waarvan 25 fr voor onze soldaten. — Edmond De Wit 5 fr. — Fraipont Jozef 3 fr — Lucien Pauwels 5 fr. — Alfons Mertens 15 fr. — Frans De Heel en familie 11 fr. — Albert Hermans 5 fr. — Van Beneden Georges 2 fr 70. — Alfons Adriaenssens 5 fr. — Louis De Smet 5 fr. (bijgenaamd De Roes) — Lefevre Karel 20 fr.

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

NIEUWJAAR

Een vierdemaal reeds vindt Nieuwjaar ons aan den Yzer, die bloedige schans die ons afscheidt van ouders, vrouw, kinderen, bloedverwanten en vrienden. Bij het ingaan van het verlopen jaar stuurden wij U allen onzen wensch toe van spoedig weerzien in ons dierbaar dorp..... doch helaas! die wensch mocht geen verwezenlijking vinden en nog altoos houdt een bloedige strijd ons in de loopgrachten gekluisterd. En heden? zal de eindoverwinning nog lang talmen? zal de vredezonne dit jaar nu opdagen uit den Oost? Wij hopen het vurig en zijn er bijna verzekerd van, wapenen wij ons middewijl met moed, geduld en sterkte tot het laatste oogenblik, vermits wij den vrede door de overwinning willen en enkel die gene zegen pralen zal die het een kwart uurs langer volhouden kan dan zijn tegenstever. Hebben wij nu een schamel leven, gedenken wij onze familie die ginds aan de overzijde een nog ongelukkiger lot te verduren heeft van wege de Mofen die er op uit zijn hen door alle middelen te pijnigen en het leven hun ondragelijk te maken. — Bedenkt hetgene wij tot hiertoe hebben geleden, het bloed dat onze makkers hebben vergoten, dit zal ons aanmoedigen onze wraak tot het einde toe door te drijven. Moge de dag welhaast aanbreken dat de vijand ons den vrede vragen zal en wij roemrijk, zegepralend weerkeeren zullen in onze dierbare familie, in ons dierbaar dorp! Dit is ons aller wensch.

HET BESTUUR

Brief uit Willebroeck

Het zal voor ieder een waar genoegen om den hier onderstaanden brief, die uit ons dierbaar dorp is toegekomen, te lezen. Wij maken van deze gelegenheid gebruik om nogmaals onze lezers te vragen alle nieuws uit Willebroeck, dat van enig belang is en als zeker mag vastgesteld worden, mede te deelen.

Willebroeck 26 December 1917

't Wordt hier in onze gemeente gelijk zoo wat overal elders uiterst treurig. Alle nijverheden buiten de «Yzerfabriek» liggen nu volkomen stil. In de fabriek De Naeyer werken nog hoogstens 100 werklieden, niet bij gebrek aan grondstoffen maar bij hooger bevel der Duitschers. De gevolgen zult ge wel reeds kennen maar niet zoo breedvoerig als ik U ga melden. Onder voorwendsel dat onze inrichtingen nu toch doelloos geworden zijn, worden alle looden en koperen voorwerpen opgeëischt, — uit onze huizen is 't gewoon koper reeds lang weggehaald, — ook de wol onzer matrassen en wij verwachten er ons aan weldra koperen klinken en sieraden te moeten afleveren. — Meer dan honderd ton koper en lood zijn alzoo uit de fabriek De Naeyer reeds vertrokken en nog is het einde niet te voorzien. Blijft het hierbij dan zal het nog jaren aanloopen, alvorens wij op den ouden voet zullen kunnen arbeiden, ongelukkiglijk worden de opeischen steeds menigvuldiger en nu neemt men weer alle riemen weg en indien de oorlog nog

een paar jaren voortduurt zal er ten lange laatste niets meer overblijven dan de bloote muren. Een ander gevolg echter is droeviger, de eene na de andere wijken onze werklieden, en niet altijd de behoeftigsten naar Duitschland uit, en aldus moeten wij het treurig schouwspel beleven dat Belgen rechtstreeks of onrechtstreeks aan de aanmaak gaan medehelpen die misschien tegen hunne eigene zonen of broeders zal gebruikt worden! Honderden onzer gemeente werken er steeds in Duitschland en ge zoudt aardig opkijken moest ge weten wie er zoal bij die uitwijkelingen bij is. Nu rechtuit gezegd de toestand wordt akelig en voor velen ondragelijk. Alle levensmiddelen zijn zoo peper duur, dat velen zich moeten voeden met wat aardappelen — (190 grammes per dag en per hof!) — en wat zemelen brood! Vleesch boter 20 fr de kilo, groensels, vruchten (appelen 2,20 fr de kilo) 't kost al stukken van menschen en wordt voor de meesten ongenaakbare weeldeartikelen. En echter in zoo weinige gevallen is de prijsdrijving gewettigd Sjachelen en woekeren schijnt hier een beroep te zijn geworden, ondanks straffen en toezichten weet men aan de verordeningen te ontsnappen en niettegenstaande ziet men de menschen weg kwijnen; de tering neemt op onrustbarende wijze toe. Doch daar valt mij pas te binnen het zeggen van onzen Berten Rodenbach....«kameraad nich raisoneren»... Weer u scherp als een soldaat! «Ja weer u scherp 't is plicht maar ongelukkiglijk is 't iedereen niet gegeven te mogen strijden. Wij allen echter houden de harten hoog en mogen ons, God zij dank, in eene voorspoedige gezondheid verheugen.

FIK

Andere Typen van bij Ons DE SOO

Is 't noodig hem nader te bepalen? Neen, niet waar, Mannen van den Gymnase, want in gansch de Noordergouw is er geen beter gekend leidsman der Turners als «Onze Soo» de ziel en de standaard der Willebroecksche Turnvereniging. Ik zie hem, dunkt mij, komen afgestapt om zijn dagelijksch werk te voltrekken, zoo recht als eene kaars, ontwijfelbaar gevolg der lichaamsontwikkeling waaraan hij zijne gansche jeugd toewijdde,

met kroezelharig hoofd, volbloedig en met vastberaden blik, uiterlijk teeken van zijne ferme wilskracht die hem als een ongeveerde inrichter in het openbaar leven doet aanschouwen. Alhoewel met andere aangename herinneringen uit het verleden, in het losbarsten van den oorlog verdwenen, is niemand het laatste en indrukwekkend Gouwefeest in onze gemeente vergeten, zoo grootsch en onberispelijk, doch ook met welk geduldig streven op touw gezet 't Was vooral het triomfantelijk werk van «de Soo» en ik hoor de hulde nog, die hem op de plechtige ontvangst zoo welverdiend door Vader Cuperus werd toegezwaaid. Men weet hoe de hemelsche sluis of de Nationale «drache» het einde van den onvergetelijken dag onmeedoogend kwam bederven. Ik raad dat reeds op dit oogenblik die verduivelde Bochen overeen waren met Sint Médard om de Slotpyramieden doen te mislukken. Doch zoowel voor dien ongelukkigen dag als voor den laffen aanval op ons België zoo moorddadig gepleegt komt er eene «revanche» en wanneer uwe dappere leerlingen van rond den Yzer, U, in volle glorie weder zullen vervoegen, François, dan zult gij ons even kloek en moedig als voorheen onthalen om het heilzaam werk der lichaamsverbetering in onze gemeente voort te zetten. Nog wat geduld, Soo, en wij komen af, om zonder uwe leiding van taaien turner en kundigen tooneelschikker ons aanstaande Scalafeest en de verlossing van ons duurbaar Vaderland te vieren.

FLORIMONDJE

Wanneer men van op het oud Sasplein, blindelings, onze Nieuwstraat inloopt dan komt men onvermijdelijk ten rechte op het winkelhuis van Florimondje, en blind of niet blind de oogen gaan open. Geen wonder overigens want de glinsterende zakuurwerken hitsen de begeerte aan van den jongeling die pas in zijne eerste broek staat, de nette juweelen en de veelkleurige perels lachen onze Mickes toe en, wat meer is, Standaert verkoopt ook hetgeen de gebruiken onmisbaar hebben verklaard om het huwelijk en de gemeenschap tusschen twee liefhebbende harten toe te zegelen. De handelaar in goudwerk is een der zeldzame Neutralen die onze gemeente bewoont, waar hij sedert lang het burgerschap heeft verworven en zich nuttig heeft wete te maken in

onze lokale samenleving. Hij is «het Pompeiertje» bij uitmuntendheid, met hart en ziel aan den vrijwilligen dienst der brandweer gehecht en voor wein geene opoffering te groot is, om in geval van gevaar, het leven van zijn evenmensch te redden. Florimondje blijft niet te min een verkleefde onderdaan van Koningin Wilhelminetje; hij weet en met rede het schilderachtig landschap van Zeeland en 't eiland Walcheren op te hemelen, waar zoo menige Willebroeckenaars bij zomerzondag de uitspanning ging beproeven; en wanneer Florimondje, na een rondreisje op den buiten s' avonds huiswaarts is gekeerd, tevreden over de afgewerkte taak dan smaakt hij graag een Hulstkampje en zingt eens geestdriftig: «Wij zijn jongens van Jan de Wit»!

PITJE KARNAS

Konden wij, in dezen lastigen oorlogstijd, onze schetsen doen samengaan met eene vlugge penttekening, dan kwam voorzeker Pitje uit eene brievenbus gekropen, want die uitzonderlijke Staatsbeambte vereenzelvigde zich met den postdienst in onze gemeente en had hij in de laatste jaren zijnen welverdienden rusttermijn bereikt, dan bleef hij voor de Willebroeckenaars de echte type van den dorpsfacteur, de boodschapper van leed en liefde. Was het aangebrachte nieuws wat al te akelig voor den bestemmingeling of kwamen de wissels wat al te gezwind af op 't einde van de maand, dan wist Karnas atlijd de troostengel te spelen en de ongelukkige schuldenaars op te beuren. Maar ook welk vernuft, welke scherpzinnigheid en welke verworvene praktijk in zijnen stiel! Gij gelooft me of niet, maar niets dan aan 't schicken van 't adres en van den postzegel voorspelde Pitje den inhoud van den brief. Als een echte kaartlegger wist hij binnen in den omslag te lezen of het goed in den haak zat tusschen den Dikke en 't Kleintje van achter de kerk, of er tusschen de verliefden onweer was opgerezen na de losbandige kermisdagen, of de huurlingen uitstel vroegen aan hunnen huysbaas en zelfs of er door de maatschappij van den uithoek aan hoogerhand eene foelage werd aangevraagd om..... eens goed te «teiren». 't Waren toch zulke gelukkige tijden en Karnas mocht een artist geheeten worden in zijn vak.

KODAK.

EEN PATROELTJE

— « Jan koudbloed! »
 — « Présent sergeant! »
 — « Geene luste om van nachte een toertje aan de overzijde met mij te gaan doen? »
 — « Dat kan mij niet schelen! Gaat de «Lamme» en «Tone» ook meê, Sergent? »
 — Ja, en 't Dikske ook! enfin geheel uw klikske! »
 — « Dats' tof, sergeant! »
 — « Bijeenkomst aan mijnen abri, om zes uren! »....

..... De zak die voor de opening van den abri hing viel terug neer. De sergeant nam Jans naam op en stapte het terug af langs de passerel.

..... zes uren! ..... Het begint te duisteren! .... Aan den abri van den sergeant staan zes kerels de orders af te wachten om, zoohaast het gansch donker zal zijn, nen keer aan de andere zijde van den Yzer te gaan zien of er soms geen pinhelmig wild te stroopen valt. Ze zijn oprecht puik tegenakkeld.. hooge botten, in vest met riem waaraan langs de eene zijde eene besace met granaden, en aan de andere zijde een dolk hangt, ... op het hoofd een helm met slijk bestreken, om het glinsteren te beletten indien de maan door de wolken moest komen, en of er een zoeklicht zou geworpen worden,..... het geweer, met bloote bajonnet er op, in d' hand.

De sergeant na nog eenige inlichtingen nopens zijne zending van den kapitein ontvangen te hebben, kwam zijne mannen halen. — « Jan » en 't « Dikske » vooruit, « Lamme » en « Tone » rechts en links van mij en de twee anderen als achterwacht. — beveelde de sergeant — « Begrepen mannen? en nu vooruit! »

— « Als 't maar niet begint te regenen; 't zal gaan zeg de « Tone » en hij duwde nog eene goede greep tabac in zijn mond.

Het troepje klefferde de « parapet » over, sprong op de voorbereide vlotbrug en stak van wal naar den anderen oever.....De maan die eventjes van achter eene regenwolk piepen kwam vond onze mannen in 't hooge riet. Zachtjes..... heel zachtjes gingen zij vooruit, benauwd dat het krakende riet hun verraden zou en zij de aankomst van eenen vijandelijken groep niet zouden waarnemen kunnen..... tjp! tjp! tjp!.... Wat was dat?

Ieder hield zich stil, het wapen gereed om te vuren.... Was dat een verwittigings signaal? zouden het Duitschers wezen;.... Niets meer werd er gehoord.... neen, het zal eene meeuw hebben geweest!..... en weer voorzichtig trokken zij vooruit.

Op eenmaal 't « Dikske » bleefstaan!..... loerde onbeweeglijk voor hem uit....., trok zich terug, recht naar den sergeant die op enkel stappen achteraan kwam, greep hem de hand en leide hem op de plaats waar hij eerst stil gehouden had.... de anderen insgelijks verroerden niet meer — « sergeant, fzelde hij, ziet ge dat « wit » daar aan de overzijde van den gracht? » « het beweegt! » Wij moeten weten wat dat is. Blijfthier, houdt dat ding in 't oog, ik zal met de anderen trachten den gracht over te steken, de plaats te omsingelen en zien wat het is. Is het een vijand en worden wij overvallen dan schiet gij recht voor u, wij zullen ons langs de zijden zoeken terug te trekken. Begrepen? — Ja, sergeant!

De patroeloverste vergaderde vlug de andere mannen, fluisterde hun de zending toe: rechts en links op vijftig meters afstand den gracht over t. steken, de plaats te omsingelen n op een teeken van hem (geschuifel) er naar toe stormen. Zoo gezegd zoo gedaan..... Doch de gracht was zoo diep dat de mannen er tot aan den buik ingingen.... plâts!.. « Lamme » duikelde overkop in 't koude water. hij hadt mistapt.... Angst!.....zouden de Duitschers hun gehoord hebben?.... niets meer verroerde!..... alles bleef stil, zij kropen uit den gracht recht naar de aangeduide plaats, den dolk uit de schede, gereed tusschen de riem gestoken... Ach! konden zij een der Duitse schuren buit maken hoe fier zouden zij wezen!.... flûût!.. een zacht geschuifel. Allen sprongen recht naar dat « witte ding »!.... Ten duivel 't was de valschermer van een zoeklicht dat op het riet lag, en heen en weer werd geschommeld!..... De eene bekeek den anderen niet wetende of zij lachen zouden of kwaad zijn moesten!.... Maar rap!..... de valschermer in den zak gestoken en de gracht weer overgeplonst want waren de moffen in de nabijheid, zekers hadden zij het gerucht gehoord en wie weet of zij zelf dan niet zouden worden bestormd! Aan de overzijde gekomen nam ieder terug zijne plaats in, gereed om te schieten zoo iets ongewoons zich voor-

doen moest....., maar niets!..... alles bleef stil, ze waren nat en het werd te koud om nog langer in die moeras te verblijven,.... de terugtocht nam aan....

« Wel, vroeg men hun toen zij zich aan de loopgraven aanmelden, hebt ge iets gekapt? —

« Ja antwoordde de « Lamme »..... nen valschermer en een nat pak! en ze troken naar hunnenabri om bij 't vuurtje hun te verwarmen en te slapen.... misschien wel hebben zij toen gedroomd van spoken met valschermeren op!

YZERRAT

NIEUWS UIT ONS DORP

Men meldt ons dat: René Lacourt, Marcel Henrard en Picary door de Duitschers achter slot zijn gezet om hunne anti Vlaamsche houding.

OVERLIJDENS

Karel Somers — Vrouw Louis Meeus — Vrouw Brijs, bijgenaamd Liza van Bornhem en zoon Gerard en dochter Maria van Paul De Ruyter (Pol champetter)

Tegenstrijdig ons bericht uit ons vorig nummer zou, den zoon van Mr Emile Mentens niet aan eene borstziekte gestorven zijn, en zouden wij ons zelfs in eene beterschap mogen verheugen. Wij wenschen den jongeling van harte, eene rasse en volkomene geneezing

HET BESTUUR

Den Heer A. L. Groote, Van de Tackstraat 23, Rotterdam, Holland meldt ons dat de briefwisseling voor Willebroek terug verzekerd is, zoowel voor burgers als soldaten. Men kan ook brieven voor Willebroeck zenden aan M. De Beugher 17 lange voorhout, Den Haag, Holland

Onzen vriend Ed. Hardies is in het huwelijk getreden met S. Boutoille uit Frankrijk

Wij ontvingen tot ondersteuning van ons blad Jeanne Raes d. Maria Poltliet 5 fr. — Maria Vleminckx 3 fr 75 c. — Eduard De Goeyse 5 fr. — Leopold Geens 5 fr. — Jan Van Campen 5 fr. — Eugène Switters 20 fr. — Reymond Verest 5 fr. — A. Van Geel 5 fr. — Van den Taelen Victor 5 fr. — Theodoor De Moor 5 fr. — Florent De Borger 5 fr. De vrienden van Le Havre 25 fr. — de Buiseret 5 fr. — van Langenhove A. 20 fr.

VERVOLGT.

Bilan der kas op 1 Januari 1918
Ontvangen tot ondersteuning 938, 78 fr.
Onkosten 345, 35 fr.

In kas. 593, 43 fr.

HET BESTUUR

Drukkerij: ALEXIS DE CARNE, Stavele.

Bij Winternachten op den Yser
Willebroecksche blik in 't verleden

De sneeuw is sedert middag zonder op-
houden gevallen, doch 't is aan 't opklaren.
Nu vriest het en de nedergestorte sneeuw
kraakt onder de voeten.

« 't Is kalm vannacht hé! kanonier ».

Ja, vriend, en bitter koud ook. Geduren-
de dit kort gesprek met eene schildwacht is
de maan door de wolken gebroken en werpt
een slets licht op 't omliggende. Alles is wit,
en 'd aarde schijnt zooals eens Jan Van Rys-
wyck zegde, in lijkgewaad omwonden, 't is
maar schijndood, want van afstand tot af-
stand ziet men zwarte schaduwen, «schild-
wachten aan den Yser» mannen in den bloei
des levens, alles opofferende, ouders, vrouw,
kinders, broeders, zusters, harteliefjes, alles
om den overweldiger te toonen dat ze zonen
zijn van mannen die eereplaatsen bekleeden
in onze geschiedenis.

Al denkende ben ik mijn houten oorlogs-
huisje binnengetreden.... gekropen om juist
te zijn.

Hier is 't goed. Zes steenen op den grond
en daarop kraakt een houtvuurtje, en 't is
aardig wat men soms in vlammetjes van
een hoatvuurtje ziet, vooral als men alleen is.

* * *

't Is feest, 't is feest

Een heerlijk feest

De pronk der Willebroeckenaeren

Bestaat nu honderd jaren.

't Is nog vroeg, d' achtrennis is nog niet

uit, en ieder is reeds te been, ieder is in be-
weging om te vlaggen en eene vlugge hand
te slaan aan de versiering en 't is middag
voor men 't weet. Natuurlijk komt men te
laat voor 't eten, maar moeder begrijpt nu
eenmaal dat het onmogelijk was vroeger te
komen.

«Eet maar goed, jongen, want 't zal laat
zijn eer 't gedaan is» «Geenen tijd, moeder
ik moet me nog kleeden en moet ten drieën
in den hof der fabriek zijn.»

Dat aankleeden, dat is nogal eens wat ge-
zegd, vooral dat kolsknoppeken. Gelukkig
is moeder daar anders zou de kol er lief uit
zien om gaan te zingen. «Allo, allo, wil de
uitscheê, wat zijn dat nu voor manieren van
met mij zoo rond springen. Wil d' uitscheê
straks plekken op uw nieuw kostuum.» Ik heb
moeder te knippen gekregen en heb eens
ferm willen flikkeren als véórschot op 't
dansfeest van 't avond. Ik heb ongelukkig
nog juist den tijd om mijnen bolhoed te ha-
len en mijn prée te vragen.

«Zou 'k toekomen, moeder,.... Toekomen,
wilde maken dâ ge buiten zijt, in mijnen
tijd..... Als ik dat hoor ben ik weg want als
moeder begint over haren tijd dan is 't
schoon.

't Is aardig hè! dat gezette menschen al-
tijd hunnen tijd vergelijken met den huidi-
gen, zonder rekenschap te houden van de
reuzenstappen met dewelke de wereld sinds
is vooruitgegaan.

Alzoo in me zelve babbelende ben ik op
het feestterrein gekomen.

Menschen Ee!, wat e volkske. Na lang met

de ellebogen gewerkt te hebben kom ik toch op de plaats die me is aangeduid.

Wat prachtige aanblik. De mannen der harmonie hebben zweet gelaten om hun speeltuig te kuisschen, 't blinkt lijk ne spiegel, en daar wat lieve kinderzens, en allen blozend, en allen verheugd, en allen zoo lief gekleed. Moederkens, moederkens, g' hebt weer uw best gedaan. Ginds staan de dammen en juffers die mede 't koor zingen, en men is fier over zijne Gemeente die zoo machtig veel schoone bloemen telt. Hier rond mij staan de mannen. Hun blik straalt van geluk, omdat 't feest zoo prachtig is, en er machtig veel vreemdelingen zijn en daar..... al de kopstukken der gemeente omringen het bestuur. Maar zie, Meneer Broeckmeyer, heeft op zijnen pupiter geklopt, en na nog eenige kleine aanbevelingen klinkt het machtig en statig breed uit forsche mannenborsten.

«Men siert hier de huizen, met bloemen en kransen.

Op torentin en daken daar wappert de vlag.

De meisjes en knapen die zingen en dansen

En op ieders aanzicht verrast men een lach»

* * *

Het vuur is stilaan uitgegaan, de koude heeft me tot de werkelijkheid teruggeroepen en 'k herinner me de woorden van eenen vriend «'t duurt lang he! Jan.

Ja, vrienden 't duurt lang, maar 't hoofd omhoog, laat u niet meeslepen door narre gedachten, gedenk dat wij «hun» zullen terugzien en die trotsch zullen zijn over 't geen wij gedaan hebben.

Ja leens, vrienden, komt de dag van 't weerzien, eens komt de dag waarop we allen die we zoo oneindig liefhebben in d' armen zullen drukken en op dien gezegenden dag, zullen we als bij tooverslag al t' uitgestane vergeten en op dien dag dan ook —

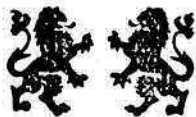
Siert men de huizen met bloemen en kransen

Op torentin en daken wappert dan de vlag

De meisjes en knapen zingen dan en dansen

En op ieders aanzicht verrast men een lach.

JAN.

Wat de nachtegaal mij zong!

(DROOMERLIJEN)

De avond daalde stille, zeer stille neder over het landschap waar enkele stonden geleden het droeve kanon nog dreunde. De duistering die uit het Oosten sloop en zachte naderde alvolgens de zonne in het Westen aan de kimme verdween, bespookte zoo geheimzinnig de puinen van het verwoeste dorpje vóór mij, dat hart en geest beklemd werden door gevoelens en gedachten die mij verre ontvoerden van de plaats en den dienst die ik te vervullen had: ik was schilwacht aan den doorgang eener dreef, achter de vuurlijn!....

Eensklaps streelden de zachte toonen eener melodie mijn gehoor. Ik luisterde, luisterde.... blikte omhoog, doch kon de geheimzinnige zangen niet ontwaren daar de duisternis hem aan mijn zicht ontrok. Nog nooit had de zang eens nachtegaals mij zoo ontroerd als dien avond, onweerstaanbaar voelde ik mij medegesleept door zijn lied, leunende tegen een knoestige en door granaatscherven geschonde boom liet ik mij droomen.... Het was alsof ik die tale die zoo zoete, zachte in zulke melodieuze toonen ontsnaarde uit den gorgel van dit levende speeltuig, verstond..... Was het waarheid of was het fantasia die mij deze novelle in den geest bracht?... Ik weet het niet; doch zie hier de romance die ik dacht de nachtegaal te hooren zingen....

* * *

Een zesde maal reeds droegen mijne veroude vlerken mij op deze plaats terug sinds ik zag hetgeen ik u vertellen ga. Juist bedekte mijne medegezellin haar eerste ei en zat ik bij het nest het jubellied te zingen toen een jongeling en meisje, wandelende langs deze dreef, hun nedervlijen kwamen aan den stam van dezen boom. De avond was zoete en zachte als nu. Ik zweeg.... Geen enkel woord ontsnapte het jonge paar dat daar stille, droomend zat.... Een blik des jongelings naar het meisje, hare handen genomen in de zijne zoo zag ik hen en hoorde deze gefluisterde woorden: «Bemint' gij mij, Germaine?».... «Ja» was het nog zachtere antwoord wyl een roode blos hare wangen gloeien deed... «Wilt ge voor 't leven mij toebehooren, ik zal de uwe wezen!» fluister-

de hij opnieuw... — «ja, ik wil, Armand!»
zoo luide nog zachter het antwoord..... Een
zoen, een begeesterende zoen sloot die
trouw elkaar gezworen..... Als aandenken
van dien gelukkigen avond griffelde hij in
deze boomschors hunne naamletters samen-
gestrengeld en omlijst van een hart....

Ik ook gevoelde dit zoete geluk en zong
een liefdelied,

* * *

De bladeren waren geel en ik dacht op rei-
zen naar warmere streken, toen die jonge-
ling uit het voorjaar, alléén, mistroostig,
de hartspijn op het wezen weer langs deze
dreve kwam. Deze boom hier hield hem stil.
Een blik waarin al die smarten van liefde-
pijn ontsluit werden, gezicht naar dat hart
omkransend die saamgestrengelde letters ge-
kerft, in die schors, ontsluitte mij de oor-
zaak dier smarte.

Tranen ontsprongen zijne oogen toen hij
snikkende deze woorden uitte.... Getrouw-
heid..... getrouwheid zwoert gij mij hier en
heden....? Ik bewaar nog altoos die zelfde
liefdevlam die brand voor u, die heden mij
verteerd, maar gij?... Waarom is uwe liefde
verkoeld?... Waarom hebt gij mij verlaten?...
Een tranenvloed bedempte zijne stem

..... Aan u, oh! jongeling, wien ik dit ver-
tel, aan uw allen wiens herte van liefde
brandt gaat mijn wensch van houw en trouw
te gaar tot 's levends eindwegel.

* * *

Halte-la! qui vive?... Het geweer geveld
want voetstappen naderen. Uit mijn droom
ontwaakt hoorde ik geen nachtegaal meer,
maar enkel het naderen eener ronde.

Nog onder den indruk dier «fontasie»
keerde ik tot den boom terug, voelde.... en
mijne vingers ontdekten gekerfd in de schors
een hart, doch geen spoor van letters meer;
een bloote plek alléén kon ik ontwaren...

IJZERRAT

Typen van bij Ons DE KIET

Wanneer gij — liefhebbers van 't zoo gun-
stig gekend Willebroecksch nat. — den naam
ziet of uitspreekt van «de Kiet» voelt ge dan
uw keelgat niet aangenaam vochtig worden
en smaakt ge dan den schuimenden «Dub-
helen gerste» niet weer van voorheen? Wei-

nig heiligen worden zoo vurig aanbeden als
die goudkleurige drank, dien «de Kiet» als
veteraan onzer meester-brouwers zoo puik,
met ons vaartwater, wist te vervaardigen en
daarna aan de tallooze klanten opdiende, in
zijn befaamd lokaaltje der Kasteelstraat.
O 't is niet groot, noch ophefmakend, maar
met welke zorg onderhouden en uitgebaat!
Eene eenvoudige herberg, zooals men er
vroeger meestal vastgehecht zag aan onze
voornamen brouwerijen in 't Vlaamsch land,
laag van verdiep en met een aanlokkend uit-
hangbord om den voorbijganger uit te noo-
digen. In de laatste tijden van den vrede,
nochtans, en uit rede zelf zijner stijgende
reputatie, verkreeg het bedoeld lokaaltje
eene nieuwen voorschoot.... groote venster-
ramen in den nieuwen stijl als 't u belieft
en binnenwaarts lieve gordijntjes.... wie kon
er aan weerstaan.... bij «de Kiet» 'nen ver-
kwikkenden pot gaan te pakken? Zal ik er u
bijvoegen dat de «staminé» op minder dan
eene boogscheut gelegen is van onze paro-
chiale kerk en dat de geloovigen — zij die
onder de mis blijven rechtstaan — eens de
«consecratie» gegeven, zoo wat rap bij «De
Kiet» binnenzaten. Hetzelfde greep plaats,
wanneer vrienden en kennissen den afgestor-
ven medeburger ter kerke vergezelden; bij
«De Kiet» was 't d' eerste statie van den
«kruisweg» dien men aan den overledene
als blijk van genegenheid en als rouwbetui-
ging verschuldigd is! — Onze Willebroeck-
sche gewoonte elkeen met eene bijnaam te
betitelen is te ondoordringbaar om den oor-
sprong te bepalen van dezen, die aan 't hoofd
prijkt van mijn levend portretje. Wat er ook
van zij, hij duidt onverschillig het lokaal aan
en den Baas die het openhoudt, één dier
voortreffelijke dienaars van den ouden stem-
pel, die den intrest van den bezorgden pa-
troon weet te verdedigen, aan wien meer dan
't kwaart eener eeuw trouwe diensten wat
men het «oorlogskruis van den arbeid» hee-
ten mag verschaft en die immer fier is als
meestergast toe te hooren aan eene nijver-
heidsuitbating, overigens in 't huidig geval,
een juweeltje van moderne brouwinrichting
in onze gemeente.

SUSSE VAN DE SMED

Vereenzelvigt eene dubbel persoon: den
neerstigen smid van voorheen en den welge-
kenden Baas van den «Apollon» anders ge-

zegd den Tempel van het Willebroecksch vermaak. Velen van de jongeren die nu zelfs op den Yser hunnen rol spelen herinneren zich ternauwernood den tijd wanneer Sus voor zijn aambeeld zwoegde en zijn smis deed weergalmen van zware hamerslagen. 't Was inderdaad een echt vakman, in den stiel opgeleid en die zoodanig de praktijk der smederij wist uit te breiden dat hij alras zijne schaapkens op 't droog bracht. De werkzame Sus had natuurlijk geen verstand van botermelkrentenier te spelen en dacht er aan onze levendige gemeente met eene ruime Feestzaal te begiftigen. Ik hoef u niet te zeggen hoe hij er in gelukte, op eene gunstig gelegene plaats, zijne zaal op te timmeren die, hoe jongjarig zij ook zij, wezenlijk reeds tot onze lokale geschiedenis behoort. Beurtelings dienende voor plechtige en private vergaderingen, zoo geven er de knapen en meisjes, op 't einde van het schooljaar, hunne lieve tafereeltjes die de overhandiging hunner prijzen voorafgaat. Zoo huldigt men op den «Theater» der Nieuwstraat allerlei jubilarissen en primussen die onze bevolking wilt vereeren. Zoo voert men er die prachtige toon- en tooneelkundige concerten op, waar onze talentvolle artisten aan deel nemen, vooral wanneer zij een edel, liefdadig of nutrijk doel beoogen. Maar de zaal van Susse is boven al het Paradijs van den dans, de «rendez-vous» van de fijne Willebroecksche walsers en waar de veelfigurige quadrillen afgewerkt worden met eene slinkheid, die deel maakt der opleiding onzer jonkheid. En zeggen dat die vervloekte oorlog dit alles brutaal heeft strop gezet, dat er ginder, op ons duurbaar plekje, trouwe hartjes op ons ongeduldig wachten om eenen.... veelbelovenden polka te hernemen in den «Apollon» en alzo.... ja door den dans, de grondvesting te leggen van den menschelijken heropbouw, van ons beproefd land.

KODAK.

NIEUWS UIT WILLEBROECK

STERFGEVALLEN.

Joseph Louis Borghys, mechelsche steenweg n° 64.

Alois De Meij, vooruitgangstraat.

Guillaume Willems, statiestraat.

Louis Mees, «bijgenaamd de kets» statiestraat.

Adolf Engelmeersch, Kaasstraat «vader van mans van de coté»

Jean Mertens, barbier Nieuwstraat.

Vrouw Henri Longerstaeij, geboren Liza De Bondt.

Vrouw Jaak Fromont, geboren Liza Billen, «Tonneelspeelster»

Josephine De Smedt 19 jaar, dochter van Louis De Smedt, «bijgenaamd het vleeschke» statieplein N° 25.

Klein Willebroek

Frans Kroes, 20 jaar.

Emile Rottiers, «zoon van Bertje van Manek Kwak» 15 à 16 jaar.

Joseph Robrechts, 20 jaar, «zoon van Jerome Hoeker».

In Frankrijk.

Gerars Segers, zoon Henri Segers «Bierkop» overleden te Vierzon-Fonges na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van 17 jaar.

HUWELIJKEN.

In Willebroek.

Jean Van Assche, statiestraat, met Valerie Moeremans, dorpstraat.

Joseph Eeraerts, zoon Cobe Eeraerts met Josephine Persoons.

In Frankrijk

Henri Van Dessel, met Victorine Segers. Van wege onze mannen heil en voorspoed van die jonge paren.

Werden Gekwetst.

De Hertogh Frans.

De Coninck August.

Cools Pieter.

Hardies Eduwart.

De Hertogh en de Coninck verblijven in het Hospitaal te Mortain in Frankrijk,

Cools Pieter, is in herstellingverlof te Port-Bail (manche) France.

De Bondt Jean wordt van de gazontsteld.

*
*
Frans Bayens wordt onlangs vermist in be slag bij Langemarck. Waarschijnlijk is hij krijgsgevangene, daar men op het slagveld geen spoor van hem gevonden heeft.

*
*
Gezien de tijdelijke afwezigheid van den bestuurder *Frans Amelinckx*, wende men zich voor alle inlichtingen en briefwisseling aangaande het bladje aan *Jules Van den Bossche* Sergent Z. 40—1^e Compagnie, Belgisch Le ger.

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

Eene Marrantjes historie in vijf tafereelen

EERSTE TAFEREEL

Lodde Blaes, soldaat van 2^e klas, vijf frontstrepen op de linkermouw, het oorlogskruislintje op de borst, lag op zijnen stroozak te mijmeren. De briefdrager was juist geweest en nu zaten de andere makkers rond hem hun brief van huis, verloofde, vriendin of marraine te lezen en elkaar de ontvangene nieuwtjes mede te deelen. Van de gansche compagnie was Lodde misschien de eenigste op wien de komst van den postbode geenen invloed had. Waarom zou hij loopen om de eerste te wezen? waarom zou hij tusschen de andere staan dringen, en zich half laten pletteren, indien hij maar al te goed wist dat nooit zijnen naam zou worden afgeroepen? Van huis had hij sinds den oorlog geen nieuws meer ontvangen, familie langs deze zijde van den Yzer had hij niet en de enkele vrienden zijner streek waren op het front en konden zich dus mondelings mededeelen wat zij te vertellen hadden. Jef, die eenige plaatsen verder lag, had de photo van zijne marraine ontvangen en toonde Lodde de lieve beeltenis der juffer die hem zulke schoone en aangename brieven schreef. Lodde bekeek langentijd de photo, overhandigde ze weér aan Jef en herviel op zijnen stroozak aan het mijmeren... — «Alléén!... gansch alléén!... afgescheiden van degenen die hij beminde!... en niemand hier die belang stelde in zijn lot!...» Alhoewel men hem dikwijls had aangeboden een verlof te

gaan doorbrengen te Parijs of elders in eene «Haard voor Belgische soldaten», had hij telkens geweigerd onder voorwendsel, dat hij bij geene vreemde personen ging die hij niet kende en liever hier op het front bleef, waar hij het minste kantje en hoekje kende dan ginds in het onbekende te gaan verloren loopen. Die eenzaamheid die hem vroeger nooit had gekweld werd hem heden onverdraaglijk bij het droomen aan het genot dat hij, even als Jef, hebben zou door eene briefwisseling met eene leuke juffer, die in hem belang stellen zou... Ja het was besloten, hij moest en zou eene «marraine» hebben!... Maar hoe?... Ha! hij had het gevonden! Hij zou Karel Rosmond, die men geleerden «tip» is en zoo goed fransch als vlaamsch kan, ter hulp roepen om de begeerde «marraine» te vinden.

Lodde sprong van zijnen stroozak en ging rechtuit Karel opzoeken, aan wien hij de zaak uiteenlegde. — «Wij kunnen naar «La Vie Parisienne» schrijven, zei Karel, maar dat kost vijf frank en het zal eene «Française» wezen!» — «Dat kan de zaak niet schelen, antwoorde Lodde, ik wil er mijne solde aangeven en zal mij wel uit den slag trekken met mijn soldatenfransch; daarbij, Karel, gij zult mij toch wel wat helpen zekers?» Op het bevestigend antwoord, trokken zij samen het schuurke binnen waar een tafel en bank stond om daar de belangrijke «annonce» voor de «Vie Parisienne» samen te stellen. Wat gingen zij schrijven?... Na lang bedacht, geredetwist, gewogen en gekwikt te hebben werd de volgende aankondiging (in het fransch na-

tuurlijk) opgesteld. — «Belgische soldaat, 25 jaar 5 frontstrepen, braaf en moedig, vraagt gulhartige marraine om hem opte beuren».

* * *

TWEDE TAFEREEL

Het was zondag namiddag. De meid had juist gedaan met haar werk en zat op haar kamer een bloesje voor haar te naaien. Zij was eene Belgische vluchteling, nu in dienst bij eene fransche familie. Nadat zij het kraagje op hare blouse had vastgelegd en het afgemaakte werk met voldoening had beschouwd, voor den grooten spiegel, had gepast en herpast, hing zij het met veel zorg in de kas weg en zat zich neer bij het tafeltje waarop eenige revues der verloopene week lagen die zij uit de salon had medegenomen om den tijd te slijten. Zij doorbladerde eenige boekjes, beschouwde de prenten en scheen vooral belang te stellen in de afbeeldingen en photos van het front. — «Wat moeten die soldaten toch moedig zijn om zoo onder het moordende staal den assaut te loopen» — dacht zij bij haar eigen, wijl zij eene teekening bekeek voorstellende eenen stormloop onder het spervuur der vijandelijke kanonnen. — «en wat belangwekkende zaken die mannen moeten vertellen hebben! Ik ben zeker dat ik uren lang naar hunne voorvallen zou kunnen luisteren zonder er moede van te worden; en wat aangename brieven die moeten schrijven! Claes Louis «filleul» schrijft dikwijls zulke roerende verhalen dat gij bij de lezing er van weenen zoudet... Indien ik ook een «filleul» nam?... Waarom niet!.. Vlug doorbladerde zij de «Vie Parisienne» waarin zij wist dat er gewoonlijk «annoncen» stonden... ze overlezende hield zij stil aan de aankondigingen luidende als volgt: «Belgische soldaat, 25 jaar, 5 frontstrepen, braaf en moedig, vraagt gulhartige marraine om hem op beuren. Adres: Louis Blaes, etc.... A. B.».... Nen Belgischen soldaat! nen landgenoot die van den beginne af aan het front is! dat ware misschien de gewenschte persoon?... maar, dat zou eene fransche correspondent wezen?... zij kon wel fransch, maar om eene briefwisseling in die taal aan te gaan dat!.... Nu, ik ga het toch beproeven en zien wat zijnen eersten brief wezen zal; heden zal ik mij tevreden stellen hem enkel mijn adres te zenden....! Zij nam een bladje en omslag

van het schoonste papier zij vinden kon en schreef de volgende Fransche nota:

Waarde Heer
Indien u mij schrijven wilt, ziehier adres:
Mejuffer Augusta Aspelslagh
Villa «Mon Plaisir»
Corbeil (S. T. O.)
France

Zij schreef Lodde 's adres af, plaatste den brief in den omslag, plakte hem toe en vlug droeg zij hem beneden ter post.

* * *

DERDE TAFEREEL

Vier weken zijn er verlopen sinds Lodde de «annonce» had verzonden naar de «Vie Parisienne». Deze laatste dagen had hij waarlijk de wacht gestaan rond de uren dat de postbode gewoonlijk kwam. Met kloppend harte had hij de naamafroeping bijgevoerd, doch helaas! telkenmaal was het eene teleurstelling voor hem geweest; en nochtans, volgens uitrekening van Karel moest het rond dien tijd wezen dat, indien zijne aankondiging door een persoon aanvaard was, hij tijding krijgen moest. Zijne hoop begon te verflauwen en met spijt dacht hij aan de twee weken solde die hij er voor betaald had, het drooge brood dat hij gedurende dien tijd had geëten en de pintjes bier die hij had ontbeerd.

Wederom was de briefdrager daar en Lodde aanwezig bij de uitdeeling... «Louis Blaes» riep de facteur... «Présent» antwoordde Blaes met bevende stem en wit wordende als een lijk. Bedudst stond hij daar den brief te draaien en te keeren... ja het was zijn adres!... zou het nu eindelijk de zóóverlangde «marraine» wezen die hem schreef? Vlug liep hij met den brief naar Karel, zonder zelfs den omslag te hebben geopend. — «Wel, Lodde, vroeg Rosmond, wat hapert er jonge, gij zijt zoo bleek?» «Zwijg» Karel, nen brief van eene «marraine»!... De omslag werd geopend en van den inhoud kennis genomen.... Rosmond las en overlas de weinige woorden... en eindelijk met een wezen als dat van eenen ouden vrederechter die over eene gewichtige en ingewikkelde vrouwenzaak uitspraak doen moet, sprak hij tot Blaes.... «Lodde jonge, ik geloof dat ge iets fijn vast hebt, die kortbondigheid en dat voorbehoud verraden

gewoonlijk wel geleerde en verstandige personen. Het moet voorzegers eene rijke juffuffer zijn want volgens het adres bewoont zij een villa!» — «Een rijke wel geleerde juffer, herhaalde Lodde, ik had gewenscht dat het veeleer een gewoon meisje had geweest! Nu, zij heeft mij vijf frank gekost en.. ik ben gescheept en ik zal varen! Karel, smeekt hij, gij zult mij helpen, nietwaar, om die brieven te schrijven?» — «Weest gerust Lodde, antwoordde Karel, ik zal u eenen prachtigen brief gereed maken tegen dezen avond dan hebt gij hem maar af te schrijven en te verzenden!» — «Dank» zei Lodde, en hij stapte het af om zijn gamelletje te halen en voor soepe te gaan uitzien, want alle die ontvoeringen hadden zijnen eetlust tel gescherpt. Den avond werd de brief in Lode's zondaagsgeschrift geschreven en verzonden.

* * *

VIERDE TAFEREEL

— «Augusta!... Augusta!»

— «Ja, Madame!»

.... Op het zelfde oogenblik werd de deur geopend en Madame kwam binnen. — «Wel, Augusta, zijt gij doof? Ik heb reeds driemaal geroepen zonder antwoord te ontvangen?» Augusta werd rood en verlegen; zij trachte het schrijfpapier te verduiken met haar voor de tafel te plaatsen, doch Madame had het gezien en lachende vroeg zij haar: «wel, meisje, hebt u ook al geheimen te schrijven? Ik wist niet dat u ook door de «hartziekte» aangetast waart?» Augusta wist niet wat antwoorden, bloosde en sloeg de oogen neerwaarts. — «Wel, Madame, sprak zij eindelijk, ziehier wat er gaande is: Ik heb een «filleul!» — «Zoo, zoo, en waar hebt gij dien «Poilu» ontmoet?» — «Ik heb hem nog nooit gezien, Madame!... Ik hoor zoo graag over het front vertellen en heb het in mijn hoofd gestoken ook een «filleul!» te nemen. Ik heb het adres van eenen Belgische soldaat in de «Vie Parisienne» gevonden en hem geschreven... Ziehier zijnen eersten brief. Hij is toch zoo lief, zoo schoon, zoo belangwekkend dat ik waarlijk geen raad weet om hem eenen op zulke wijze terug te zenden. Ik ben niet genoeg geleerd om zulk eenen franschen brief op te maken en heb schrik dat die Heer mijnen brief niet aangenaam en ordentelijk genoeg vinden zal en mij niet meer weerschrijven zal, en zijn brief is toch zoo lief dat ik waar-

lijk spijt hebben zou zulke niet meer te ontvangen!»

Madame glimlachte bij het hooren van Augusta's verklaring — «Wel, zei ze, dat is niet, ik zal u helpen en samen zullen wij hem de brieven beantwoorden, dat zal tegelijkertijd een verzet wezen voor mij!» — «Dank u, Madame!» antwoordde Augusta verheugd.

Dien avond werd door Augusta en Madame den eersten brief van Lodde en Karel beantwoord.

* * *

VIJFDE TAFEREEL

Te Corbeil stapte een Belgische poilu in zondagpakje de statie uit en vroeg de weg naar de Villa «Mon Plaisir». Het was Lodde. Sinds vier maanden was hij in drukke briefwisseling met juffer Aspeislagh die hem, overeenkomende met Madame, eene uitnodiging had gezonden. Eindelijk ging hij zijne marraine zien die hem zulke schoone brieven had gezonden en hem zoo veel genoegen had verschaft. Hij was wel niet op zijn gemak bij de gedachte met eene aristocrate juffer te moeten handelen, die voorzegers het bedrog in de briefwisseling zou ontdekken en dus weten zou dat al die schoone opgemaakte brieven niet uit zijn hoofd kwamen maar wel uit dat van Karel. Maar hij had nu eens de stoute schoenen aange trokken en zou tot het uiterste doorstappen. Na tien minuten gaans, stond hij voor de aangeduide Villa. Zijn hart klopte toen hij op het electricke belknopje duwde.... De deur ging open en eene meid liet hem in. — «Zou ik juffer Augusta kunnen spreken?» vroeg hij in 't fransch aan de verbaasde meid.... Verlegen antwoordde zij hem! «Die ben ik!» Ware daár een obus voor Lodde, s voeten ontploft zekers zou hij zoo verbaast niet hebben geweest dan toen hij de woorden «Die ben ik» hoorde — «zijt u dan de juffer waarmee ik in briefwisseling ben?» vroeg hij al stamelend. — «Ja mijnheer Blaes, antwoordde juffer Aspeislagh, het is met mij.... Beiden stonden daar als van den donder geslagen. — «Wie had dit gedacht!» liet Lodde in 't vlaamsch zich ontsnappen. — «U zijt vlaming mijnheer?» vroeg Augusta nog meer verwonderd!... — «Zekers, juffrouw!» zei Blaes, nog meer verbaast haar vlaamsch te hooren spreken..... zulk een

mysterie had Lodde nog nooit tegengekomen: Hooggeleerde brieven in t'fransch door eene simpele Vlaamsche meid!... Het zelfde mysterie vond Augusta in Lodde. — «Kom binnen in de salon, sprak zij eindelijk, ik zal Madame van uwe komst verwittigen» — «Een oogenblik, vroeg Lodde die zijne kalmté had terug gevonden, maar jufvrouw die schoone brieven....!» .... Verlegen antwoordde de meid...«werden door Madame opgesteld».... — ....«en de mijne zijn door mijn vriend Karel Rosmond!» voleindigde Lodde.... Nog nooit had de groote salonspiegel zulk een bedudste koppel weerkaatst als Lodde en Augusta. — «Vooralleer gij Madame gaat roepen, zei Blaes, laat ons akkoord maken en met open kaarten spelen. Beiden hebben wij ons bedrogen; ik hoop dat gij dit niet kwalijk nemen zult» Augusta schudde «neen» en glimlachte. «Wel dan, zei Lodde, beginnen wij maar eerst met de geschiedenis aan Madame te vertellen en 't is te hopen dat zij er ook om lachen zal!» «zoo gezegd, zoo gedaan. Nog nooit had Lodde zulk een vriendelijk mensch gezien als madame: Hij werd getroeteld als een kerstekind. De gansche verlofdagen ging hij met zijn lief en bevallig marraintje, die ook verlot van Madame had gekregen, op wandel, naar de cinema en theatervoorstellingen. Wat zij al wel honderd maal hadden beloofd was dit: geen tweede persoon meer ter hulp te roepen om hunne brieven te schrijven.... en daarvoor was geene vrees, want wanneer het verlot ten einde liep scheiden zij met gevoelens in 't harte die zij niet graag aan een anders neus zouden willen hangen.

YZERRAT,

Andere Typen van bij Ons DEN DO

Waar zij die vreedzame zomeravonden heengevlogen, wanneer onze werkersbevolking zich den zaterdag, na den voltrokken weerkarheid, in den lusttuin der papierfabriek verdrong, zich in stilte rond den bebloemden kiosk schaarde en er de gouden klanken om zoo te zeggen opdronk die «den Do» uit den saxofoon haalden? Eerste en uitstekende solist der Harmonie onzer fabriek, rijk begaafde muzieknatuur, vertolkte hij meesterachtig al de groote operas en wan-

neer het publiek, nimmer moe hem te aanschouwen, op 't einde van het Concert, den jongen artist nog afsmeekte, dan wierd clijmans een ware nachtegaal en verrukte ons met het kundig spelen van zijn toenmalig lijfstuk: «In 't Bosch».

In dien tijd, betitelde men hem, in 't algemeen, met den beteekenisvollen bijnaam van «den Do», als men hem met de toonladder vereenzelvigen, die in hem geboren was en die hij zoo uitzonderlijk had weten in de schoone muziekoefening te brengen, onder de leiding van allerlei voorname leer-aars, als den onvergetelijken kapelmeester Peter Benoit, die zoo geniaal onze moedertaal heeft bezongen. Midderwijl ging onze veelbelovende dorpeling met rasse schreden vooruit in de muziekkunst en werd snel «Meester Josse», zijne beproefde kennissen en zijn talent mild rondstrooiende aan eene machtige schaar leerlingen waarvan velen, op hunne beurt, aangename kunstminnaars zijn geworden en waarvan nu, in deze woelige tijden, goede elementen hebben plaats genomen in onze zoo gewaardeerde Regiments muzieken van 't Belgisch leger Josse Clymans is niet alleenlijk een puike muziekbeoefenaar gebleven: hij is een talent volle componist geworden, wiens gewrochten ik, op die erge plaats, allen niet kan opsommen. Heinnert u enkel, Willebroecksche lezers, zijne sprekende gelegenheids cantate bij het inhuldigen van het stanbeeld Louis De Nayer, die als een meesterstuk aan ons nageslacht zal overgeleverd worden. Dégeest van Josse trilt er van erkentelijkheid voor Hem die zijn steun, was geweest en hem op den weg der faam had geleid.

En nu in het intiem en lokaal samenleven, wie en wat is vriend Josse? Immer bereid zijnen kunstminnenden gloed ter beschikking te stellen van al wat edel en lofwaardig is, bestuurder gehecht aan een aanta! onzer plaatselijke en vreemde maatschappijen en altoos het maatstokje in d'hand, wanneer eene betooging zich ontvouwt, 't is eender op welk terrein van het Willebroecksch onophoudend streven naar het betere.

Weinigen zijn er die de lessen van «den Do» niet gevolgd hebben of dicht bij zijnen peijeter niet hebben gezeten en 't is slechts van gisteren geleden, dunkt mij, dat ik hem, altoos bezord voor zijne uitvorders, gedurende de poos van het concert hoorde vader-

lijk spreken: «Jongens is de keel niet te droog?» om daarna het slotstuk aan te pakken met de klassieke vermaning: «Wel opgepast niet waar, en aan den trio hernemen wanneer er gebisseerd wordt.»

Met Josse Clymans, werd er altijd gebisseerd!

DE KAPETEIN

Stelt u gerust makkers van den Yzer, er is hier geen spraak van uwen huidigen Kapitein of Kommandant. Neen, 't is «onze Kapitein» dien we van achter onze vaderlandse zakje, schijnen terug te zien, in het verwijderd Willebroecksch verschiet, hij die maar eens, in de week, zijn blinkenden uniform mocht aanschieten en het bevelvoerde over onze dorpjongens, in de vredevolle dagen, als men soldaat speelde op de groote markt. In de school der Peperstraat en als men den «Comblain» hanteerde enkel om de gekende willebroecksche zwam op hooge schaal te beoefenen.

Gewonnen en geboren in dat Republiekje dat men Klein-Willebroeck noemt, een zoo eigenaardig gehucht, wat zeg ik een eilandje van ons grondgebied, omsingeld van de aloude Brusselsche vaart, van het nieuw Zee-kanaal weldra open tot de monsterbooten van de Red Star Line en ingesloten achter den Rupeldijk die soms ook zijn petten speelt en doorbreekt onder de drukking der gierwater, om onze bevolking te verontrusten.

Des 's zondags is onze jeugdige dorpeling «De Kapitein» maar in de week wordt hij kortweg «juste» voor alleman en zelfs voor den puntigsten zijner garde-civieken. Hij is eenieders troetelkind want geen dag gaat voorbij of Gustje komt, na den dagarbeid, per fiets naar Groot Willebroeck afgezakt, waar de vrienden hem afwachten om gezellig den avond door te brengen. Men vertelt — doch ik geloof het niet — dat hij soms vergeet van naar huis te keeren en dat hij dan milddadig geherbergd wordt onder het gastvrij dak van het Kasteel op den Kraag, want in zijne hoedanigheid van hoofd van den staf heeft Gust de toelating over de werken te loopen der Zeevaart, om den weg naar Klein Willebroeck te verkorten.

Wanneer het geene «spectie» is van den Majoor, dan is de Kapitein over gelukkig want hij beult zijne burgerwacht niet af. Hij doet ze liever onberispelijk paradeeren, wan-

neer de witte blouskens opgeschikt uit de hoogmis komen en na die heilzame taak volbracht te hebben tot verlichting van zoovele kloppende vrouwensharten, dan zorgt de Kapitein onmiddellijk voor de droge lever zijner jongens. «De kaders komen vooruit» zoo luidt het bevel in 't leger,..... «en de portretten blijven staan». In de garde civiel te Willebroeck was 't zoo niet, want de «portretten» waren altijd d'eersten aan den toog van den Keuster op de Markt of bij Liezebeth in de vier Armen.

Willebroeck in de Wolken

Aangezien er met den oorlog een kernachtige soldatenlitteratuur is ontstaan, die zich dagelijks meer en meer uit al de hoeken van onze legerinrichtingen ontwikkelt, mogen wij niet achteruit blijven in het vormen eener collectie die, na dezen reuzenstrijd, eene lokale en historische waarde zal inhouden. Een onzer medewerkers deelt ons het kort doch treffend postkaartje mede van een onzer Willebroecksche jongens, luidende als volgt:

21 November 1917

«Over een paar uren, sloeg ik voor de eerste maal de vleugels open en klom tot op duizend meters hoogte. Alsdan begon de pilote met allerlei tuimelaars te maken, het was alsof ik in den hemel gekomen zijnde, er zonder genade werd buiten gesmeten. Niettemin behield ik goed mijne koelbloedigheid en mijne vlerken schijnen wel geschikt om groote vluchten te doen. Na een half uur gezweefd te hebben, kwam de garde weer ongedeed den kijker binnen gevlogen, zooals in den tijd de zwarte witpen van de Michel.

Vliegende groeten

(get.) NEST.

Raad nu, lezers, wien uwer makkers, — hij is van de klas 1905 — den eersten die de formule in toepassing bracht: Willebroeck door het luchtruim en onze heilige leuze eens te meer verwezenlijkte: «Willebroeck boven!»

DE REDACTIE

NIEUWS UIT WILLEBROECK STERFGEVALLEN

KLEIN - WILLEBROECK. Joannes Thoen (bijgenaamd lange Wannes) Schoolstraat.

Maria De Pauw (vrouw Augusta quistwater) Hoofd N° 3.

Vrouw Americ Verhaegen Sasplein.

Josephine Welens (zuster van vrouw Willem Verbruggen) Oostvaarddijk.

WILLEBROECK. De grootmoeder van Jan Cools paardenslachter, dorpstraat.

Arthur van (Pelle van De Smid.)

HUWELIJKEN

IN WILLEBROECK. Maurice De Smedt van leden met Maria Waegemans, (dochter Duffelaer) den 13-12-17.

François De Buyzer Kaasstraat met Françoise Waegemans, zuster van de voorgaande den 26-1-18.

Jules Schelkens, peperstraat, met die van (t Vaan) Kaasstraat.

IN FRANKRIJK. André Drossaert Nokestraat, met Jeanne Sivry, Route d'Ouvalle-Gonfreville-l'Orcher den 18-2-18.

Joseph De Prins met een Francaise.

1) August Eraerts (zoon Cobbe Eraerts) Appeldonckstraat, werd den 25 Maart 1918 in den rug gekwetst. Zijn toestand is bevredigend.

N. B. 2) Ten hoeve zijner medeburgers zoekt Mr Robert Peeters ons zijn adres te willen afkondigen veranderd, van af 10 April aanstaande, als volgt:

76, Lowther, Road
Bournemout's
(England)

Volgens het schijnt mag er ieder zondag in vier danszalen spel gehouden worden. Elk danszaalhouder heeft daarvan zijne beurt, mits aanvraag. Deze danspartijen worden meest bezocht door de boeren der omliggende dorpen, die dan de marken laten rollen of ze geen weerde hadden.

Het gemeentebestuur om in het ontbrekende pasgeld te voorzien, heeft briefjes in

omloop gebracht van 10 en 25 centiem. Deze briefjes geven een prachtig zicht weer van de gemeente, veel gelijkende op dit van ons bladje.

De belanghebbende die wenschen kaarten naar Belgie te sturen, mogen ze zenden naar Jan scheidweiler geënterneerd onderofficier, Dordrecht, Holland. Deze zal ze dan doorzenden naar het aangeduide adres. Wel begrepen, kaarten *alleen*, en niets van den oorlog vermeldende!

Als ondersteuning ontvangen

Eugenie van Reck	15 fr.
Eduard Hardies	5 fr.
Frans Cool	2,5 fr.
Louis Cloostermans	20 fr.
Jules Franssens	15 fr.
Edmond Van Mulder	6,5 fr.
Edmond Steenhuizen	50 fr.
Frans Wens	20 fr.
Frans De Decker	5 fr.
de Buisseret	5 fr.
De Vrienden van Le Havre en omstreken	25 fr.
Henri trock	10 fr.
François Van op den Bosch	6,5 fr.

Vervolgt
HET BESTUUR

Drukkerij, ALEXIS DE CARNE, Stavele.

Onze terugkomst te Willebroeck.

Eene koortsachtige gejaagdheid doorliep het front. Het gerucht van een aanstaand offensief verspreidde zich ten alle kanten, door de eenen onthaald als eene onmogelijkheid gezien de geringheid van ons klein leger en de uitgestrektheid van het bezette front, door de anderen als eene verzadiging hunner jaloerschheid in het aandeel van roem waarmede de verbondene legers zich ter alle kanten op dit oogeblik beladen. De voorbereidingen uitgevoerd in elken secteur lieten niet den minsten twijfel over de werkelijkheid van het voorgestelde plan. Vier jaren waren er vervlogen sinds ons leger op dit zelfde front zijn bloed bij beken stroomden liet om den vijand den doortocht te belotten, en heden opnieuw ging het zijn bloed veil geven om den terugtocht aan te vatten tot verlossing van hen die zij hadden moeten achterlaten in de handen van een eerloozen barbaarschen dwingeland.

Den morgen van den 28^e Sept. 1918, om 5 u. 30, nadat de vijandelijke stellingen gedurende drie uren door een helsch vuur van kanonnen waren bestookt geweest, stormde het voetvolk ten aanval. Nog nooit had zulk een geestdrift de soldaten bezielde. Geene hinderpalen kon het weerhouden, noch den door obussen doorploegden moddergrond, noch den menigvuldigen pinnendraad, noch de breede beken, noch de kogels en grenaden der vijandelijke posten, noch het gekletter der honderden machiegeweren die van uit onbeschadigde abris de aanstroomende golven der aanvallers neermaiden, noch het gordijnvuur der vijandelijke kanonnen, noch den pijnigenden stikgas die verraderlijk rondzweefde. Er werd gekerfd, geschoten, grenaden geworpen, zoodat het slagveld als een uitgestrekt bloedbad was geworden waarin groen-grauwe plekken de

ontelbaarheid aantoonde van de neergevelde vijanden. Wie kan er zonder ontroering en bewondering voor die heldhaftige mannen de verovering lezen van het Houthulstbosch en de Hoogte van West-Roozebeke! Welk was het gevoel dat zulke wonderen tot stand bracht?..... de hoop op bevrijding der geliefden en de vereeniging met "hen" die ginds verre achter de kimme, maar tegenwoordig in den geest, dat vuur deed opvlammen dat zoolang had gesmeuld in de harten der jongens aan den IJzer. Wat de vijand ook in het werk stelde, welke opofferingen hij zich ook getroostte, niets kon de glorievolle opmarch van dit kleine leger, nog zoo gedund door zware verliezen, stuiten. Ten alle kanten verslagen en bedreigd door afsluiting zag de vijand zich verplicht den wapenstilstand te vragen. De overwinning bekroonde de Verbondenen, het gruwelmonster was getroffen en reutelde in zijn bloed. Het land was verlost, de weg naar ons geliefd dorp was vrij.

**

Van dit oogenblik af bezielde ons maar één gedacht..... Willebroeck bereiken! — "Hoe zouden zij het stellen? Indien zij maar wisten dat ik er heelhuids van doorgekomen was!.....! en zoovele andere vragen en menschen stookten dat koortsig heimwée op en deden de meesten onder ons de tucht voor een oogenblik ontloopen en de plaats poetsen om hetzij te voet, per velo, te peerd zelfs of hetzij bij gelijk welk vervoermiddel de richting te nemen van..... "ginds" van... "huis"! Welke ontroering dan wanneer aan den gezichtseinder de Kalkberg te midden zijner schouwen en den Kerktoren zich afteekenden. Den stap gehaast!... vlugger!... nog vlugger!... men liep en eindelijk bereikte men de eerste bevestigde huizen van het dorp. Ten alle kant n

ging de blik! Ja, het uitzicht was nog bijna hetzelfde. Men werd herkend, begroet, toegejuicht en men voelde de fierheid in zich opwellen. Een hoop van vragen klonk uit aller mond, zoodat het onmogelijk was eenieders nieuwsgierig verlangen te voldoen..... En Vader? Moeder? Verloofde? Familie? hoe stellen zij het? Reeds waren voorloopers te huis de terugkomst gaan melden; gansch het gezin snelde den teruggekome hield te gemoet, en voor den kring van honderden toeschouwers vertelden tranen enkel al het genoeg en geluk dat dit weerzien baarde.

Nauwelijks was het gerucht der eerste teruggekome soldaten verspreid, of aanstonds werden de muzikanten samengeropen en.... oude gewoonte, Harmonie en Fanfaren doorkruisten de bevlagde straten gevolgd door de zingende juichende bevolking, die nu vrank en vrij de vroolijke optochten als bij teering, mochten hernieuwen. Dat lustig leven van voorheen was met de aankomst der eerste strijders weer wakker geschud en denzelfden avond reeds was alles in zwier in de zalen.

Wat er bij ieder van ons in het bijzonder werd gevoeld, dit blijft gesloten in het harte als een zalig aandenken van zoete herinnering en vergelding voor de gelede smarten en pijnen der oorlogsjaren. LJZERRAT.

HELDENHULDE.

Pas verstierf de echo van den noodhoorn, of onze kerels trokken, bewust van het rechtvaardige en edele hunner streven, moedig op tegen een leger dat zij honderdmaal sterker wisten dan het hunne. Zij streden als leeuwen en vóór de tweede oorlogsdag was gedaald, sneuvelde een onzer flinke burgerzonen vóór de forten van Luik. Latere gevechten vergden nieuwe offers, zoodat ongeveer 34 helden zijn gevallen op het veld van eer.

Alhoewel onvolledig laten wij hier den lijst volgen met de inlichtingen die wij bezitten.

Blommaerts Emile, Statieplein, gestorven in Soltau, Duitschland.

Boey Jos, Nokkestraat, verongelukt den 3 Augustus 1914.

Borghys Emile, Mechelschen steenweg, gesneuveld te Werchter (Wackezeel) den 10 September 1914.

Brandt Ferdinand, Spaarstraat, gestorven te Faverges (Hooge Saroie) Frankrijk.

Brieren Willem, Mechelschen steenweg?
Claesens A., Dendermondschen steenweg?
Crabbé Jean, Appeldonckstraat, overleden in het kamp van Beverloo in Februari.

De Borger Jos., wonende op de werken van Dumont?

De Bruyn Arthur, Louis De Naeyerplaats, overleden te Willebroeck den 10 April 1919.

De Decker Isidoor, Statiestraat, gesneuveld te Ramskapellen den 20 November 1915, begraven te Adinkerke.

De Jonghe Alexander, Groenelaan, gedood door eene bom te Roozendaal, Frankrijk, begraven te Adinkerke.

De Mayer Jan, Boomschen steenweg, gesneuveld te Rotselaer den 12 September 1914.

De Mayer Jos., IJzerenwegstraat, doodgeschoten op 3 December 1914 in het kamp van Zeist, Holland.

Files Jan Frans, Oostdijk?

Goossens Emile, Oostdijk, gesneuveld te Werchter den 19 Augustus 1914.

Kerremans August, Nokkestraat?

Leyers Julien, Spaarstraat?

Lauwers Jean, Groenelaan, gesneuveld te Passchendael gedurende het eerste offensief.

Maes Gerard, Appeldonckstraat, gesneuveld te Ramskapellen en begraven te Veurne.

Mees Jan Baptist, Statiestraat, gesneuveld te Keyem den 19 October 1914.

Merckx Henri, Kaasstraat?

Meys Henri, Appeldonckstraat, doodelijk gekwetst te Moorslede, overleden te Hoogstaede en aldaar begraven.

Saerens Petrus, Appeldonckstraat?

Smets Jan, Statiestraat, gesneuveld te Houthem den 10 October 1918.

Somers Ferdinand, Dorpstraat, gestorven te Villers-le-sec, (Frankrijk) en aldaar begraven.

Somers Henri, Dorpstraat, gesneuveld te West-Roozebeke den 29 September 1918.

Steenackers Jan, Kerkstraat, verongelukt te Duffel den 2 October 1914.

Switsters Louis, Markt, gesneuveld te Woumen den 19 Juni 1915, begraven te Hoogstaede.

Van Berckelaer Jan, overleden in het Krijgshospitaal te Antwerpen den 4 December 1918.

Van Humbeeck Pieter Frans, gesneuveld te Zarren den 7 October 1918.

Van Reck Frans, Oostdijk ?

Van Roy Frans Louls, overleden te Calais, (Frankrijk) den 11 December 1914.

Verbruggen Gerard, Markt, gesneuveld te Keyem den 19 October 1914.

Waegemans Eduard, Dorpstraat, gesneuveld te Moorslede, gedurende de doorbraak.

Buig diep voor hen wier borsten zich als schansen opwierpen en die stierven op de barricaden om hun volk van de dwingelandij der barbaren te vrijwaren. Buig diep voor hen die verminkt zijn uit den strijd gekomen en voor 't leven het kenmerk dragen hunner zelfopoffering. Eere aan hen die meer dan vier jaren leden en streden voor hun heilig stukje grond. Nooit zal eene pen beschrijven wat zij verduurd hebben op geestelijk en stoffelijk gebied, hoe zij leefden in de onderaardsche holen van de modderige IJzerboorden, hoe zij wacht hielden in regen en wind, sneeuw en zonne, soms tot aan de knieën gezonken in het slijk, of badende in het water der obusputten, hoe ze pijnlijk uren lang tuurden naar hun overwelgd land, hun tehuis, waarvan zij zoo zelden een teeken van leven ontvingen. Het front was eene hel van vuur en lood, waar men tijd noch uur kende, waar immer de "Dood" haar zeis zwaaien liet en geen enkel minnend weze balsemende woorden had voor het kranke hart; waar men leefde, dag-in dag-uit, en waar alle intellectueel leven versmacht werd. Wie hadde zich ooit voorgesteld zulk leven te kunnen lijden, zonder hoop op overwinning of verbetering in de toekomst?..... Maar heden, onze dooden zijn gewroken, de Meinedige ondergaat zijne straf en België staat weer groot en schoon als weleer!

Maar alle Belgen hebben nog eene groote plicht tegenover onze gesneuvelden en verminkten. Wij soldaten rekenen er op dat de Staat, in naam der gansche bevolking, de diepbeproefde naastbestaanden van hen die heengingen, alsook onzer "verminkten" voorthelpen zal en zorgen voor hunne tijdelijke belangen

JEF.

Onzen Dank.

Wie met ons den lijdensweg heeft medegemaakt, zal opgemerkt hebben dat de oorlog eene innige vriendschap heeft doen ontstaan onder de soldaten en tusschen soldaten en burgers in ballingschap. Moesten wij u al de daden van genegenheid en liefdadigheid opsommen, die soms loutere heldendaden zijn, wij hadden voorzeker

een boek te schrijven. Elk burger ijverde om onze soldaten te helpen en bij te staan, ik denk niet te overdrijven als ik zeg dat meer dan 1.200 verloven werden doorgebracht in de Willebroecksche familiekringen: zoo ontving, b.v.b., de familie Roggemans, die zelf drie zonen bij het leger had, 35 soldaten in verlof; Celine De Walin, 25 soldaten en de familie Fromont, 30 soldaten.

Onnoodig te doen uitschijnen welke groote diensten zij bewezen aan onze jongens met hun het genoeg te verschaffen eenige dagen te mogen gaan uitrusten verre van alle krijgsgewoel, zich te huis te gevoelen en vrij te wezen als de burgers. De soldaten weten het best hoe zij snakten naar die kermisdagen en zij zullen zich steeds die vriendschapbetooning gedenken.

Ook den heer Burgemeester moeten wij dank voor al de diensten die hij gedurende die droeve oorlogsjaren heeft bewezen met hem ter onzer beschikking te stellen tot het bezorgen van nieuws van huis, of wanneer dit niet meer mogelijk was, met ons alle nieuwsjes mede te deelen die van uit ons dorp konden worden overgeseind en alzoo eenige verzachting bracht aan ons heimwée.

Wij danken den bond van Le Havre die ons maandelijks 25 fr. zond voor onze behoeftige soldaten. U werkers van Birtley die den 1° Mei 1917 uw loon afstond voor hetzelfde doel en eindelijk u allen Willebroecksche vluchtelingen die zoo milddadig ons frontbladje ondersteunden en alzoo ons toeliet de kosten te dekken van ons gazetje dat aan allen wat nieuws bracht van familie en dorp.

HET BESTUUR.

Nationale Vereeniging der strijders 1914-1918.

Afdeeling "Willebroeck".

Er wordt ons gemeld dat eene buitengewone vergadering van oud-militairen van het dorp en omliggende heeft plaats gehad den 30° Maart in het lokaal VREUGDEGALM, Nieuwstraat. Wij laten hier, in 't kort, het verslag volgen ons gezonden door den heer Edm. De Maeyer.

VERSLAG.

De vergadering werd geopend onder het voorzitterschap van den heer De Saegher. De heer De Maeyer, aan het woord, wees op het doel der vergadering: het stichten eener lokale afdeeling van den bond: "NATIONALE VEREENIGING DER STRIJDEERS 1914-1918". De bond heeft tot

strekking de belangen ter harte te nemen, van alle militairen die deel hebben genomen aan den oorlog 1914-1918, van weduwen en weezen door de gesneuvelden nagelaten. De bond is onafhankelijk, onpartijdig en geen bolchivisme of anarchisme wordt er in geduld.

Het bestuur zal worden samengesteld uit:
Eén voorzitter,

Vier gedemobiliseerden van het front,

Twee verminkten en twee gereformeerden,

Twee krijgsgevangen en twee geïnterneerden.

Niet één lid van het bestuur mag deel uitmaken van een openbaar ministerie, hetzij staat of stad, om alle vrijheid van werking te hebben. Iedere categorie van strijders vindt in het bestuur leden die expert wezen zullen in de zaken hen aangaande. De weduwen en weezen zetelen niet in het bestuur, maar hunne belangen en rechten zullen de beste verdediging vinden.

Eischen van den bond:

1° Op korten tijd uitbetaling van alle schade-loosstelling en sommen welke ons zijn toegekend.

2° Eene billijke schadeloosstelling voor den tijd onder de wapens doorgebracht. (Wij denken dat 2000 fr. per jaar als aanneembaar mag aanschouwd worden als men nagaat wat stakers en staatsmannen hebben getrokken.)

3° Het regelen van den toestand der weduwen en weezen.

4° Het onderzoek van het "rechtgoveend" der ziekten, opgedaan gedurende den oorlog.

5° De voorkeur in de administraties, wat aangaat de plaatsen en in het aanveerden van kontrakten met verminkten, oud-militairen, weduwen en weezen.

6° De toegang tot de militaire kantieus voor oud-militairen; weduwen en weezen.

7° De kostelooze verzorging van doktor en kostelooze bekoming van medicamenten.

8° Kosteloos onderricht in allen graad, voor kinderen van militairen.

9° Vergoeding voor het aanschaffen van burgerskleeders aan de gedemobiliseerden: 500 frank in plaats van 200.

Nog eenige punten werden er besproken en de stichting van den bond beslist. Alle inlichtingen aangaande den bond kunnen bekomen worden bij den heer De Maeyer.

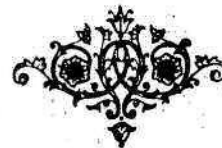

Ontvangen als Ondersteuning.

Louis Teck	Fr.	5
J. Stuylemans	"	5
Arthur Kerremans	"	5
Jos. De Jonghe	"	10
W° Louis De Nayer	"	108
Joseph Buts	"	6.25
Celeste Raes	"	10
Victor Broos	"	6.25
Joseph Roth	"	6.25
de Buisseret	"	5
Frans Van Breedam	"	5
Octaaf De Heel	"	5
Jaak Moerenhout	"	5
J. B. Van den Bergh	"	2.50
Jos. Van Camp	"	10
Adolf Muntiens	"	3/6
Jos. Van Steenput	"	2/6
Adolph Van den Bosch	"	2/6
P. Van den Branden	"	2/6
Frans Van Berckelaer	"	2/6
Louis Frankaert	"	2/6
Louis Champaert	"	2/6
Frans De Bondt	"	2/6
Frans Van Roy	"	3/6
Uit Crayford	"	6.75
André Drossaert	"	5
De Schrijver	"	2
De Smet	"	2
Gust Vereecken	"	2
Theod. De Boeck	"	5
Naamloos	"	5
Jeanné De Laet	"	10
Marivoet	"	6.50

Aan allen onzen oprechten dank.

HET BESTUUR.

Boom, druk Jos. OLBRECHTS.

Terugblik.

Wie had durven denken dat reeds na 25 jaren zich over het oude Europa een nieuwe wereldramp zou veropenbaren? Men had toch t' allen kant verkond dat het de laatste oorlog zou geweest zijn. Helaas! reeds worden de kinderen der oud-strijders van 1914-1918 opgeroepen om desnoods de onafhankelijkheid van het vaderland te verdedigen. Wij oud-strijders die het vaderland in de moeilijkste omstandigheden gediend hebben weten bij ondervinding op welke manier de moraal van den soldaat kan hoog gehouden worden. Wat den soldaat het meest grieft en neerslachtig maakt is het achterwege blijven van nieuws. Hij kan dan niet in verbinding komen met zijn huisgezin, zijn familieleden, vrienden en kennissen. Reeds van in 1916 hadden eenige vooruitziende Willebroekenaren middelen beraamd om aan dit euvel te verhelpen. Tot dit doel werd al het mogelijke gedaan om de Willebroeksche soldaten op een vergadering bijeen te brengen. Deze vergadering had plaats op 17 December 1916 te Hoogstade-Linde, een gehucht op enkele kilometer achter het IJzerfront. Buiten alle verwachting beliep het aantal deelnemers een zestigtal, en wie deze eerste vergadering bijwoonde herinnert zich voorzeker de plezierige uren welke in goede kameraadschap in die eenvoudige herberg werden doorgebracht. Deze herberg was voor dit doel afgehuurd en voorbehouden aan de Willebroekenaren. Het is makkelijk te begrijpen hoe het er toeging en hoe de Willebroeksche geest er hoogtij vierde en zich in al zijn uitingen uitleefde. Dien dag was het Willebroeck boven!

In den loop dier vergadering werd dan ook door Emiel Van den Plas het voorstel gedaan een front-

blaadje uit te geven om de verbinding onder de makkers te vergemakkelijken en hun tevens inlichtingen en nieuws van hun geboortedorp te verschaffen. Dit voorstel werd toegejuicht en met algemeene stemmen aangenomen. Het frontblaadje zou als hoofding krijgen "Willebroeck aan 't Front". De kogel was door de kerk en dadelijk werd met het uitgeven van het frontblaadje van wal gestoken.

Na de uitgifte van het eerste blaadje reeds konden wij de heilzame uitwerking ervan vaststellen. Vrienden en kennissen kwamen in verbinding door tusschenkomst van het blaadje, en de Willebroeksche vluchtelingen, verspreid in Frankrijk en Engeland, vonden elkaar terug. Ziedaar het beste verbindingsmiddel en de gedroomde opheuring voor de soldaten die in moeilijke omstandigheden en door onvoorziene gebeurtenissen gescheiden worden van hunnen familiekring.

Daar er moeilijker toestanden kunnen komen dan we nu beleven, heeft de gewezen bestuurder van "Willebroeck aan 't Front", Frans Amelinckx, het gedacht geopperd terug het blaadje te laten verschijnen, in denzelfden geest opgevat als vroeger en onder dezelfde voorwaarden als tijdens den oorlog 1914-1918.

Om het welgelukken der heruitgave van "Willebroeck aan 't Front" te verzekeren, doet de gewezen bestuurder van vernoemd frontblaadje, beroep op al zijn vroegere medewerkers en gebeurlijk nieuwe medewerkers onder de jongeren, om het hunne te willen bijdragen tot heil onzer Willebroeksche gemobiliseerde soldaten.

Daar de uitgifte van het blaadje extra uitgaven zal vergen, wordt beroep gedaan op de begoede burgers van Willebroeck, met dringend verzoek het

werk te willen steunen. Ik ben de meening toegedaan dat ieder rechtgeaard Willebroeckenaar het als een eer zal beschouwen het zijne te kunnen bijdragen in het belang onzer Willebroeksche gemobiliseerde soldaten.

Elke bijdrage, **hoe gering ook**, zal dankbaar aanvaard worden, met vermelding van den naam van den schenker, tenzij deze uitdrukkelijk wenscht onbekend te blijven. Alle stortingen kunnen geschieden op postcheckrekening N° 436869, van Frans Amelinckx, Harmoniestraat, 17, Antwerpen.

Voor het voorloopig bestuur:

De gewezen bestuurder van "Willebroeck aan 't Front"
Frans AMELINCKX.

Aan de Jongeren.

De "oud," strijders van 1914-1918 worden oud.

Dat zien ze best bij deze mobilisatie waar niet alleen hun zoons; maar zelf van sommige kameraden de kleinzons, de jongens van hun jongens, bij de opgeroepen zijn.

Ieder van ons heeft sympathie voor de gemobiliseerden.

Werken als het "Pakje van den soldaat" wordt goed onthaald.

In sommige kringen is men reeds aan het breien voor het wintergoed der opgeroepen.

Daar zijn ook werkhuzen waar wekelijksche omhalingen gedaan worden voor de gemobiliseerde werkgezellen.

Men voelt dat men verplichtingen heeft jegens de soldaten, die over onze veiligheid waken, niet alleen over 's lands onafhankelijkheid, over het vrij bestaan van België, maar ook waken over de haardsteden, over vrouwen en kinderen.

Dat zijn geen "grootte woorden,". Dat is aan het verleden herinneren, aan de tragedie van 1914, toen onze bevolking de vlucht moest nemen, van huis weg, met barende moeders en schreiende kinderen.

Ons volk heeft die ellende beleefd.

Omdat zulke ellende niet meer over ons land en volk zou komen, houdt gij, de gemobiliseerden de wacht.

Gij waakt niet alleen over grenzen; gij waakt over uw ouders, uw vrouw en kinderen.

Als het U verveelt van huis weg te zijn, denkt

dan dat de zware opoffering, die ge U nu getroost, niet nutteloos gedaan wordt.

Een sterke tuchtvolle mobilisatie is de sterkste verzekering tegen de oorlogsrisicos.

In 1914 stonden onze grenzen bijna onbewaakt. Vreemde legers kwamen binnen.

Nu waakt een trouwe wacht over Land en Volk en voelen we ons beschermt en veilig.

L. NUYTENS

Eene Marrantjes historie of het wedervaren van een ancien uit den oorlog 1914-1918 in vijf tafereelen.

EERSTE TAFEREEL.

Lodde Blaes, soldaat van 2de klas, vijf frontstrepen op de linkermouw, het oorlogskruislintje op de borst, lag op zijnen stroozak te mijmeren.

De briefdrager was juist geweest en nu zaten de andere makkers rond hem hun brief van huis, verloofde, vriendin of marraine te lezen en elkaar de ontvangene nieuwtjes mede te deelen. Van de gansche compagnie was Lodde misschien de eenigste op wien de komst van den postbode geenen invloed had. Waarom zou hij loopen om de eerste te wezen? Waarom zou hij tusschen de anderen staan dringen, en zich half laten pletteren, indien hij maar al te goed wist dat nooit zijnen naam zou worden afgeroepen? Van huis had hij sinds den oorlog geen nieuws meer ontvangen, familie langs deze zijde van den Yzer had hij niet en de enkele vrienden zijner streek waren op het front en konden zich dus mondelings mededeelen wat zij te vertellen hadden. Jef die eenige plaatsen verder lag, had de photo van zijne marraine ontvangen en toonde Lodde de lieve beeltenis der juffer die hem zulke schoone en aangename brieven schreef. Lodde bekeek langen tijd de photo, overhandigde ze weër aan Jef en herviel op zijnen stroozak aan het mijmeren... — "Alléén!... gansch alléén!... afgescheiden van degenen die hij beminde!... en niemand hier die belang stelde in zijn lot!...". Alhoewel men hem dikwijls had aangeboden een verlof te gaan doorbrengen te Parijs of elders in eenen "Haard voor Belgische soldaten", had hij telkens

geweigerd onder voorwendsel, dat hij bij gene vreemde personen ging die hij niet kende en liever hier op het front bleef, waar hij het minste kantje en hoekje kende dan ginds in het onbekende te gaan verloren loopen. Die eenzaamheid die hem vroeger nooit had gekweld werd hem heden onverdraaglijk bij het droomen aan het genot dat hij, even als Jef, hebben zou door eene briefwisseling met eene leuke juffer, die in hem belang stellen zou... Ja het was besloten, hij moest en zou eene "marraine" hebben!... Maar hoe?... Ha! hij had het gevonden! Hij zou Karel Rosmond, die nen geleerden "tip" is en zoo goed fransch als vlaamsch kan, ter hulp roepen om de begeerde "marraine" te vinden.

Lodde sprong van zijnen strooizak en ging rechtuit Karel opzoeken aan wien hij de zaak uiteenlegde. — "Wij kunnen naar "La Vie Parisienne" schrijven, zei Karel, maar dat kost vijf frank en het zal eene "Française" wezen!" — "Dat kan de zaak niet schelen, antwoordde Lodde, ik wil er mijne solde aan geven en zal mij wel uit den slag trekken met mijn soldatenfransch; daarbij, Karel, gij zult mij toch wel wat helpen zekers?" Op bevestigend antwoord, trokken zij samen het schuurke binnen waar een tafel en bank stond om daâr de belangrijke "annonce" voor de "Vie Parisienne" samen op te stellen. Wat gingen zij schrijven?... Na lang bedacht, geredetwist, gewogen en gekwikt te hebben werd de volgende aankondiging (in het fransch natuurlijk) opgesteld. — "Belgische soldaat, 25 jaar, 5 frontstrepn, braaf en moedig, vraagt gulhartige marraine om hem op te beuren".

* * *

TWEDE TAFEREEL

Het was zondag namiddag. De meid had juist gedaan met haar werk en zat op haar kamer een bloesje voor haar te naaien. Zij was een Belgische vluchteling, nu in dienst bij een fransche familie.

Nadat zij het kraagje op hare blouse had vastgelegd en het afgemaakte werk met voldoening had beschouwd, voor den grooten spiegel had gepast en herpast, hing zij het met veel zorg in de kas weg en zat zich neer bij het tafeltje waarop eenige revues der verloopene week lagen die zij uit de salon had medegenomen om den tijd te slijten.

Zij doorbladerde eenige boekjes, beschouwde de prenten en scheen vooral belang te stellen in de tafereeltjes en photos van het front. — "Wat moeten die soldaten toch moedig zijn om zoo onder

het moordende staal den assaut te loopen, — dacht zij bij haar eigen wijl zij eene tekening bekeek voorstellende eenen stormloop onder het spervuur der vijandelijke kanonnen, — "en wat belangwekkende zaken die mannen moeten te vertellen hebben! Ik ben zeker dat ik uren lang na hunne voorvallen zou kunnen luisteren zonder e moede van te worden; en wat aangename brieven die moeten schrijven! Claes Louis "filleul", schrijf dikwijls zulke roerende verhalen dat gij bij de lezing ervan weenen zoudet... Indien ik ook een "filleul", nam? Waarom niet!... Vlug doorbladerde zij de "Vie Parisienne" waarin zij wist dat er gewoonlijk "annoncen" stonden... ze overlezende hield zij sti aan de aankondiging luidende als volgt: "Belgische soldaat, 25 jaar, 5 frontstrepn, braaf en moedig, vraagt gulhartige marraine om hem op te beuren. Adres: Louis Blaes, etc... A. B. .... Ner Belgische soldaat! nen landgenoot die van der beginne af aan het front is! dat ware misschien de gewenschte persoon?... maar, dat zou eene fransche correspondant wezen?... zij kon wel fransch, maar om eene briefwisseling in die taal aan te gaan dat!... Nu, ik ga het toch beproeven en zien wat zijnen eersten brief wezen zal; heden zal ik mij tevreden stellen hem enkel mijn adres te zenden!... Zij nam een bladje en omslag van het schoonste papier dat zij vinden kon en schreef de volgende fransche nota:

Waarde Heer,

Indien u mij schrijven wilt, ziehier adres:

Mejuffer Augusta Aspelslagh

Villa "Mon Plaisir"

Corbeil (S. T. O.)

France.

Zij schreef Lodde's adres af, plaatste den brief in den omslag, plakte hem toe en vlug droeg zij hem beneden ter post.

* * *

DERDE TAFEREEL

Vier weken zijn er verloopn sinds Lodde de "annonce" had verzonden naar de "Vie Parisienne".

Deze laatste dagen had hij waarlijk de wacht gestaan rond de uren dat de postbode gewoonlijk kwam. Met kloppend harte had hij de naamafroeping bijgewoond, doch helaas! telkenmaal was het eene teleurstelling voor hem geweest; en nochtans, volgens uitrekening van Karel moest het rond dien tijd

wezen dat, indien zijne aankondiging door een persoon aanvaard was, hij tijding krijgen moest. Zijne hoop begon te verflauwen en met spijt dacht hij aan de twee weken solde die hij er voor betaald had, het drooge brood dat hij gedurende dien tijd had geëten en de pintjes bier die hij had ontbeerd.

Wederom was de briefdrager daar en Lodde aanwezig bij de uitdeeling... "Louis Blaes „ riep de facteur... "Présent „ antwoordde Blaes met bevende stem en wit wordende als een lijk. Bedudts stond hij daar den brief te draaien en te keeren... ja het was zijn adres!... zou het nu eindelijk de zóó verlangde "marraine „ wezen die hem schreef? Vlug liep hij met den brief naar Karel, zonder zelf den omslag te hebben geopend. — "Wel, Lodde, vroeg Rosmond, wat hapert er jonge, gij zijt zoo bleek? „ "Zwijg „ Karel, n'en brief van eene "marraine „ !... De omslag werd geopend en van den inhoud kennis genomen... Rosmond las en overlas de weinige woorden... en eindelijk met een wezen als dat van eenen ouden vrederechter die over eene gewichtige en ingewikkelde vrouwenzaak uitspraak moet doen, sprak hij tot Blaes... "Lodde jonge, ik geloof dat ge iets fijn vast hebt, die kortbondigheid en dat voorbehoud verraden gewoonlijk wel geleerde en verstandige personen. Het moet voorzeker eene rijke juffer zijn want volgens het adres bewoond zij een villa! „ — "Een rijke wel geleerde juffer, herhaalde Lodde, ik had gewenscht dat het veeleer een gewoon meisje had geweest! Nu, zij heeft mij vijf frank gekost en... ik ben gescheept en ik zal varen! Karel smeekt hij, gij zult mij helpen, nietwaar, om die brieven te schrijven? „ — "Weest gerust Lodde, antwoordde Karel, ik zal u eenen prachtige brief gereed maken tegen dezen avond dan hebt gij hem maar af te schrijven en te verzenden! „ — "Dank „ zei Lodde, en hij stapte het af om zijn gamelletje te halen en voor soep te gaan uitzien, want al die ontroeringen hadden zijnen eetlust fel gescherpt. Dien avond werd de brief in Lodde's zondagsgeschrift geschreven en verzonden.

Vervolg en slot volgt.

YZERRAT.

GEBOORTEN.

Pintens Marie-José, dochter van Karel en Van de Straete Josephina.

De Bruyne Josephine, dochter van Jozef en Van Beneden Justine.

De Pauw François, zoon van Jan en Slootmaeckers Elvire.

Eeraerts Paul, zoon van Victor en Haentjens Josephina.

Foqué Magda, docht. van Frans en Smedts Maria.

HUWELIJKEN.

Edward De Conink, ijzerbewerker met De Bondt Regina, dagloonster.

Van De Wauwer Eduard, lasscher met Lamberts Joanna, werkvrouw.

OVERLIJDENS.

Kraey Maria, 82 j. weduwe van Van den Eynde Henri, Antwerpschesteenweg, 30.

Van Mol Celest, 69 j. echtgenoot van Tierens Juliana, schoolstraat, 10.

Saerens Margaretha, 30 j. echtgenoot van De Laet Frans, L. De Naeyerplaats, 7.

Troch Marcel, 17 j. ongehuwd, Cité, 4.

Roskamp Joanna 83 j. weduwe van Rottiers Henri, A. Van Landeghemstraat, 141.

Bosteels Maria 65 j. echtgenoot van De Borger Emiel, Groenelaan, 19.

De Backer Eduard, echtgenoot van De Cuyper Seraphina, Mechelsche steenweg, 108.

De Rijck Frans, 79 j. ongeh., Tisselstchestw., 27.

Willems Arthur, 47 j. weduwen. van Lauwereyns Leontine, Yzerenwegstraat, 28.

Van Bosch Leopold, 81 j. weduwen. van Forceville Angelica, Volkstraat, 2.

Meul Coleta, 71 jaar weduwe van Brems Henri, Spaarzaamheidstraat, 9.

Steenhuizen Frans, 77 j. echtgenoot van Van Camp Carolina, Dendermondschesteenweg, 59.

De Coninck Josephina 39 j. ongeh. L. De Naeyerpl. 7

STEUNFONDS.

AMELINCKX Frans 100 fr

Harmoniestraat, 17, Antwerpen.

N. S. B. Willebroek. 100 fr

Drukkerij THOMAS, Nieuwstraat, Willebroek.

NIEUWJAAR

“Gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar!” zoo klinkt het t’ allen kant en wij houden er aan bij het uitgeven van het dertiende nummer van “Willebroeck aan ‘t Front”, dien wensch aan al onze gemobiliseerde soldaten toe te sturen.

De vijfde maand van den alarmeerenden toestand is nu ingetreden en wie ontsluit ons de toekomst? Laat ons hopen dat ons land moge gespaard blijven van de gruwelen van den oorlog en dat een spoedig einde moge komen aan de internationale verwickelingen, tot geluk en welvaart der menschheid in ‘t algemeen. Het Bestuur.

Belangrijk Bericht

De gemobiliseerde Willebroekenaren die het frontblaadje “Willebroeck aan t’ Front” wenschen te ontvangen, worden vriendelijk verzocht hun juist militair adres te willen opgeven aan het bestuur. Er keerden reeds verschillende blaadjes terug naar den afzender, bij gebrek aan een volledig adres.

* * *

De talrijke gemoedelijke brieven die het bestuur reeds ontving vanwege de soldaten, zijn een spoorslag om op den ingeslagen weg voort te gaan. Velen vragen reeds wanneer het volgende nummer zal verschijnen. Dit bewijst dat nu zoowel als tijdens den oorlog 1914-1918, de soldaten veel belang stellen in de gebeurtenissen in hun dorp en het nieuws ervan hun veel belang inboezemt.

Wanneer de begoede burgers van Willebroeck hun plicht begripen, door dit werk te willen steunen,

dan zal het bestuur zijn opbeurend werk kunnen voortzetten. Dit zijn allen, die het geluk hebben rustig thuis te kunnen blijven, aan de bewakers onzer grenzen verschuldigd.

Voor onze gemobiliseerden dient alles gedaan om hun moraal hoog te houden en, in de mate van het mogelijke, aan hun stoffelijke verzuchtingen tegemoet te komen.

Het Bestuur.

Eene Marrantjes historie

of het wedervaren van een ancien
uit den oorlog 1914-1918
in vijf tafereelen.

VIERDE TAFEREEL

— “Augusta!... Augusta!..”

— “Ja, Madame!..”

— Op het zelfde oogenblik werd de deur geopend en Madame kwam binnen. — “Wel, Augusta, zijt gij doof? Ik heb reeds driemaal geroepen zonder antwoord te ontvangen?.. Augusta werd rood en verlegen; zij trachtte het schrijfpapier te verduiken met haar voor de tafel te plaatsen, doch Madame had het gezien en lachende vroeg zij haar: “Wel, meisje, hebt u ook al geheimen te schrijven? Ik wist niet dat u ook door de “hartziekte”, aangetast waart?.. Augusta wist niet wat antwoorden, bloosde en sloeg de oogen neerwaarts. — “Wel, Madame, sprak zij eindelijk, ziehier wat er gaande is: Ik heb een “filleul”!.. — “Zoo, zoo, en waar hebt gij dien “Poilu”, ontmoet?.. — “Ik heb hem nog nooit gezien, Madame!.. Ik hoor zoo graag over het front

vertellen en heb het in mijn hoofd gestoken ook een "filleul", te nemen. Ik heb het adres van eenen Belgischen soldaat in de "Vie Parisienne", gevonden en hem geschreven... Ziehier zijnen eersten brief. Hij is toch zoo lief, zoo schoon, zoo belangwekkend dat ik waarlijk geen raad weet om hem eenen op zulke wijze terug te zenden. Ik ben niet genoeg geleerd om zulk eenen franschen brief op te maken en heb schrik dat die Heer mijnen brief niet aangenaam en ordentelijk genoeg vinden zal en mij niet meer weerschrijven zal, en zijn brief is toch zoo lief dat ik waarlijk spijt hebben zou zulke niet meer te ontvangen!..

Madame glimlachte bij het hooren van Augusta's verklaring — "Wel, zei ze, dat is niets ik zal u helpen en samen zullen wij hem de brieven beantwoorden, dat zal tegelijkertijd een verzet wezen voor mij!.. — "Dank u, Madame! antwoordde Augusta verheugd.

Dien avond werd door Augusta en Madame den eersten brief van Lodde en Karel beantwoord.

* * *

VIJFDE TAFEREEL

Te Corbeil stapte een Belgische poilu in zondagpakje de statie uit en vroeg de weg naar de Villa "Mon Plaisir". Het was Lodde. Sinds vier maanden was hij in drukke briefwisseling met Mejuffer Aspelslagh die hem, overeengekomen met Madame, eene uitnoodiging had gezonden. Eindelijk ging hij zijne marraine zien die hem zulke schoone brieven had gezonden en hem zooveel genoegen had verschaft. Hij was wel niet op zijn gemak bij de gedachte met eene aristocrate juffer te moeten handelen, die voorzeker het bedrog in de briefwisseling zou ontdekken en dus weten zou dat al die schoone opgemaakte brieven niet uit zijn hoofd kwamen maar wel uit dat van Karel. Maar hij had nu eens de stoute schoenen aantrokken en zou tot het uiterste doorstappen. Na tien minuten gaans, stond hij voor de aangeduide Villa. Zijn hart klopte toen hij op het electricke belknopje duwde... De deur ging open en eene meid liet hem in. — "Zou ik juffer Augusta kunnen spreken?" vroeg hij in 't fransch aan de verbaasde meid... Verlegen antwoordde zij hem! "Die ben ik!" Ware daar een obus voor Lodde's voeten ontploft zekers zou hij zoo verbaasd niet hebben geweest dan toen hij de woorden "Die ben ik" hoorde. — "Zijt u dan de juffer waarmede ik in briefwisseling ben?" vroeg hij al stamelend. —

"Ja mijnheer Blaes", antwoordde juffer Aspelslagh, het is met mij... Beiden stonden daar als van den donder geslagen. — "Wie had dat gedacht" liet Lodde in 't vlaamsch zich ontsnappen. — "U zijt vlaming mijnheer?" vroeg Augusta nog meer verwonderd! — "Zekers, juffrouw!" zei Blaes, nog meer verbaasd haar vlaamsch te hooren spreken... zulk een mysterie had Lodde nog nooit tegengekomen: Hooggeleerde brieven in 't fransch door eene simpele vlaamsche meid!... Het zelfde mysterie vond Augusta in Lodde... "Kom binnen in de salon, sprak zij eindelijk, ik zal Madame van uwe komst verwittigen"... "Een oogenblik, vroeg Lodde die zijne kalmte had terug gevonden, maar juffrouw die schoone brieven..."... Verlegen antwoordde de meid... "werden door Madame opgesteld"... "en de mijne door mijn vriend Karel Rosmond!" voleindigde Lodde... Nog nooit had de groote salonspiegel zulk een bedudste koppel weerkaatst als Lodde en Augusta. — "Vooraleer gij Madame gaat roepen, zei Blaes, laat ons akkoord maken en met open kaarten spelen. Beiden hebben wij ons bedrogen; ik hoop dat gij dit niet kwalijk nemen zult". Augusta schudde "neen" en glimlachte. "Wel dan, zei Lodde, beginnen wij maar eerst met de geschiedenis aan Madame te vertellen en 't is te hopen dat zij er ook om lachen zal!" zoo gezegd, zoo gedaan... Nog nooit had Lodde zulk een vriendelijk mensch gezien als Madame. Hij werd getroeteld als een kerstekind. De gansche verlofdagen ging hij met zijn lief en bevallig marraintje, die ook verlof van Madame had gekregen, op wandel, naar cinema en theatervertooningen. Wat zij al wel honderd maal hadden beloofd was dit: geen tweede persoon meer ter hulp te roepen om hunne brieven te schrijven... en daarvoor was geene vrees, want wanneer het verlof ten einde liep scheiden zij met gevoelens in 't harte die zij niet graag aan een anders neus zouden willen hangen.

YZERRAT.

De inval van den vijand

Wij zitten ergens in België, waar ergens? dat doet er niets toe, "ergens" en daarmee uit.

Wij stellen het goed, gelieft te verstaan zoo goed mogelijk.

Toen de verloven ingetrokken werden, eenigen tijd geleden, was er een beetje beroering onder de

jongens. Iedereen vroeg zich af of het nu toch ernstig ging worden.

De koppen werden bijeengestoken en elk plaatste zijn woordje. Een der soldaten verdedigde zijn meening met veel gebaren en een stortvloed van woorden. Het was Alfred, een Waal uit de streek van Nijvel, een beste jongen, maar een zwartkijker van eerste goesting. Hij verzekerde steeds aan elkeen dat België er onvernijdelijk tusschengetrokken zou worden, enz. enz. — Alfred stond dan ook bekend onder de mannen als een die de pépette had, want het was steeds hij die met allerhande alarmeerende berichten afkwam, zooals "men gaat vandaag weeral zooveel duizend man binnenroepen", ook nog des avonds komen zeggen dat men weeral in het dorp briefjes aan 't rondragen was enz. Een keer had hij ietwat overdreven, hij was namelijk 's avonds komen binnengeloopen buiten adem, om ons te zeggen dat het gemeentehuis heelemaal verlicht was en men er wel met tien bedienden werkte om de oproepingsbrieven te schrijven, daarbij kwamen en gingen gendarmen steeds maar in en uit. Mon vieux, zegde Alfred mij, en rolde daarbij met zijn oogen, dezen nacht hebben wij zeker algemeene mobilisatie! Ik dacht wat komt hij nu weer vertellen, maar men kan nooit weten ik ga toch eens zien, daarbij moet ik toch enkele aankopen doen, ik zal eens tot daar gaan kijken.

Eens in het dorp zag ik niets ongewoons, wel waren er enkele vensters verlicht aan het gemeentehuis — bij navraag bleek dat men daar overwerkte voor bijwerken der rantsoenkaarten die moesten in gereedheid gebracht worden. Dus had Alfred ons weer beet gehad met zijn vertelsels. Daar moest iets op gevonden worden. Ik nam mij voor Alfred dit alarmzaaien af te leeren.

Na afspraak met enkele slaapkameraden van Alfred gingen we slapen. Om twee uur van dezelfde nacht, als iedereen in Morphaeus'armen rustte, kwam ik plotseling in het soort schuur waar de mannen sliepen binnengestormd. Mannen!!! Debout!!! Men telefoneert mij daar van den staf dat de vijand in ons land is binnengevallen! Alfred die geen woord vlaamsch verstaat krabbelde recht in zijn onderbroek, vloog op mij toe en, zoo bleek als een lijk vroeg hij mij wat er omging. Na den noodigen uitleg begon hij dadelijk van "tu vois hein que j'avais raison, maintenant on ne rigole plus" en begon in zijn verschieten al seffens zijn bezittingen bij elkaar te scharrelen. Hij deed daarbij

echter zoo komiek in zijn angst dat wij het niet meer konden uithouden en allen in een homerischen schaterlach uitbarstten. Zie vriend lezer ik wou dat g'Alfred zijn smoelwerk had kunnen zien tijdens die lachbui! Ik lieg niet wanneer ik u zeg dat we wel een half uur gelachen hebben dat we schokten, zoodanig zelfs dat ondergeteekende er pijn in zijn buik van kreeg. — Arme Alfred! thans is hij voorzigtiger met zijn nieuwsjes en stelt zich ook zoo onrustig niet meer aan.

Sinjoor klas 30.

Wat soldaten ons schrijven

Bericht aan de Keukenpieten

In 't algemeen hebben we niet te klagen over het eten. Is dit in sommige eenheden minder goed, dan ligt meestal daarvan de oorzaak bij de koks die hun taak niet altijd ernstig opnemen.

Onderstaand Menu geeft u een gedacht van wat kan bereikt worden, alleen met de reglementaire menagevergoedingen, wanneer alles goed nagegaan en geen nuttelooze uitgaven gedaan worden.

6e RÉGIMENT DE CHASSEURS ARDENNAIS

7e COMPAGNIE

Capitaine-Commandant SNOECK

Dîner de Noël 1939

M E N U

Les Hors d'Œuvre Variés

Le Consommé Madrilène

Le Filet de Charolais

Jardinière

Dessert

Fruits

De la joie!

De l'entrain!

P. S. Om de fijnproevers het water in den mond te doen komen! En zeggen dat wij tijdens den oorlog 1914-1918 reeds overgelukkig waren wanneer we eens, bij uitzondering, een kopje chocolade konden bereiden. Het verschil is te groot, en toch wenschen de oud-strijders het beste aan de gemobiliseerde soldaten, omdat zij best weten welke ontberingen een soldaat zich soms moet getroosten.

* * *

De hiernavermelde personen worden verzocht hun juist militair adres te willen opgeven, daar het hun toegezonden blaadje terugkeerde naar den afzender, bij gebrek aan voldoende adres:

Albrechts, Lodewijk; Brouwers, Frans; Cuyt, Alb.; Cuyt, Victor; De Mesmaecker, Karel; De Wit, Jan; Gijssels, Jaak; Nonclercq, Edward; Nuyens, Edm.; Tierens, Frans; Van Acolijen, Jules; E. H. Van Bree, Aalmoezenier; Van Rompaey, Frans; Van Ruysbroeck, Albert; Verbeeck, Henri; Weymans, Petrus.

Willebroeksche Revue

TYPEN UIT ONS DORP

De Baas uit den Vlierboom

Wie kent den baas uit den Vlierboom niet! Het is voldoende eenmaal met hem te spreken om hem nooit meer te vergeten.

Gedienstig voor alleman, draagt zwierig pinten rond, maar is bijzonder rap als hij persoonlijk in de tournée begrepen is. Lost op tijd zijn woordje, als hij niet ingedoezeld is, en geeft gelijk aan dezen waarmede hij spreekt. Het oordeel van Jef telt evenveel als dit van cafébazen in 't algemeen. De laatste jaren heeft Jef van zijn vroeger zoo gedis-tingeerd voorkomen veel ingeboet door zijn dikbui-ghigheid. De boosdoener zijn periskoop zal hij nu met succes kunnen gebruiken.

Er was een tijd dat Jef dagelijks met den trein naar Antwerpen reed. In dien tijd werd het eerste rijtuig van den trein de "Kamer" genoemd. Alle onderwerpen werden er behandeld, politieke zoowel als schoonheidsbeoordeelingen. Jef was altijd de scheidsrechter en steeds gereed de heftigsten op afstand te houden. Het was er meermaals rood tegen blauw en geel, en omgekeerd. De boosdoener heeft er dikwijls moeten aan gelooven.

Niettegenstaande de soms woelige kamerzittingen (trein) wist Jef de orde te herstellen alvorens te Antwerpen aan te komen, met de aanbeveling dat het debat 's anderdaags zou voortgezet worden.

* * *

De mannen van de Mèt

Een ploeg vroolijke jongens, met een groote dosis humor, doch soms wel eens de t er bij, vooral in 't laat van den nacht. Anders zijn ze zeer gedienstig en altijd bereid mede te helpen, vooral dáár waar

het liefdadig werk betreft. In het samenstellen van een groep of wagen voor een karnavalstoet zijn ze ook een beetje daar. Het is dan ook niet te verwonderen dat ze meestal de eerste prijzen wegkopen. Revue-pannen zijn het ook, alhoewel ze op dit gebied zich bepalen om bij voorkeur de zwakste uit te kleeden.

In ieder geval zijn ze de waardige opvolgers van soortgelijke kringen die in Willebroek altijd bestaan hebben.

KODAK.

GEBORTEN.

De Decker Pierre, zoon van Louis en Pauwels Maria.
De Buyser Anny, dochter van Renaat en Goossens Martha.
Somers Diana, d. van Achiel en De Hertogh Josephina.
De Borger Lily, d. van Louis en Keppens Clementina.
De Boeck Pierre, z. van Jan en De Laet Josephina.
Van Pestel Gustaaf, zoon van Raymond en Van den Bergh Josephina.
Kerremans Anny, d. van Frans en De Vos Maria.
Spillemaeckers Clara, d. van Lodewijk en Bogaerts Aimée.
Van den Mooter Judith, docht. van Ludovic en Van Dooren. Joanna,
De Saegher Joseph en Maria, z. en d. van Bernard en Vereecken Josephine.
Vekemans Guido en Georges, zonen van Isidoor en Andries Leopoldine.
Bertin Cesarine, d. van Albert en Chantraine Suzanne.
Van der Auweraer Antoon, z. van J.-Btist en Schuermans Louise.
Peeters Maria, d. van Hendrik en Seghers Elisa,

HUWELIJKEN.

Dierekx Victoor, verzekeraar met spruyt Maria, z. b.
Weynans Frans, dallegger met Spraenhals Seraphina, z. b.

OVERLIJDENS.

Caluwaerts Guido 8 maanden, Boomsche steenweg, 73.
De Mol Jan, handelaar, 52 j. echtgenoot van Coeck Carolina, Guido Gezellestraat, 36.
Aerts Frans, Ijzerschaver, 73 j. echtgenoot van Van Kerckhoven Maria, Vennestraat, 13.

STEUNFONDS.

René LACOURT, Groenelaan	Fr. 100
Brouwerij "ARDOR"	" 30
Naamloos	" 25
Jeanne AMELINCKX, Flobecq	" 50
Eduard DE GOEYSE, Markt	" 50

Onzen besten dank aan de begiftigers, dat hun voorbeeld veel navolging moge hebben.

Het Bestuur.

Drukkerij THOMAS, Nieuwstraat, Willebroek.

OPROEP

Ingevolge een bericht verschenen in "Het Laatste Nieuws", en gericht tot de gemobiliseerde Willebroekenaren, hun verzoekende hun adres te willen opgeven aan het bestuur van "Willebroeck aan 't Front", zoo zij vernoemd blaadje willen ontvangen, komen ons nu dagelijks tientallen brieven toe met verzoek het blaadje toe te zenden.

Door dit feit zal de oplage van het blaadje, welke nu 500 exemplaren bedraagt, dienen verhoogd te worden. Deze verhooging van oplage zal ook grootere uitgaven medebrengen en daarom doet het bestuur een warmen oproep tot al de Willebroekenaren het hunne te willen bijdragen om het blaadje aan ieder gemobiliseerde Willebroekenaar te kunnen blijven bezorgen.

Er liggen tal van steunlijsten voor ons, waarop de namen van Willebroekenaren voorkomen die tijdens den oorlog 1914-1918 voor hetzelfde blaadje zoo mild steunden.

Waarom zouden zij het nu niet doen?

Het bestuur verwacht dan ook dat de Willebroekenaren hun leus "Willebroeck Boven" hoog zullen houden, door hun gemobiliseerde dorpsgenooten zooveel mogelijk te steunen.

Het Bestuur.

NAPOLEON

Denk nu niet, geachte lezers, dat het er hier om gaat den beroemden Franschen veldheer te verheerlijken, neen, het is om onzen Willebroekschen Napoleon in het daglicht te stellen.

Napoleon kreeg zijn naam door den slechtsten

soldaat zijner sectie, omdat deze, naar hij beweerde Napoleon's strengen blik, arendsblik zooals hij diep noemde, niet kon weerstaan. De kleine gestalte den min of meer gebogen neus van den Sergeant droegen er toe bij hem dien bijnaam te bezorgen. Al was Napoleon maar Sergeant, toch wist hij met veel takt zijn mannen aan te vuren en ze op hun plicht te wijzen. Ging dat in moeilijke omstandigheden niet altijd even makkelijk, dan liet hij er zijn traditioneelen vloek van "Sakker de boontjes" op volgen en wee dan degene die niet vlug genoeg de bevelen uitvoerde. Zoo stipt als hij was om zijn bevelen te doen uitvoeren, zoo stipt en vol plichtsbesef was hij tegenover zichzelf. Eens heeft ons dat een kostelijke grap bezorgd.

Napoleon moest een gevaarlijken voorpost bezetten en had als onderrichtingen dat, zoo de post overvallen werd er een fusée naar achter, dus in de richting van onze eerste hoofdlijn, moest geschoten worden. Napoleon was met zijn manschappen op den post aangekomen, duidde ieder van zijn soldaten hun post aan en onderzocht het materiaal om na te gaan of alles in orde was.

De schipper die het pistool, om de fusée's af te schieten, opgenomen had, wilde weer eens den held zijn om den vijand te belichten bij middel van fusée's, maar het pistool werkte niet. Er was slijk tusschen het mechanisme geraakt en niettegenstaande al de moeite die de schipper aanwendde om met zijn ijzersterke vuisten het pistool te doen werken gelukte hij daar niet in. Na een vloed van scheldwoorden en schippers-vloeken, riep hij Napoleon om dat "smerig koppig dink" eens te komen nazien. Zonder iets te zeggen nam Napoleon het pistool op, betastte, keerde en draaide het in de handen

maar kon de pan niet vinden, daar het pikdonker was. Hij draaide zich met den rug naar den vijand om van de lichtstralen van diens fusée's gebruik te maken om beter te kunnen onderzoeken. Dan trachtte hij nogmaals het pistool te doen werken, maar vergat dat hij in de verkeerde richting stond en wist daarbij niet dat het pistool geladen was.

Na nog wat wringen aan het pistool, sloeg dit dicht, de fusée ging af en vloog de hoogte in, doch natuurlijk in de verkeerde richting. Volgens de overeengekomen orders moest na zulk sein en na enkele minuten de post door onze kanonnen gebombardeerd worden, daar dan verondersteld werd dat de vijand den post ingenomen had. De fusée was wel twee honderd meter in de hoogte gevlogen, maar Napoleon bewust van het gevaar dat hem en zijn manschappen bedreigde, alle oogenblikken gebombardeerd te worden door eigen kanonnières, en zijn verantwoordelijkheid beseffende, deed alle geweld om de fusée uit te blazen. De bezinning kwam na enkele oogenblikken terug en als een pijl uit een boog vloog hij door de verbindingsgracht naar den "Abri" van den artilleriekommandant, duikelde er binnen als een duif die van de reis komt, "zonder bard te geraken" en riep al hijgend " 't is een vergissing " ! ! !

Nog enkele seconden en het ware te laat geweest, want de kommandant wilde juist het bevel "schieten" doorgeven.

Het gevaar was geweken, maar de mannen schoten daarna in een onbedaarlijken schaterlach, omdat ze op dit oogenblik niet goed beseften hoe hun leven aan een zijden draadje had gehangen. Het gevolg van dit voorval was dat Napoleon nog een tweeden bijnaam kreeg "De man met den straffen asem".

Van een ooggetuige.

Niet Pochen (stoefen)

In een klein Kempisch dorpje stond reeds geruimen tijd een soldaat op schildwacht en keek daarbij af en toe in een bepaalde richting vanwaar hij voorzeker iets verwachtte. Eindelijk kwam er in de verte een jonge flinke meid aangestapt en naarmate het meisje naderde werd de schildwacht zenuwachtiger, tot ze bij hem kwam aangeland en onmiddellijk een druk gesprek aanknoopte. Wat er tusschen die twee zool gezegd werd kon men niet verstaan, maar te oordeelen naar de gebaren en de pret van het

meisje, leek dat wel op een minnespel. Dat spelletje duurde zool geruimen tijd wanneer de korporaal van de wacht komt aangeloopen met een telefonisch bericht voor den soldaat op wacht. De korporaal zag wat er gaande was, maar uit bescheidenheid wenkte hij den soldaat, hem beduidende dat hij hem iets dringend te zeggen had. De soldaat om geen argwaan te geven bij het meisje zegde aan den korporaal, laat maar hooren wat er gaande is, want voor dees meisje heb ik geen geheimen, daar wij verloofd zijn.

Bij het hooren van die woorden trok de korporaal een bedenkelijk gezicht, daar hij de kieschheid der opdracht kende, doch vermits de soldaat hem verzocht vrijuit te spreken sprak hij plechtig tot den belanghebbende: "soldaat X men komt te telephoneeren dat uw vrouw bevallen is van een flinken zoon en men verzoekt u, zoo spoedig mogelijk, met verlof naar huis te komen". Ware daar een obus voor de voeten van den soldaat gevallen hij zou niet erger verschoten hebben. Hij kleurde tot in de haren, uit schaamte, en de flinke meid begon tranen met tuiten te schreien.

Het meisje heeft men niet meer gezien, maar nu is de pocher een bespottelijke figuur geworden in de oogen van zijn wapenmakers. Dat komt er van als men geen zelfrespect heeft.

VELDMUIS.

Brief van te velde

Reeds ligt voor ons einde Augustus met zijn rumoerige dagen al ver achter ons.

Met de beste hoop verlieten we al wat ons bekend was. We trokken lijk zigeuners met pak en ransel van de eene streek naar de andere, van Vlaanderen naar Wallonië, en waar we ook vertoefden er bleven ons niets dan aangename herinneringen van over.

Ieder soldaat behoudt in zich nog steeds de hartelijke ontvangst van de menschen bij wien hij logeerde.

Het leven gaat hier nu zijn gewonen gang, met onbekenden werd kennis gemaakt en oude vriendschapsbanden terug hernieuwd.

Ons was het dan ook een groote verrassing dit maandblad te zien heruitgeven, en met genoeg hebben we dan ook van het eerste nummer kennis genomen. Wij wenschen dan ook het meeste succes ermee toe aan zijn bestuurder Fr. Amelinckx, en

hopen dat het dan ook op de noodige steun zal kunnen rekenen vanwege de burgerbevolking van Willebroek.

Al is het hier voor ons niet zoo comfortabel als in den gezelligen huiskring, ieder helpt zichzelf zooveel mogelijk en het is verbazend wat men soms zooal aaneentimmert lijk de noodige tafel, stoelen, tot zelfs bedden Louis XIV en cosy-corners toe.

Maar het voornaamste waar elk soldaat met hoop naar uitziet is en blijft steeds het maandelijksch verlof.

Intusschen houden we er nog steeds den moed in, en groeten U dan ook ergens van uit België.

Marcel FORCEVILLE

25 Januari 1940.

Willebroeksche Revue

TYPEN UIT ONS DORP

JEF DEN EZEL

Hoe Jef aan dien weinig vleienden naam kwam weet ik precies niet; in ieder geval is Jef zoo dom niet als men met de uitdrukking van ezel meestal bedoelen wil.

Jef is geen geboren Willebroekenaar, maar niet-tegenstaande dat; is Jef toch door iedereen gekend en heeft hij de genegenheid van de Willebroekenaars weten te winnen. Die genegenheid kwam vooral tot uiting wanneer hij door het noodlot getroffen werd. Zijn huis (krot) brandde af, en om hem terug een onderkomen te bezorgen werden intekeningslijsten aangeboden bij de bevolking, die voor Jef zeer mild was.

Jef is ook filosoof. Hij beweert dat de wereld verkeerd gemaakt is, en om dit te symboliseeren reed hij in den karnavalstoet met kar en paard, maar hij trok de kar, en het paard aan de kar gebonden kwam achteraan. Heeft Jef toen gezweet, terwille van zijn filosofische gedachten!!

* * *

JEF DEN BODEN

In de oud-strijders beweging is Jef gekend zooals een slechten penning. Dit is niet te verwonderen daar Jef, in de hoedanigheid van bode, bij al de

leden thuis komt om de zaken regelen. De vrouwen zijn hem vooral genegen omdat Jef gewillig uitleg geeft en ze van hem kunnen vernemen wat de mannen thuis vergeten te zeggen.

Bij het inrichten van teerfeesten is Jef ook een beetje daar. Men ziet hem dan dagen van tevoren sleuren met allerlei keukengerief. En op het koffiefest van de vrouwen is Jef alléén de man die daarop toegelaten wordt.

Jef heeft ook het rekord van vlaggeninhuldigingen bij te wonen. De Willebroeksche vlag heeft al in menige stad en dorp gewapperd onder zijn hoede.

Hij is dus zeer gediensig en een beproefd propagandist.

Jef heeft nochtans een zwakke zijde, hij is zeer lichtgelovig en wantrouwend. Hij maakt niet altijd genoeg onderscheid tusschen zwans en ernst. Men kan hem te gemakkelijk op "Kookpunt" brengen. Het meest is hij verbolgen wanneer men beweert dat hij de medalje van den IJzer niet heeft gekregen, omdat hij naar den vijand is overgelopen, nabij Nieuwpoort. Men weet natuurlijk dat dit niet het geval is; 't is kwestie van Jef in 't harnas te jagen.

Jef heeft een oliefantenmemorie, want om te bewijzen dat men hem in die kwestie valsch beschuldigt, vertelt hij in kleuren en geuren, met vermelding van dag en uur, hoe het er precies is toegegaan.

En wanneer men dan ongeloovig toekijkt zegt Jef, terwijl hij met den wijsvinger op het voorhoofd tikt. "Zeg in mijn haar steekt geen boter zulle"!!

Zoo is Jef, gediensig voor alleman, plaatst gaarne zijn woordje, maar laat zich te gemakkelijk als mikpunt gebruiken.

KODAK.

Allo! Allo! hier de W. S. V.

Beste spelers, leden en supporters der W. S. V., het noodlot heeft ons sedert een vijftal maanden gescheiden. Dan wanneer wij vóór onze nationale kampioenschappen stonden, die misschien onze oranje-zwarte club naar eerste afdeling moesten leiden, werd gij uit ons midden gerukt om "ergens in België" uwe plichten tegenover land en volk te kwijten. Daardoor verloren wij veel van de gemeente en sportieve voeling die ons altijd heeft gekenmerkt.

Dank zij de bereidwilligheid van de redaktie van "Willebroeck aan 't Front" zal het ons gegund

zijn die noodzakelijke voeling terug te herstellen, U regelmatig te onderhouden over die club die U aan 't harte ligt, waarvoor gij zoo dikwijls in het strijdperk trad en die gij met zooveel moed en offeringsgeest verdedigde.

Onze beste dank gaat naar de redaktie van het blad en voornamelijk naar oud-sportmakker Frans Amelinckx om die gelegenheid die ons met zooveel genegenheid en goeden wil wordt verleend:

* * *

Uwe club werd door de aan ons land opgedrongen toestanden zwaar beproefd, zoowel op sportief als op finantieel gebied. Maar laat ons in de benarde tijden die wij beleven elkander opbeuren en aanmoedigen. In deze tijden geldt een eerste vereischte: **"Moed hebben"**.

En tot U jongens, die ginder "ergens in België" uwe plichten kwijt tegenover land en volk gaat onze eerste gedachte.

Wij weten het, de U geschapen toestand is niet aangenaam, maar na regen komt zonneschijn en eens, hopelijk weldra, wanneer het edel doel bereikt zal zijn waarvoor gij u zulke groote opofferingen getroost, komen betere tijden en dan werken wij terug allen samen, iedereen in de richtlijn die hem werd weggelegd, om onze oranje-zwarte kring naar een schoonere en grootere toekomst te leiden.

Intusschen zullen wij blijven voortgaan met onze beste krachten te besteden aan de leefbaarheid van de W.S.V. en aan het verzachten van de moeilijke levensomstandigheden die U werden geschapen.

Ge kunt op ons rekenen, zooals wij op U mogen rekenen in de toekomst.

* * *

De weergesteldenis heeft de laatste wedstrijden onmogelijk gemaakt, met het gevolg geen ontspanning en ook geen zaad in 't bakske. Mocht weldra een verandering intreden tot heil van ons voetbal-sport. Mochten wij weldra de boeiende matches van weleer terug beleven.

Beste sportmakers, wij zullen ons best doen om langs dezen weg U iedere maand nieuws te geven over uwe club.

Wij zijn ervan overtuigd dat dit Willebroeksche nieuws U welkom zal zijn en een beetje zal bijbrengen tot het verschaffen van de noodzakelijke ontspanning waarop ge recht hebt.

Tot weldra te Willebroek en tot toekomstige maand in "Willebroeck aan 't Front";

Uw Voorziter..

GEBORTEN.

Van Ballaert Luc, zoon van Karel en Vereecken Josephina.
Mertens José, dochter van Frans en Eeraerts Anna.
Moerenhout Jan, zoon van Gustaaf en Teck Amelia.
Goossens Emiel, zoon van Jan en Jockmans Francina.
Van de Vondel Hubert, zoon van Jan en De Maeyer Irma.
Van Neck Ludo, zoon van Leopold en Laureys Stefania.
Cortebeek Francina, d. van Karel en Kerremans Josephina.

HUWELIJKEN.

Bredael Jozef, pãtebewerker met Maerevoet Joanna, z. b.
Van Dyck Lodewijk, steenbewerker te Boom met Van den Brande Irma, dagloonster.
Mampacy Pieter, grondwerker met Roelants Philomena, z. b.

OVERLIJDENS.

Maes Clotilda, 75 j., weduwe van Buts Felix, Overwstr., 75. echtgenoot van Troch Frans.
Verhavert Maria, 54 j., echtg. van De Gang Frans, Schoolweg 6
Brack Frans, ketelmaker, 73 j., weduenaar van Van Assche Virginia, Schoolweg, 12.
Pepermans Joseph, metser, 77 j., weduenaar van De Wit Regina, Gezondheidsstraat, 11.
Van Ingelghem August, z. b. 76 j. ongh., Molenstraat, 133.

BERICHT

Willebroeksche jongens, die bij de Ardenner Jagers zijn ingelijfd, vragen in bezit te worden gesteld van een ouden radio, om wat afleiding te hebben daar ze zoo ver afgelegen liggen van bewoonde centra.

Allo!! wie helpt er die jongens, en terzelfdertijd een gansche compagnie soldaten, wat opbeuren?...

STEUNFONDS.

Omhaling N. S. B.	87.65 fr.
VAN DYCK Arthur, Kerkstraat	50.— fr.
PINTENS August, Louis De Naeyerpl. A. J.	10.— fr.
JANSSENS Karel, Statiesstraat	20.— fr.
Mevr. THOMAS, Nieuwstraat	25.— fr.
BAEKEN Jozef, A. Van Landeghemstr.	20.— fr.
DE LAET August, Louis De Naeyerpl.	50.— fr.

Onzen besten dank aan de begiftigers. Wie volgt hun edelmoedig gebaar?

Het bestuur.

N. B. Men kan storten op postcheckrekening n° 436869, van Frans Amelinckx Harmoniestraat, 17, Antwerpen.

Drukkerij THOMAS, Nieuwstraat, Willebroek.

PEÈRE

Wie van de Willebroekenaren die den oorlog 1914-1918 medemaakten kent Peère niet? Alhoewel hij niet de oudste in jaren was nam hij toch den rol van vader op zich, door alle middelen aan te wenden om zijn dorpsgenooten te helpen met raad en daad. In het organiseren van gelijk welk feest, of het instellen van een liefdadig werk had hij steeds de hand. Zelfs het zoo geliefde handbalspel (kaatsen) der Willebroekenaren werd niet vergeten. In de sport moest hij het met zijn ploeg nochtans tegen zijn jongere tegenstanders als de Pin, de Mus, de Gespierde, de Schipper, en andere, afleggen. Tijdens de prijskampen werd heftig gestreden om de overwinning te behalen, daar het meer om de eer dan om den prijs ging, want na afloop van den wedstrijd werd toch het bedrag der prijzen gezamenlijk in oorlogsbier (Kaves) opgedronken.

Peère was een strenge overste voor zijn soldaten en daardoor niet gaarne gezien bij de carottiers. Hij had een hekel aan plantrekkerij, want bij onderwinning wist hij maar al te goed dat die meestal uitviel ten nadeele van de goedgewilligen. Daarom gold voor hem de leus "Ieder zijn deel", daardoor werd dan ook de soms zeer zware taak lichter om dragen en met meer ijver aangevat. Peère kon ook geen leugenaars of schijnheiligen verdragen. Recht voor de vuist, zeggen wat er te zeggen viel en bekennen als er te bekennen was. Zoo was Peère, niet altijd makkelijk, maar toch eerlijk en oprecht in al zijn handelingen. Meermaals heeft Peère cachot gekregen uit oorzaak zijner dienstwilligheid tegenover dorpsgenooten. De militaire overheid was soms al te streng voor zaken van ondergeschikt belang, welke Peère dan toch oogluikend toeliet, omdat hij

het niet over zijn hart kon krijgen de soldaten voor zulke kleinigheden lastig te vallen. Voor deze toegevendheid heeft hij dikwijls geboet.

Door zijn toedoen werden vele Willebroekenaars gesteund met gelden die bijeengebracht werden door meer begunstigde soldaten en gemilitariseerde burgers, die in Engeland en Frankrijk verbleven.

De geest van Peère is dezelfde gebleven en hij vraagt niet beter dan dezelfde rol te kunnen spelen als tijdens den vorigen oorlog, daarvoor ken ik hem te goed, maar daartoe is het noodig dat al de begoede burgers van Willebroek hem helpen om zijn soms zoo ondankbare taak te kunnen voortzetten.

JAMBAR.

RIE POECHE

Weinige van de Willebroeksche oud-strijders hebben de gelegenheid gehad rechtstreeks met wijlen Koning Albert te spreken. Den Rik is die eer te beurt gevallen, en ziehier in welke omstandigheden:

Koning Albert kwam op zekeren dag de schachten van de klas 1914 inspekteren, welke gekantonneerd waren in een school te Pollinkhove. In de eerste klas sliepen de schachten, in de tweede de anciens. In den loop van den nacht vóór dat vernoemde inspektie plaats had, waren de anciens uit de loopgrachten teruggekeerd, en door dit feit lagen zij nog volop te ronken op het oogenblik dat de Koning de rekruten aan 't schouwen was. Op een gegeven oogenblik kwam ne soldaat de klas van de anciens binnengestormd en riep "De Koning is hiernevens"!! Bij het hooren van dien uitroep, en nog halt verdwaasd door den slaap, springt de Rik en Peère, die er naast lag, recht en vluchten naar buiten om aan dit ontijdig bezoek van den Koning te ontsnappen, uit schrik van

bekeurd te worden voor de weinig ordelijke slaapgelegenheid waarin de soldaten zich op dat oogenblik bevonden. Maar de vlucht was te laat ingezet, want op den koer gekomen kwam de Koning reeds uit de klas der schachten gestapt en moesten bijgevolg de vluchtenden plots stoppen en "Halt en Front" maken. Peère en de Rik stijf in de houding, wachtten op wat volgen zou. De Koning kwam recht op de twee mannen af en richtte het woord tot den Rik, omdat deze met de nieuwe strepen van Korporaal, op de mouwen, de man was die voor hem telde om ondervraagd te worden. En de Koning vroeg in 't Fransch "Avez-vous de bons souliers"? De Rik waarschijnlijk uit zijn lood geslagen door die plotselinge ontmoeting antwoordde niet. De Koning die voorzeker dacht dat de Korporaal geen Fransch verstond en dat dit misschien de reden was waarom deze niet onmiddellijk antwoordde, herhaalde de vraag, maar ditmaal in 't Vlaamsch, "Hebt gij goede schoenen"? De Rik zijn verslagenheid nog niet te boven antwoordde nog niet onmiddellijk, doch enkele oogenblikken daarop deed hij een geweldige krachtinspanning en zei met krachtige stem "Ja mijne Kenink". Dit antwoord was niet gegeven volgens de reglementaire voorschriften, en Peère die naast den Rik stond kon zich met moeite bedwingen om niet luidop te lachen, niet alleen wegens dit onmilitaire antwoord, maar omdat de Rik geen schoenen had, want hij stond met een paar groote kapblokken aan de voeten. Het was misschien de reden waarom de Koning die vraag tot hem richtte. Peère die vis à vis stond met den vleugeladjutant van den Koning had schrik dat hij cachot zou gekregen hebben om zijn spottende houding. Maar de Koning begreep den toestand, verwijderde zich zonder nog iets te zeggen en ging de klas binnen waar d'anciens gelogeerd waren, op den voet gevolgd door zijn vleugeladjutant. Zijne Majesteit was maar juist binnen in de klas of Peère en de Rik vluchtten, als windhonden, over den koer de straat op, en durfden zich niet meer vertoonen tot wanneer de Koning reeds lang weg was. Bij hun terugkeer vertelden Peère en de Rik hun wedervaren met den Koning aan Napoleon, die in de klas bij de anciens gebleven was. Napoleon vond dit voorval zeker niet alledaags, maar vertelde dan op zijn beurt een ander geval dat zich in de klas, in zijn onmiddellijke nabijheid, had afgespeeld. Dit laatste vertel ik wel eens later.

Nu zal men zich afvragen hoe het toch mogelijk was dat de Rik zoo uit zijn lood geslagen werd. Maar men moet eerst voor zulk feit gesteld worden om

daar te kunnen over oordeelen, want ik ken nog andere personen die daar kunnen over medepraten daar ze ook den "trak" hadden wanneer Koning Leopold hun aansprak, ter gelegenheid der inhuldiging der nieuwe brug over den Rupel. Lachen is makkelijk, maar spreken is een ander paar mouwen.

FRANCIS.

De Willebroeksche Burgerwacht

Waar is de goede oude tijd wanneer de mannen van de burgerwacht 's Zondags op de Groote Markt of op den koer van de Gemeentjongensschool zich oefenden in het houden van parademarchen en in het hanteeren van wapens? Wie van dezen die dit schouwspel hebben beleefd, zullen den humor welke zulke oefeningen medebrachten vergeten? Verwonderlijk was dit precies niet, wanneer men wist welke speciale mannen ervan deel uitmaakten. Van al de verschillende bevelen die er tijdens de oefeningen gegeven werden was er maar één dat stipt en vlug uitgevoerd werd, en dit was "Breekt de rangen"! De toeschouwers die zich ook vermaakten met al de fratsen die uitgehaald werden tijdens de oefeningen, wisten zeer goed dat eenmaal het bevel van "breekt de rangen" gegeven, ze vlug moesten uit den weg gaan om de moegezwanse wachters doorgang te verleen en hun gelegenheid te geven zich in loop-pas naar t' een of t' ander caféke te begeven, om het stof in de keel door te spoelen. Dit doorspoelen duurde bij sommigen vrij lang en het gebeurde wel eens meer dat in den namiddag nog wachters, met den kepi in den nek, rondliepen om dat stof er toch maar door te krijgen. Er waren er zelfs bij die per auto de straten doorkruisten en met hun geweren de mannen van de bende van "Bonnot" nabootsten.

Dit zwanzen ging zoover, dat op zekeren dag wanneer de rekruten door den onderrichter ondervraagd werden, dit ontaarde in een algemeene lachpartij. De aanleiding daartoe was dat de onderrichter, die wat hakkelde bij het spreken, aan een rekrut gevraagd had "aan wa . . . wa . . . ke . . . kende gij ne . . . ne . . . ka . . . ka . . . pitein,?" De rekrut had geantwoord "aan . . . aan . . . zij . . . zij . . . zijne ke . . . kepi". De wachters proestten het uit, maar de betrokken wachter moest 5 extra diensten doen voor zijn straf.

En wanneer ze naar het kamp van Beverloo trokken met Sinksen, om hun schietoefeningen te houden,

dan stor
mannen

De sc
daar zel
pijpen
t' een

En da
ging hel
oorlog,
trokken
wachtpo
tot hij
gesignal
sen en
zekeren
die aan
vaart kv
in de ha
- De D
gegeven
den hur
digen to
op zijn
loopen,
Daarr
moede

W

7

Er is
- De M
worden
andere
de Max
was zic
De M
viel dus
dat - D
dat al
Peene's
waren
persone

Maar
hield v
dat de
hij coiff

dan stond gansch Leopoldsburg overhoop om de mannen van Willebroek in hun doening na te gaan.

De schoonste jongens onder de wachters waren daar zelfs niet verlegen van met opgerolde broekspijpen en hemdsmouwen al dansende zich van t' een café naar t' ander te begeven.

En dan kwam de oorlog al die pret storen. Nu ging het ernst worden. De eerste weken van den oorlog, tot zoolang de vijand nog vóór Luik zat, trokken de Willebroeksche wachters moedig op wachtpost. De vijand drong verder het land binnen tot hij op zekeren dag te Kappellen-op-den Bosch gesignaleerd werd. Nu viel er niet meer te zwanzen en zou men zijn man moeten staan. Tot op zekeren nacht een der mannen van den wachtpost die aan de nieuwe sluis was opgesteld, in volle vaart kwam aangelopen, en de lantaarn die hij in de hand hield tegen den grond sloeg, al roepende "De Duitschers zijn daar" !! Het alarm werd gegeven en al de aanwezige wachters sprongen naar den hun aangewezen post, gereed dezen te verdedigen tot den laatsten man. Alleman was maar pas op zijn post of daar kwam een hollend paard aangelopen, dat de verschrikte wachters voorbij stormde.

Daarna niets meer, want het paard was de vermoede vijand.

THEOPHILUS.

Willebroeksche Revue

TYPEN UIT ONS DORP

DE MAX

Er is voorzeker geen enkel Willebroekenaar die "De Max" niet kent. Dit is nu ook niet te verwonderen daar 30 jaar terug, men met carnaval geen andere uitdrukking gebruikte dan "We gaan naar de Max oem en ander gezicht" wanneer men zinnens was zich te maskeeren.

De Max was coiffeur van beroep en het grimeeren viel dus ook onder zijn bevoegdheid. Nu dient gezegd dat "De Max" in 't grimeeren een meester was, en dat al de successen die de Tooneelkring "Van Peene's Kring" in dien tijd oogstte, veelal te danken waren aan de kundige typeering der uitgebeelde personen op het tooneel.

Maar Max was ook een spuitser van belang en hield van poetsen bakken. Vooreerst dient gezegd dat de Max twee verschillende lokalen had waar hij coiffeerde. Het eene was voor het gewoon volk

en het andere voor de burgerij en de "Fafuels" Noblesse oblige beweerde de Max en deed dan ook de bediening in het burgersalon dubbel te betalen. En zoo gebeurde het dat op zekeren dag, toen de strop in de plaats voor het gewone volk zat te wachten om zijn haar te laten snijden, coiffeur Max rond liep in de plaats voor de burgerij, de strop verzocht bij hem te komen om zijn haar te knippen. De strop die het verschil in prijs kende, en die op de duiten neep, deed de opmerking aan de Max, doch Max belust om de strop een poets te bakken, daar dezès haarbos steeds moeilijk te bewerken was, deed of hij niets gehoord had en zij, kom maar hierneve we zullen het wel arrangeeren. Max begon met de haren zeer kort te snijden, maar in plaats van dit regelmatig langs alle zijden te doen, sneed hij eerst dwars over het hoofd, alles langs een zijde af. Eenmaal zoover was voor hem het oogenblik gekomen om zijn doel te bereiken, en alvorens verder te gaan zei hij met een uitgestreken gezicht, "Seg-es strop gewet dat 't hier het dobbel kost veur a haar te snijden as in de plets hiernijves hé" ? De strop verbolgen omdat de Max hem den hoogsten tarief wilde doen betalen, zei dat hij niet meer betaalde als naar gewoonte daar hij hem verwittigd had. De Max wedervoer dat in die voorwaarden hij het werk liever staakte. De strop sprong al vloekend van den stoel op en zei "Hawel let het den maar staan" ! Goed zei de Max, en de strop trapte het af met zijn half gesneden haarbos. Men moet niet vragen welk een belachelijk figuur de strop miek bij den barbier waarbij hij daarna terecht kwam om zijn haar verder te laten snijden.

Zoo was de Max. Een poets bakken aan menschen die hij niet in 't hart droeg was hem een klant minder waard.

* * *

RIK DE BAKKER

De Rik werd geboren te Reet, maar kwam als jongeling naar Willebroek om den bakkerstiel aan te leeren. Zoo kwam hij bij den van oudscher gekenden bakker "Mispero" aangeland om zich in het vak te bekwamen. Maar almeteens brak de oorlog uit en de Rik werd met de klas van 1914 opgeroepen om soldaat te worden. Na te zijn gedrield te Honfleur (Frankrijk), kwam de bakker in Februari 1915 aan 't front om met zijn oudere strijdmakkers het nog overgebleven onbezet plekje vaderland te verdedigen tegen den vijand.

De Rik was nog maar enkele dagen op het front of hij had al in de gaten waar hij geld zou kunnen mede verdienen. De "Commerce" zat hem in 't bloed, en hij zou het erop wagen met zijn laatste centen een partij chocolade aan te koopen om deze dan met een klein winstje aan de kameraden te verkoopen.

Nu moet men weten dat het verkoopen van chocolade van geen leien dakje liep, daar de militaire overheid aan de soldaten verbood van handel te drijven, en de chocolade juist het meest gekocht werd op plaatsen waar geen gewone handelaars mochten of durfden komen. De Rik wist echter voor alles raad; hij gaf de chocolade mede met de mannen van de keuken, die hem tegelijkertijd met het eten tot aan de eerste verdedigingslijn brachten.

Van daaruit begon de bakker zijn aktie. Geen enkel schuilplaats "Abri" werd overgeslagen en aan ieder van deze riép hij de mannen toe "Chokolat manne"! Wanneer geen enkel antwoordde herhaalde de bakker zijn vraag tot vervelens toe om toch te kunnen verkoopen. Het gebeurde wel eens meer dat de Rik's morgens vroeg, wanneer de mannen nog volop ronkten, in de deuropening van den abri stond te roepen van "Chokolat manne"; maar daarvoor heeft hij dikwijls moeten springen om geen beslijkten schoen tegen het aangezicht te krijgen. Alle soorten verwenschingen en scheldwoorden slingerde men hem dan naar het hoofd, maar den bakker ruimde de plaats niet en herhaalde steeds de vraag van "Chokolat manne" tot eindelijk er dan toch een al vloekende rechtsprong en den bakker toebeet, allo vuile jood verkoopt mij een stuk en maakt dat ge wekomt of ik breek u den nek.

Na den oorlog zette de bakker zijn "Commerce" voort, maar ditmaal in van alles en nog wat.

Nu heeft hij er nog een nieuw baantje bijgehaald.

Menig jong paar is reeds door hem naar de kerk en het Gemeentehuis gevoerd geworden om in het huwelijk te treden. De Rik fijn uitgeborsteld met koetsiersfrak, snit?, hooge hoed en een dikke sigaar in den kop, zit dan fier op den bok van zijn prachtig rijtuig en knipoogt dan weleens naar vrienden die hij voorbijrijdt, om te beduiden ... "Zie de me zitten".

KODAK.

HUWELIJKEN.

Van Mol Marcel met Jacobs Anna - Willox Frans met Meurisse Andréa - Holsters Frans met Mantiérs Isabella.

GEBORTEN.

Vermeren François; Mees Marguerite; Ost Amelia; Struyf Herman; Geerts André; Van Assche Elisa; De Borger Jozef; Janssens Daniella; Siebens Daniell; De Smedt Willy; Pauwels Marie-Louise; Boey Francine; Huyghe Jan; Van de Vondel Jan; Suykens Agnes; Verschuieren Urbanie; Van Hoorebeeck Leo; Van Delm Jeanne; De Meester Agnes.

OVERLIJDENS.

De Clerck Joanna, echtg. Cools Henri - Nys Louis, echtg. Schaerlaecken Aloysa - Vermant Maria, wed. Flaweel Fr. - De Keyzer Eduard, wed. Mathilde Doms - Troch Maria, wed. Eeraerts Jan - Vermeersch Maria - Lenaerts Eulalie, echtg. Willox Jozef - Thys Rosalie, echtg. Robijn Guil. - Meskens Eduard, echtg. Michiels Regina - Peeters Anna, echtgen. De Decker Louis - Van Opstal Coleta, echtg. Jozef Walravens - Windey Prudentia, wed. Blyweert Jozef - Moens Virginia, wed. Mees Desiderius.

STEUNFONDS.

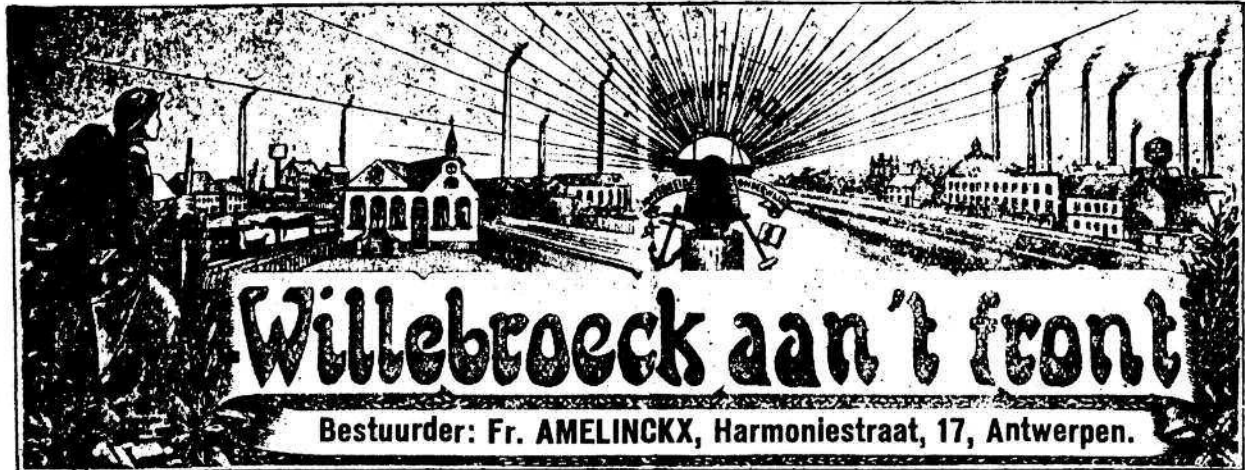
DE LAET, Jeanne, Flobecq	Fr. 100
Van een Vlaamschen vriend	" 50
PATTYN, René, Louis De Naeyerplaats	" 20
PEETERS, Robert, Groenelaan	" 50
LACOURT, Arthur, Statiestraat	" 50
MERTENS, Frans, A. Van Landeghemstr.	" 20
Oud-strijder	" 25
Omdat de patate-frite zoo goed gesmaakt heeft uit den Engelschen hoed; vraagt het maar aan Karel De Held (Jim)	" 20
Onbekend	" 20
De Gazet "Frans kende mij nog"?	" 10
STEENACKERS, Jules, Kerkstraat	" 10
HUYS, Willem, Molenstraat	" 5
DE HERT, Cesar	" 5
Café "De Kes", A. Van Landeghemstr.	" 10
PINTENS, Frans, Louis De Naeyerplaats	" 25
Oud-strijder	" 20
Pour le Journal des Combattants de Willebroek, Anonyme	" 10
SEGHERS, Arthur	" 10
Een N. S. B. er	" 20
Naamloos	" 50

Onzen besten dank aan de begiftigers. Wie volgt hun edelmoedig gebaar?

Het bestuur.

N. B. Men kan storten op postcheckrekening n° 436869, van Frans Amelinckx Harmoniestraat, 17, Antwerpen.

Drukkerij THOMAS, Nieuwstraat, Willebroek.

Iets over de Geschiedenis van Willebroeck

Over de geschiedenis van Willebroeck werd tot hertoe weinig of niets gepubliceerd omdat er bijna niets is overgebleven van de oude bescheiden daar de gemeente meermaals verwoest werd.

Het samenbrengen van wat hier en daar nog te vinden is bij partikulieren en in het kerkelijk archief is een verdienstelijk werk van KAREL MOEREMANS, die daarmede zijn dorpsgenooten nader in kennis stelt met het verleden van de gemeente en de verklaring brengt van het ontstaan en de beteekenis van zekere benamingen van straten en pleinen. Het is, zooals vernoemde heer zegde in den loop eener voordracht over hoogervermeld onderwerp, maar al te waar dat de hedendaagsche studenten meer van de geschiedenis van vreemde landen en steden kennen dan van hun geboortedorp.

Om onze gemobiliseerde soldaten, die geen gelegenheid hadden die voordracht bij te wonen, dienstig te zijn, zal de samenvatting van de voordracht over de geschiedenis van Willebroeck, in het frontblaadje "Willebroeck aan 't Front" verschijnen. Wij hopen daarmee de lezers van het blaadje aangenaam te verrassen en zetten hun tevens aan de blaadjes zorgvuldig te bewaren om een blijvend aandenken te hebben van de moeilijke tijden die ze nu doormaken terwille van de verdediging onzer neutraliteit. Het Bestuur.

Een blik in de Geschiedenis van Willebroeck

De gemeente Willebroeck is ontstaan aan den zuidkant van de Rupel, langs beide oevers der vaart van Willebroeck naar Brussel. Over het ontstaan en de beteekenis van den naam gaat men niet heel en al

akkoord. Volgens sommigen beteekent Willebroeck, "moerassige laagte aan de Wiel", een uitloop van de Rupel, die te Ruisbroeck in de nieuwe vaart opgenomen is. Anderen - en die meening wordt meest bijgetreden - denken dat de naam voortkomt van het woeste, wilde uitzicht van de streek.

Wat er ook van zij, in den loop der tijden heeft die naam heel wat wijzigingen ondergaan. De oudste gekende schrijfwijze is Wheldebroeck; in 1180 schreef men Wildebroeck; in 1264, Wildebroeck, in 1323, Wiltbroec; in 1435, Wildebrock; in 1526 werd het Willebroeck, terwijl nu ook de C weggevallen is, om het officieele Willebroeck te worden.

Met het oog op de ligging en de bodemgesteldheid nam de bevolking van het gewest zeer traag toe. Uit het overblijvend kerkelijk archief blijkt, dat er in 1435 110 woningen waren; in 1480 ten gevolge van heerschende besmettelijke ziekten en overstromingen van de Rupel, slechts 38; in 1525, 77. Van 1686 is nog een telling bewaard gebleven die opgeeft: 1 kasteel, 5 winkels, 13 herbergen, 8 brouwerijen, 188 woningen, 36 hutten. In 1786 was het aantal inwoners gestegen tot 2947. De volkstelling in het jaar VIII der Fransche Revolutie kwam tot 2766 en eindelijk in 1831 bereikte men het getal van 3086 inwoners.

Over de allereerste eeuwen uit het bestaan onzer gemeente is weinig met zekerheid geweten. Sporen van den doortocht der Romeinen op de boorden van Rupel en Schelde werden gevonden bij opgravingen te Temsche, te Ruisbroeck, te Blaasveld. Romeinsche munten, drinkbussen, wapens aldaar gevonden, berusten in het geschiedkundig museum te Brussel.

Kerkelijk behoorde heel het gewest tot het bisdom Kamerijk. Rond het jaar 1170 werd besloten te

Willebroek een groote kerk te bouwen voor Willebroek en Tisselt. Men vermoedt dat Nikolaas, Roger de Wavrin, bisschop van dien tijd, zelf de inwijding kwam doen van de kerk, die St. Nikolaas als eerste patroon heeft.

De kerk van Willebroek is eenig in haar aard, in ons land. Opgetrokken in primitief Romaanschen stijl, onderging zij in den loop der eeuwen verschillende verbouwingen en veranderingen, waarvan nog duidelijk de sporen te zien zijn. De laatste en totale herwerking dagteekent van 1853 en stond onder de leiding van den provincialen bouwmeester Schadde. Deze heeft het portaal naar de Dorpstraat overgebracht, die alsdan de hoofdstraat van de gemeente geworden was. Van den primitieven bouw blijft niets meer over dan de toren en de kruisboog waarboven hij verrijst. De toren trekt terecht de aandacht der toeristen die de gemeente bezoeken, hij is een weinig verheven vierkant blok met een slanke spits in witten steen, en een top bedekt met schaliën.

(Wordt vervolgd).

Treinindraken.

Nà den oorlog 1914-1918, tijdens de jaren 1920 tot 1930, wanneer men in België een periode van bloei kende, waren er duizenden werklieden en bedienden die dagelijks, per trein, vanuit Willebroek naar de stad Antwerpen en het omliggende reisden om er hun brood te verdienen. Alle treinen die uit Willebroek vertrokken waren dan ook volledig bezet. Een dezer treinen, waarop de meeste bedienden plaats namen, trok vooral de aandacht van het publiek. Het was bekend dat in een der eerste rijtuigen, destijds "De Kamer van Volksvertegenwoordigers" genoemd, alle aktueele zaken werden besproken, en ieder die wat op den kerfstok had er zich mocht aan verwachten dat men hem de les zou lezen.

Er waren onder de medereizigers oude en jonge vechthanen van alle pluinage, en onder de jongeren waren Willem en Gaston de hevigsten. Vooral de Willem, in dien tijd een extremist van de uiterste linkerkzijde, liet zich niet pramen om aan te vallen wanneer de Sus het spel aan gang zette.

Willem is nu wat ouder geworden en met de jaren is ook de kalmte ingetreden; ten andere heeft Willem nu een anderen werkkring wat ook wel tot zijn evolutie zal bijgedragen hebben.

Van de oudere waren er ook die weinig noodig

hadden om op "kookpunt" te worden gebracht. Er waren er die in hun heftigheid soms beide handen aan den mond plaatsten om deze als roephoorn te gebruiken om aldus het rumoer te overschreeuwen bij het uitroepen van soms weinig vleierende bewoordingen. Gelukkig dat bij zulke aanvallen Jef tot kalmte aanzette, en dat er een houten schutsel was tusschen de twistenden of er ware misschien meer gebeurd.

Arturke, de voorzitter, heeft het dikwijls lastig gehad om de spreekbeurten te kunnen regelen. De winkelbel die hij daartoe gebruikte heeft hem veel dienst bewezen.

En wanneer er dan verflauwing was in het debat, of er een dreigde het onderspit te moeten delven, dan was de Sus er als de kippen bij om het spel terug aan te wakkeren of deze te helpen die dreigden te bezwijken. Er waren er ook die zich niet zoo onstuimig aanstelden, maar die nooit wilden een nederlaag bekennen, al stelde men hen de proef op de som.

Een geval waarmede men de meeste pret heeft gehad was dit van den stoofsmid.

Een onzer medereizigers had de onhebbelijke gewoonte van in de stad voor het venster van een stoofsmid te blijven staan wanneer dezès vrouw de uitstalling schikte of de ruiten waschte. Dat was zooal eenige keeren gebeurd en de vrouw vond dit vervelend dat dien ongewenschten toeschouwer daar steeds kwam post vatten wanneer zij aan 't werk was. Bedoelde vrouw was een flink gebouwd vrouwmensch met "weelderigen boezem" en juist dat was het wat onzen metgezel aantrok.

De vrouw moet ook vermoed hebben dat die ongewenschte inspecteur zijn oogen den kost wilde geven met het bewonderen van haren sierlijken lichaamsbouw, want zij had haar man van het geval op de hoogte gebracht. De man wilde aan die "scène" een einde maken en op zekeren dag dat mijnheer de inspecteur weer voor het venster stond, terwijl de vrouw aan 't werken was, trok de stoofsmid, die op loer lag, de deur open en sprong buiten gewapend met een ijzeren hamer. De inspecteur had tijdig het gevaar bemerkt en schoot op een loop, achtervolgd door den stoofsmid. De stoofsmid staakte nogal vlug de achtervolging daar hij zijn doel bereikt had, want mijnheer de inspecteur is nooit meer langs dien kant gekomen.

Wanneer dit feit in de kamer (trein) aan het order van den dag kwam moet ge niet vragen hoe er

gelachen werd. Er waren nochtans voor- en tegenstanders om het geval te bepleiten. De Sus beweerde dat de natuur mag en moet bewonderd worden en dat wanneer men genoeg neemt met het bewonderen van "Weelderige boezems", dit een onschuldige vermaak is. Anderen namen het ernstiger op, maar Jef beweerde als het daar bij bleef dit nog te vergeven was, want dat er grootere boosdoeners rondliepen die met een uitgestreken gezicht hun minder kiesche handelingen verdoken.

Zoo viel er alle dagen iets nieuws voor, tot op zekeren dag een persoon in bezwijming viel in den trein. Een onzer roode-kruismannen springt onmiddellijk toe, vroeg naar al wat kon dienen om den ongelukkige te helpen, maar niemand had iets ter beschikking, zelfs geen slokje koffie. Het vernuft van den gediensigen roode-kruisman ging zoover dat hij als eenige hulp de waterdamp der ruiten van den treinwagen aanwendde om den bewusteloze het koele nat in het aangezicht te wrijven om hem op te wekken. Het gedacht was uitstekend, doch de gediensige roode-kruisman vermoedde niet dat die waterdamp met stof gemengd was.

Door dit feit werd door het wrijven met dien vuilen waterdamp het aangezicht van den patiënt zoo zwart gemaakt alsof deze zwarte piet moest uitbeelden. Niettegenstaande de ernst van het geval moest iedereen er om lachen, behalve de roode-kruisman, die met zijn patiënt, die intusschentijd bijgekomen was, wat achter bleef om hem het aangezicht af te wasschen.

Zoo ging het destijds in den trein; spotten, kraakelen en humor, maar ook gediensig zijn als het er op aankwam.

Een Medereiziger.

Oudertrots

Het is een natuurlijk iets dat de ouders fier zijn op hun kinderen en dat ze met vreugde elke bevordering die hun kind mocht te beurt vallen begroeten. Men moet zich nochtans hoeden voor overdrijving en vooral zich niet belachelijk maken met onzinnige uitlatingen. Volgend geval zal u daar een typisch voorbeeld van geven.

Soldaat X die gemobiliseerd werd kwam regelmatig met verlof naar huis, tot hij op zekeren dag belet was omdat hij kamerwacht moest doen. Omdat men thuis niet ongerust zou zijn over zijn wegblijven,

schreef de soldaat naar huis dat hij niet kon komen daar hij "Garde chambre" was.

Wanneer de ouders dit bericht ontvingen waren ze zoo opgetogen van vreugde dat de vader niet kon nalaten van uit te roepen "Ziede wel Marie da onze Marcel te slim es oem simpele soldaat te blijven, hij es na al garde de chambre benoemd! Ik hem het altijd gezeit dat die het nog veër zal brenge".

Dergelijke uitlatingen zouden beter achterwege blijven en de ouders die al de verschillende benamingen der diensten bij het leger niet kennen moeten zeer voorzichtig zijn om zich niet te laten vangen aan desoms vernuftige trukken die de soldaten gebruiken om hun doel te bereiken. Zoo ken ik een typisch geval van een soldaat die naar huis schreef dat hij zijn "Chef de file" verloren had, deze twintig frank kostte, en dat hij die moest betalen wilde hij niet in het cachot terecht komen. Dit waren vooroorlogische trukken van soldaten om aan geld te geraken. Oppassen is dus de boodschap,

Luistervink.

Willebroeksche Revue

TYPEN UIT ONS DORP

De Mannen van den Ouden Eed

Het zal nu een twee en veerigtal jaren geleden zijn dat een ploegje jonge mannen een vriendenkring stichtten en dezende benaming gaven van "De Mannen van den Ouden Eed".

Hun eerste lokaal was bij Victor Van Herp, in de Kloosterstraat, en hun eerste voorzitter, een der zoons van den lokaalhouder. Om in den kring opgenomen te worden moest men eerst de gebruikelijke eed van getrouwheid afleggen en daarna een ronde betalen voor al de aanwezige mannen om op de gezondheid en geechtheid van het nieuwe lid te drinken. Vandaar de naam "De Mannen van den Ouden Eed".

Die kliek jonge levenslustige mannen hebben destijds nogal wat fratsen uitgehaald. Zoo hadden ze besloten dat bij den uitstap in de gemeente, ter gelegenheid van hun jaarlijksch teerfeest, allen moesten gekleed zijn met slipjas en hoogen hoed. En hun eed getrouw verschenen allen op het appel met hoogen hoed, drager van een slipjas en me

een groote witte bloem in het knoopsgat. Met muziek aan 't hoofd trokken ze in twee rijen, op drie meter afstand, als deftige heeren door de gemeente. De geleende frakken en hoeden hebben toen veel dienst gedaan. Spijtig dat sommige ervan 's nachts in de goot terecht zijn gekomen en deze bijgevolg niet zoo zuiver meer konden teruggegeven worden als men ze te leen had gekregen.

Tijdens hun rondgang in de gemeente riep men hen van alle zottigheden achterna, als "Seg meneer wanneer komde onzen beer uithalen", maar de mannen gebaarden van niets te hooren en vervolgden plechtig den vooraf bepaalden weg. Alles verliep tamelijk goed tot wanneer men in de Pastorijstraat, bij de verloofde van een der mannen met den hoogen hoed, kwam aangeland. De betrokken "meneer" wilde het eerst zijn verloofde begroeten en liep daarom vlug de kamer binnen waar zijn verloofde zich bevond. Maar O wee! hij liep met zijn hoogen hoed tegen de hanglamp, die naar beneden plofte, en hij kreeg de stukken glas en een groot deel petroleum op zijn frak.

Alleman proestte het uit omdat de "Sjarel" niet wist hoe hoog hij was met zijn hoogen hoed op.

De Karel was er natuurlijk het ergst aan daar de andere heeren beweerden dat hij "tien iere bove de wind stonk". Alhoewel men een gansch fleschje "Eau de Cologne" over zijn frak had uitgesprenkeld, stonk de Karel nog en had niemand veel goesting om naast hem te zitten aan de tafel op het teerfeest.

Bij hun maandelijksche rondgang hadden ze altijd iets nieuws om zich te vermaken. Zoo hadden ze op zekeren avond het varken van "Den Brikken" gansch geteerd, zoodat het een zwart varken was.

De morgen daarop wanneer den Brikken zijn varken ging eten geven hoorde hij geknor maar zag het beest niet in het halfdonkere hok. Na een grondig onderzoek zag hij wat er gebeurd was. Hij moest niet vragen wie de daders waren.

En bij de carnavalstoeten, destijds de roem van "Willebroek Aantrekkelijkheden", waren ze ook vertegenwoordigd. De phonograaf die toen maar eerst in de mode kwam hebben ze ook eens uitgebeeld. Een groote vierkante kast met grooten hoorn. daarop, was op een wagen geplaatst. In de kast speelde een fijn orkestje, samengesteld uit enkele solisten van hun ploeg, en vanuit de kast door den roephoorn liet een hunner kunstzangers de schoonste

melodiën hooren. Het toenmaal populaire lied "Van aan de Nord tot aan de Midi" werd er ook meermaals doorgehaald. De Voorzitter, gezeten in een huurrijtuig, moest Edison, de uitvinder van den phonograaf, verbeelden. De rede van den speaker, ter eere van Edison, was meesterlijk, en zijn bevelen aan den "Touche" van "Mecanichien win oep" om het ding te doen spelen, waren ironisch-komiek.

De vereeniging bestaat nu nog. De overblijvende leden zijn nu geen jongelingen meer maar mannen van reeds gevorderden leeftijd. En toch als ze teeren zijn ze nog dezelfde humoristen gebleven. Vossen verliezen hun haren, maar niet hun streken.

Op hun bals is er ook steeds wat nieuws en daarom worden deze altijd zoo druk bijgewoond. Ieder feest door de vereeniging gegeven wordt steeds besloten met hun traditioneel lied "De Mannen van den Ouden Eed".

Francis.

GEBOORTEN.

De Gang Lisette, d. van Henri en V. d. Driessche Coleta. Dezaeger Marcel, zoon van Frans en Verherstrachten Rosalie. Aerts Herman, zoon van Jaak en Wijmeers Jeanne. Vergauwen Constant, z. van. Jef en Van Hoorenbeeck Jeanne. De Saeger, Marie-José d. van Leopold en De Smedt Maria. Couvent Herman, zoon van Jan en Goeyvaerts Amelie. Van der Veken Maurice, z. v. Henri en Vanden Heuvel Louise. Cruyplants Jeanne, d. van. Jan en De Boeck Germaine. Claessens Maria, d. v. Edward en Marie-José Franckaerts. Van Herp Carolus, zoon van Victor en De Boeck Louise.

OVERLIJDENS.

Kerremans Annie, 2 m. Struyf Herman, 1 m. Van Camp, H. 18 j. Thibaut Elvire, 53 j. De Borger Catharina, 80 j. Cuyt Joanna, 50 j. De Block Eduard, 79 j. Constantina Leyers 76 j. Moens Jozef 62 j. Van Muylder Maria, 51 j. De Rudder Albert 20 j. Meganck Leon 58 j.

STEUNFONDS.

DE BACKER Leopold, Pastorijstraat	Fr. 20
LAUWERS Karel, Laan der Verbondenen	" 20
PEERE Gabriel, Molenstraat	" 10
Oud-strijder, M. A.	" 10
Omdat de Knock-out van de T zoo goed smaakt	" 10
De Poechel	" 10
Oud-strijder L. S.	" 20

Onzen besten dank aan de begiftigers. Wie volgt hun edelmoedig gebaar?

Het bestuur.

N. B. Men kan storten op postcheckrekening n° 436869, van Frans Amelinckx Harmoniestraat, 17, Antwerpen.

Drukkerij THOMAS, Nieuwstraat, Willebroek.

INHOUD

Nieuws van het front

Wereldoorlog I

Nieuwjaar	3
Gesneuvelden	10
Aan onze Willebroecksche jongens die vielen voor 't vaderland	11
Villa "Angelus"	16
Brief van eenen Willebroeckschen "Ancien" aan eenen Willebroeckschen "Bleu"!	16
Een Willebroeck Huwelijk op het front	18
Rust, Roest!	25
Hoe een "HAAS" soms eene "KAT" worden kan	25
De Liefdadigheidsbaan van onze twee Rood-Kruisjes	27
Mijmering	29
Vielen op het veld van eer	30
Nieuwjaar	31
Een patroelje	33
Bij Winternachten op den Yser, Willebroeckse blik in 't verleden	35
Wat de nachtegaal mij zong! (Droomerijen)	36
Werden gekwetst	38
Eene Marraintjes historie, in vijf tafereelen	39
Willebroeck in de wolken	43
Onze terugkomst in Willebroeck	45
Heldenhulde	46
Onze dank	47

Wereldoorlog II

Terugblik	49
Aan de jongeren	50
Eene Marraintjes historie, in vijf tafereelen (idem als blz. 39 en volgende)	50
Nieuwjaar	53
De inval van de vijand	54
Wat soldaten ons schrijven	55
Oproep	57
Napoleon	57
Niet Pochen (stoefen)	58
Brief van te velde	58
Pèere	61
Rie Poeche	61
Oudertrots	67

De N.S.B. in wording

Verslag der vergadering gehouden op datum 17 December 1916	3
Onze bond na de oorlog	7
Opbeurende samenkomst ver van onzen eigen grond	23
Nationale Vereeniging der strijders 1914-18	47

Nieuws uit Willebroek

't Steertje van de Kermis	5
Nieuws uit Willebroeck	6
Den 29 November laatst te Willebroeck	8
Klanken uit onzen duurbaren "Hoek"	9
Uit ons dorp	11
Nieuwsjes	14
Vaste nieuwsjes uit onze gemeente	15
De Vaderlandsche Vlag van nu en voorheen	19
Nieuws uit ons dorp	20
Sterfgevallen	22
Nieuws uit ons dorp	30
Aan 't Sas	30
Brief uit Willebroeck	31
Nieuws uit Willebroeck	44
De mannen van de Mèt	56
Allo! Allo! Hier de W.S.V.	59
De Willebroeckse Burgerwacht	62
Iets over de geschiedenis van Willebroeck	65
Treinindrukken	66
De Mannen van den Ouden Eed	67
Oudertrots	67

Typen van bij ons

Petriske	21
Stanne	21
De Sluis	21
Pol Champijter	21
Jefke De Waal	22
Mil van de Mot	22
De Soo	32
Florimondje	32
Pitje Karnas	33
De Kiet	37
Susse van de Smed	37
Den Do	42
De Kapitein	42
De Baas uit den Vlierboom	56
Jef Den Ezel	59
Jef Den Boden	59
De Max	63
Rik De Bakker	63

WILLEBROECK AAN 't FRONT
werd gedrukt door

Drukkerij Alexis De Carne, Stavele
(nrs. 1 tot 10)
Drukkerij Jos Olbrechts, Boom
(nr. 11)
Drukkerij Thomas, Willebroeck
(nrs. 12 tot 16).

WILLEBROEKSE KRONIEKEN

Uitgave van de

Werkgroep "Heemkunde - Geschiedenis - Leefmilieu"

van de

Gemeentelijke Culturele Raad

Reeds verschenen :

1983-1 : "Willebroek 800"-rede van Gouverneur Kinsbergen	50 fr.
* 1984-1 : 450 jaar Sint-Niklaasgilde	50 fr.
* 1984-2 : De Rupelschans	50 fr.
1984-3 : Het Burgerlijk Gods- en Gasthuis "Hospice Louis De Naeyer" te Willebroek (Deel II)	100 fr.
1985-1 : De Sint-Niklaaskerk van Willebroek	50 fr.
1985-2 : Louis De Naeyer, grondlegger van de industrialisatie in het Vaartland	50 fr.
1985-3 : Vier uit het Vaartland	50 fr.
1986-1 : Willebroek aan 't Front	100 fr.

Verkrijgbaar op het gemeentehuis aan 50 fr. of 100 fr. per exemplaar, te vermeerderen met 25 fr. per exemplaar wanneer via de post moet worden toegezonden.

De stortingen daartoe dienen voorafgaandelijk te gebeuren op rekening nr. 091-0001201-66 van het Gemeentebestuur van Willebroek, met de melding van het verlangde nummer.

* Niet meer in voorraad.

Redaktieraad

Karel De Decker, Jos De Keersmaecker, Marcel Eeraerts,
Louis Van Beneden, Rony Van Mol en Jacques Wauters.

Willebroekse Kronieken

p.a. Gemeentehuis

2660 Willebroek

Tel. 03/886.22.66